

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TOPLU ŞİİRLER

Furuğ Ferruhzad

Rüzgâr Bizi Götürecek

Çeviren: Makbule Aras Eivazi

فروغ فرخ زاد

2.
baskı

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

FURUĞ FERİHAZAD • Rüzgâr Bizzi Götürecek

RÜZGÂR BİZİ GÖTÜRECEK

Toplu Şiirler

Furuğ Ferruhzad Modern İran şiirinin en önemli şairlerinden biri olan Furuğ, 29 Aralık 1934'te Tahran'da asker bir babanın kızı olarak dünyaya geldi. On altı yaşında hiciv yazarı ve aynı zamanda uzak akrabası Perviz Şapur'la evlendi, iki yıl sonra da oğlu Kâmyâr dünyaya geldi. O dönemin koşulları içinde radikal sayılabilecek bir karar alarak 1954'te eşinden boşandı ve mahkeme kararıyla velayeti babasına verilen oğlunu bu tarihten sonra bir daha göremedi. Bu olay, onun hayatının en büyük trajedisine dönüştü. Furuğ birey olma sürecini engelleyen, kimliği ezen, varoluşu zedeleyen her kurala, her duruşa karşı çıkarak şiire sığındı; başkaldırısını şiirle dillendirdi.

İran'ın en büyük açmazlarından biri olan ataerkil sosyal yapı, onun eleştirilerinin odak noktası oldu. Kendi ailesinden ve özellikle babasından başlamak üzere kadın kimliğini hiçe sayan bu ataerkil bakışa karşı çıktı. Şiirin yanı sıra sinema, tiyatro ve resim sanatlarıyla da yakından ilgilendi.

Eşinden ayrılmış, ailesinden kopmuş bir kadın olarak ayakta kalma mücadelesi veren Furuğ, çeşitli gazetelerde editörlük yaptı. 1958'de hayatının ve sanatının seyrini derinden etkileyen yazar ve yönetmen İbrahim Gülistan'la tanıştı. Oyunculuk, senaristlik, kameramanlık, yönetmen yardımcılığı, dublaj, montaj, yaratıcı sinema editörlüğü yaptı. Hem sinema üzerine eğitimler almak hem de dil öğrenmek amacıyla Almanya, İngiltere ve İtalya'da bulundu. 1963'te Almanya'da düzenlenen Oberhausen film festivalinde *Ev Karadır* adlı cüzamlılar hakkındaki belgesel filmiyle birincilik ödülünü aldı. Bu filmin çekimleri sırasında cüzamlılar evinde tanıdığı Hüseyin Mansuri adlı çocuğu evlat edindi.

Tutsak, Duvar ve *İsyan* başlıklı üç şiir kitabının ardından şiirinde dönüm noktası kabul edilen *Yeniden Doğuş* adlı kitabı 1963'te yayımlandı. 13 Şubat 1967'de kendisinin kullandığı otomobille geçirdiği kaza sonucunda henüz 32 yaşındayken hayata gözlerini yumdu. Son şiir kitabı *İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına* ölümünden sonra yayımlandı.

Bireysel ve toplumsal özgürlükten yana olan Furuğ, yaşamı boyunca her türlü baskıyı yok etmek için mücadele verdi. Topluma egemen olan eril ikiye bölünmüşlüğü, menfaatperestliği, sahte vatanperverliği şiirlerinde, o güne kadar hiç de alışık olunmayan bir söylemle, başkaldırının en güçlü sesiyle dillendirdi.

Yepyeni, kendisinin doğurduğu, isyanla büyüttüğü bir dil yaratan Furuğ, var olan bütün klasik yapıları, başta şiirdeki klasik kalıplar olmak üzere, yıktı; İran edebiyatının en güçlü, en önemli kadın sesi olmayı başardı. Şah dönemi İran'ında yaşanan ekonomik bunalımları, toplumdaki katı gelenekçiliğin yansımalarını gözlemleyerek içinden çıktığı toplumu sağaltma mücadelesi verdi, bunu da yalnız kaleminin gücüyle değil bizzat toplumun her kesiminden insana ulaşmaya çalışarak, devrimci bir cesaretle yaptı ve sesini tüm dünyaya duyurmayı başardı.

Makbule Aras Eivazi 1972'de doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu, aynı fakültede Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans yaptı. Farsça öğrendi ve Türk edebiyatının yanı sıra İran edebiyatıyla da ilgilenmeye başladı. *Varlık, kitap-lık, Notos, Virgöl, Cumhuriyet Kitap, Öteki-siz, Ç.N., Sıcak Nal, Duvar* gibi çeşitli dergilerde deneme, eleştiri, inceleme, çeviri ve öyküleri yayımlandı. Yayımlanan çeviri kitapları: *Yeryüzü Ayetleri*, Furuğ (Can Yayınları, 2008); *Kör Baykus*, Sâdık Hidâyet, (Kırmızı Yayınları, 2015); *Kış Uykusu*, Goli Taraghi (YKY, 2016); *Ton, Gulam Hüseyin Sâedi* (F. Eivazi ile, YKY, 2017); *Bayel Ağıcıları*, Gulam Hüseyin Sâedi (F. Eivazi ile, YKY, 2017).

*Furuğ Ferruhzad'ın
YKY'deki kitapları:*

Sadece Ses Kalıcıdır (1998)
Rüzgâr Bizi Götürecek (2019)

FURUĞ FERRUHZAD

Rüzgâr Bizi Götürecek

Toplu Şiirler

Şiir

Farsça aslından çeviren
Makbule Aras Eivazi

Ücretsiz PDF Kirişim: www.kirsim.org

YAP KREDİYATINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5353
Şiir - 382

Rüzgâr Bizi Götürecek - Toplu Şiirler / Furuğ Ferruhzad
Özgün adı: Esir – Divar – İsyan – Tevellod-e Diger –
İman Beyaverim be Âgâz-e Fasl-e Serd
Farsça aslından çeviren: Makbule Aras Eivazi

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu
Düzeltili: Cennet Türker

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7
Küçükçekmece / İstanbul
Tel: 0212 697 30 30
Sertifika No: 12058

1. baskı: İstanbul, Nisan 2019
2. baskı: İstanbul, Haziran 2019
ISBN 978-975-08-4468-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2018
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rahtey.org>

İçindekiler

- 9 • Çevirmenin Önsözü/
Ruhumuzun Tenhasında

Tutsak

- 23 • Gece ve Heves
- 25 • Ürkek Alev
- 27 • Ürkek
- 28 • Hatıralar
- 29 • Rüya
- 31 • Hercai
- 32 • Tutsak
- 33 • Öpücük
- 34 • Yabancı
- 35 • Hasret
- 36 • Geride Kalan Bir Anı
- 37 • Güz
- 38 • Veda
- 39 • Acı Hikâye
- 41 • Kaçış ve Keder
- 42 • İntikam
- 44 • Gecenin Devi
- 46 • İsyan
- 48 • Şarap ve Kan
- 50 • Acı Görüşme
- 52 • Kayıp
- 54 • Unutulan
- 56 • Tanınmayan
- 58 • Gözü Yolda
- 60 • Kırık Ayna
- 61 • Davet
- 62 • Yorgun
- 64 • Dönüş
- 65 • Gizli İz
- 66 • Hasta
- 67 • Misafir
- 69 • Benim Sırrım
- 71 • Genç Kız ve Bahar

- 73 • Metruk Ev
- 74 • Bir Gece
- 76 • Tanrının Karşısında
- 78 • Ey Yıldızlar
- 80 • Halka
- 81 • Hüzün
- 82 • Taşın Sabrı
- 85 • Sevmekten
- 87 • Uyku
- 88 • Gecede Bir Ses
- 89 • Deniz Gibi

Duvar

- 97 • Önsöz Yerine
- 100 • Günah
- 101 • Rüya
- 104 • Acı Ezgi
- 105 • Kayıp
- 106 • Hüzünperest
- 107 • Kurban
- 109 • Arzu
- 111 • Suya Dalmak
- 112 • Aşkın Şafağı
- 114 • Leylâ'nın Mezarında
- 115 • İtiraf
- 116 • Bir Günün Anısı
- 117 • Dalga
- 118 • Heves
- 119 • Yalnızlığın Hüzünü
- 121 • Geceleyin Bir Hikâye
- 123 • Hayal Kırıklığı
- 124 • Hüzün Çiçeği
- 126 • Cevap
- 128 • Duvar
- 130 • Mücadele
- 132 • Küskünlük

- 135 • Korku
136 • Gölgeler Dünyası

İsyan

- 141 • Önsöz Yerine
145 • Kulluk
161 • Tanrılık
165 • Tanrı'nın İsyanı
167 • Senin İçin Bir Şiir
169 • Boş
170 • Vakit Geç
172 • Ses
174 • Düş Kristalleri
175 • Karanlık
176 • Düğüm
178 • Geri Dönüş
180 • Uzak Yoldan
181 • Yoldan Geçen
182 • Güzellik Şarkısı
183 • Delilik
185 • Sonraları
187 • Hayat

Yeniden Doğuş

- 197 • O Günler
201 • Geçiş
203 • Güneş Oluyor
205 • Toprağın Üstünde
207 • Yolculuk Şiiri
208 • Rüzgâr Bizi Götürecek
209 • Gazel
210 • Yazın Yeşil Sularında
212 • Karanlığın Ortasında
214 • Bağışlayın Onu
215 • İdrak
217 • Kavuşma
219 • Âşıkane
222 • Soru
223 • Sınır Duvarları
226 • Cuma

- 227 • Kurmalı Bebek
229 • Ayın Yalnızlığı
230 • Benim Sevgilim
232 • Gecenin Soğuk
Caddelerinde
234 • Sonsuz Günbatımı
237 • Bataklık
239 • Yeryüzü Âyetleri
243 • Hediye
244 • Gecede Görüşme
249 • Yeşil Evham
252 • Çift
253 • Bahçenin Fethi
255 • Kırmızı Gül
256 • Bir Gün Annesi Ali'ye
Dedi Ki
263 • Kuş Sadece Bir Kuştu
264 • Ey Taşı Toprağı Altın Vatan
269 • Yeniden Merhaba
Diyeceğim Güneşe
270 • Ben Senden Ölürdüm
272 • Yeniden Doğuş

İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına

- 277 • İnanalım Soğuk Mevsimin
Başlangıcına
286 • Senden Sonra Ey Yedi Yaş
289 • Pencere
292 • İçim Acıyor Bahçeye
296 • Hiç Kimseye Benzemeyen
Kimse
300 • Yalnız Sestir Kalan
302 • Kuş Ölümlüdür

Furuğ'a Ağıtlar

- 305 • Mersiye
307 • Bir Çiy Tanesi ve Âh
309 • Yazık Oldu Sana
Ey Furuğ

Rüzgâr Bizi Götürecek

Çevirmenin Önsözü

Ruhumuzun Tenhasında

Bu topraklardaki maceramız doğu ile batı arasında sürüklenip durdukça bizim beğenimiz de hep yeniden şekillenmiş, zamanın ruhu insanın algısını da belirliyor çünkü. Yüzyıllarca şairlerimiz başını döndürmüş İran edebiyatı hayranlık öznesi olmaktan çıkarken yerini Avrupa'ya bırakmış. Bütün bu değişim beraberinde bir uzaklığı getirdiği içindir ki coğrafi olarak bunca yakınlığa rağmen çok da tanımadığımız bir ülke olup çıkmış İran. Bu ihmalkârlığın bütün Ortadoğu ülkeleri için söz konusu olduğunu söylemek mümkün. İran edebiyatıyla yakından ilgilenmemdeki temel nedenlerden biri, beni derinden etkileyen bu zengin kültüre dair bir ilgi ve sevgi oluşturmak; bambaşka renklerle, kokularla hayat bulmuş bu edebiyata yeni bir pencere açabilmek arzusudur.

İran edebiyatında klasiklerden sonra beni en çok etkileyen ve çeviri maceramın başlamasına neden olan şairdir Furuğ. Onun İstanbul'a mektuplar gönderdiğini öğrendiğimde garip bir heyecan uyanmıştı içimde. Sevgili Onat Kutlar'la beraber Furuğ şiirlerini ilk kez Türkçeye çeviren Celâl Hosrovşahi'ye yazılmış mektuplar... Tanımsız geçmiş zamanlardan çıkıp gelen bir tanıdık rüzgâr kokusuyla sarsılmıştım. "Rüzgâr Bizi Götürecek" diyordu Furuğ. Rüzgâr beni hayatımın değişik dönemlerinde Furuğ'a, İran'a savurdu durdu. Ve nihayetinde Furuğ'un bütün şiirlerini çevirmiş olmanın mutluluğu içinde bu önsözü yazarken buldum kendimi.

Furuğ'un Öyküsü adlı o güzel kitabında Celâl Hosrovşahi Furuğ'u şöyle anlatır:

"Furuğ hayat doluydu, ondaki canlılıktan keyiflenirdim. Çevresindeki her şey onda merak duygusu uyandırıyor. İnsanları ve doğayı severdi, denize ise âşıktı... Gülerken tüm yüzü ve gövdesiyle gülerdi. Gülüşü

içten, yürektendi. Ağlaması da. Hep aynanın önünde ağlardı. Bir şeye üzüldüğünde, bunaldığında gider aynasını alır ve ona bakarak ağlardı.”

Aynada ağlayan o isyankâr kadın “Yeşil Evham” şiirinde de dilendirecektir bunu:

*bütün gün ağlıyordum aynada
bahar penceremi
ağaçların yeşil evhamına bırakmıştı.*

Modern İran şiiri dendiğinde ilk akla gelen isimlerden biri olan Furuğ Ferruhzad'ın, Türkiye'de bunca tanınmasına hem şaşırdım hem sevindim bugüne dek. İran hakkında çok fikri olmayan ya da başka bir İranlı şairin adını bilmeyen pek çok kişi Furuğ'u tanıyor, şiirlerini biliyordu. Bu ilginin kaynağında ne vardı? Yalnızca şiiri mi yaratmıştı bu coşkulu merakı, sevgiyi hatta aşkı? Sanırım bu sevgi dolu ilginin oluşmasında sarsıcı hayat hikâyesinin ve devrimci kimliğinin de büyük payı vardı.

İran'da da benzer bir aşk hâlesiyle çevrilidir Furuğ'un etrafı. Nima Yuşic, Mehdi Ehevan Salis, Ahmed Şamlu, Sohrab Sepehri gibi Modern İran şiirinin devleri arasında ama hepsinden bambaşka bir yerdedir. Meşrutiyete kadarki İran edebiyatına bakıldığında eril bir kimlikle karşılaşılır. Klasik İran şiiri diyebileceğimiz bu şiirde, sözü edilen sevgilinin cinsel kimliğinin *özenli bir belirsizlikle* çizildiği hatta çoğunlukla da bu sevgilinin bir kadından çok bir erkeğe özgü nitelikler taşıdığı görülür.

Yirminci yüzyıl başına, Meşrutiyete gelindiğinde bu eril edebi kimlik varlığını sürdürür ancak Pervin İtisami, biçimce klasik yapıda içeriksel olaraksa kadının sesini görünür kılmaya çabalayan bir şair olarak çıkar ortaya. Bu eril yapıyı sarsmaya çalışan İtisami'nin yine de bütünüyle bir devrim yaratabildiğini söyleyemeyiz. İran şiirinde eril kimliği yıkma devrimini görmek için 1950'lere gelinmesi gerekir. 1934 doğumlu Furuğ, ilk şiirlerini 14-15 yaşlarında yazmaya başlar ve yukarıda sözü edilen modern İran şairlerinden kurulu masada, kendine yer açmak için onların arasına sıkışmak yerine masaya çıkmayı tercih eder.

Furuğ ışıık anlamına geliyor Farsçada ve Doğu'nun meşhur *Sem ü Pervane* mesnevisindeki mumun, gece kelebeklerini etrafı-

na çekmesi gibi Furuğ da milyonlarca okuru şiirine ve kendisine çekmiştir, çekmeye de devam etmektedir. İran tarihinin en önemli kadınıdır Furuğ.

Hayatının ve şiirinin her aşamasında birbirinden farklı, birbirinden cesur hamlelerle çıkar karşımıza. Annesi, ablası, erkek kardeşi ona dair anılarında Furuğ'un kendi isteği dışında bir şeye zorlandığında gösterdiği tepkilerin hırçınlığına dikkat çekerler, otorite karşısında isyankâr ruhunun nasıl da azap çektiğini anlatırlar. Özgürlüğünün ihlali, kendi varlığının görmezden gelinmesi çıldırtır onu ve asker bir babanın otoriter tavırları karşısında bir mektubunda kendisinin ifadesiyle söylersek “Ne gülebilen, ne de konuşabilen, hiçbir varlık göstermeden bir köşeye oturup büzülen biri”ne dönüşür. Belki de bu varoluşunu bir türlü gerçekleştirilememesi, gidip gelip babanın mesafeli duruşuna çarpma ve dağılma haline daha fazla tahammül gösteremeyeceğini anlamaya başladığında henüz 16-17 yaşındadır Furuğ. İçinde yaşadığı evi ve o evdeki yaşamı sonraları “İçim Acıyor Bahçeye” şiirinde anlatır:

*çiçekleri düşünmüyor kimse
balıkları düşünmüyor kimse
kimse
kalbi güneşin altında iltihaplanan
hafızası yeşil hatıralardan usul usul boşalan bahçenin
ölmekte olduğuna
inanmak istemiyor
ve bahçenin duygusu sanki soyut bir şeydir
çürümüştür kendi yalnızlığında*

İşte bu çürüyen, ruhu ölen bahçeden kendisini çekip çıkarmak, kurtarmak için evlerine sık sık ziyarete gelen, edebiyatçı kimliğiyle Furuğ'a bir özgürlük umudu olan uzak akrabaları Perviz Şapur'la evlenme kararı alır. Çok büyük yaş farkı gerekçesiyle onaylanmayan bu evlilikte ayak direr, ailesini karşısına alır; âşık olduğu adamla evlenir. Ancak mutlu olamaz ve çok kısa ömürlü bu evlilik, Kâmyar'ın doğumunun ardından son bulur. Eşi Perviz Şapur oğlunun velayetini alır ve Furuğ bir daha Kâmyar'ın yüzünü göremez.

Furuğ'la beraber ilk defa şiirde kadın bakışıyla bir erkek sevgili imajı ayrıntılarıyla çizilerek belirginleştirilir. Furuğ, kendi cehen-

neminden şiire tutunarak çıkar ve birey olma yolculuğuna kadının cinsel kimliği meselesine neşter atarak başlar. Bu yolculuk, onun öncesiz ve sonrasız şiirinin de doğuşunu sağlar. Furuğ ilk kitabı *Esir*'le yarattığı dalgalanmayı ikinci kitabıyla fırtınaya çevirir. Sevgilisini, sevişmesini, tutkularını bütün çıplaklığıyla, erotik imgelerle anlatma cesareti gösterir:

*günah işledim hazla dolu bir günah
sıcak, ateşli bir kucakta
günah işledim demirden
ateşli, kindar kollar arasında*

1956'da yayımlanan “Günah” şiiri, bu anlamda hem Furuğ'un şiirinde hem modern İran şiirinde bir milat gibidir. Evli bir kadının başka bir erkekle geçirdiği aşk dolu geceyi ele alan şiir, başta Furuğ'un ailesi olmak üzere toplumun bütün katmanlarında her anlamda büyük sarsıntılar yaratır. Bu şiir ve bundan sonra yazdığı pek çok şiirde de Furuğ'un bir kadın olarak bedeni, sevişmeyi erotik çağrışımlarla ayrıntılı biçimde resmeden ilk İranlı şair olduğunu söylemeliyiz. Ancak bunu yaparken bedensel estetikle şiirsel estetiği birleştirme yoluna gittiğinin de altını çizmek gerekir. Bir mektubunda yapmaya çalıştığının ne olduğunu şöyle anlatır:

Beni yoran ve perişan eden, yaşam baskısına, çevre baskısına ve ellerimi ayaklarımı bağlayan zincirlerin baskısına tüm gücümle direnmeye çalışıyordum. Ben bir kadın yani bir insan olmak istiyordum. Benim de nefes almaya, haykırmaya hakkım olduğunu söylemek istiyordum.

Tahran'daki sanatçı çevresi ve basın sürekli peşindedir artık bu genç kadın şairin. Furuğ, hakkında yazılıp çizilenleri umursamaz, özel hayatına dair yapılan dedikodulara göğüs gerer ve bu camiayla savaşmayı göze alır. Bu savaşma cesareti onu biricik yapanlardandır. İkiyüzlü bir ahlak anlayışıyla kendisine yaklaşan, şiirlerini bıyık altından yeni dedikodulara malzeme yapmak niyetiyle okuyan ve sanatçı geçinen pek çok kişiyle savaşır. Öyle ki “Günah” şiirinin akabinde şiiri yayımlayan *Roşenfikr* dergisinin editörü Nasir Hodayar, bu ilişkiyi birkaç haftalık bir öyküye dönüştürerek deşifre eder; Furuğ'un etrafındaki dedikodulara yenilerinin eklenmesine çanak tutar. Öyküdeki karakterlerin Furuğ ve kendisiyle benzer-

likleri öylesine belirgindir ki bu yazı dizisi müthiş bir ilgi görür, sansasyon yaratır. Ancak bu ilgi elbette yıkıcı sonuçlar doğurur Furuğ açısından, ailesiyle ve eşiyle arasındaki gerilimler had saf-haya ulaşır ve Furuğ ciddi ruhsal açmazlara girer, psikiyatri kliniğinde tedavi görür. Bütün bunların Pehlevi hanedanının ülkeyi modernleştirme politikalarının en hararetli döneminde yaşanıyor olması da ayrıca dikkate değerdir. Devlet eliyle tepeden inmeci bir şekilde modernlik yoluna itilen bir ülkenin başkentinde, kendisini çok Batılı, birey, çok demokrat olarak tanımlayan bir entelektüel çevrede yaşanır bütün bu linç girişimi.

Furuğ'un yaşadığı dönemin İran'da çok büyük değişimlerin yaşandığı, oldukça gerilimli bir dönem olduğunu belirtmek gerekir. Rıza Şah'ın sol düşünceli aydınlar, sanatçılar üzerindeki baskısının arttığı, tutuklamaların, hapislerin, işkencelerin yaşandığı bir dönemdir. Musaddık'ın başbakan olup ülke petrollerini millileştirme girişimleriyle süren ve kendisine büyük destek bulan politikalarının önünü kesmek için İngiltere ve Amerika müdahalede gecikmez. Batı karşısında bir piyona dönüşmüş olan Şah'ın desteğiyle gerçekleşen darbe Musaddık'ın azledilmesiyle sonuçlanır. Şah Muhammed Rıza'nın batılılaşma çabaları, babası Şah Rıza döneminde "*keşf-i hicap*" olarak adlandırılan geleneksel başörtüsünün çıkarılması yasasıyla başlatılan kadınlar odağında ki dayatmacı politikaların bir devamı niteliğindedir. Bu toplum mühendisliğiyle sağlanmaya çalışılan batılılık ve özgürlük, yapay ve sözde olmaya mahkumdur. Oysa Furuğ'un özgürleşme çabası, kendi kimliğinde duyduğu gereksinimin sonucu olduğu içindir ki sahici, çarpıcı sonuçlar doğurmuş; hiçbir tepeden inmeci devrimin yapamayacağını yapmıştır.

"Günah" şiiri bir anlamda Furuğ'un kısa hayatında hep mücadele ettiği toplumsal sorunun tek kelimelik özetidir. İranlı sanatçı Rıza Beraheni'nin de dediği gibi "Furuğ bizi ilkel günaha geri götürür" bu şiirle. "Günah", toplumsal baskının etkisiyle ilk gınahtaki isyankâr rolünden uzaklaştırılan kadının, ilkel benliğini hatırlama girişimidir denebilir. İsyan eden ve günahla gelen hazzın övgüsünü yapan bir kadın vardır karşımızda. Günah, bir sınırın aşılmasıyla başlar ve bu sınırın ihlali kişiyi haz ülkesine taşır. Bunu, bireyin karşısındaki sınırları kaldırarak özgürlüğünü

elde etmesi ve bunun yarattığı haz olarak okumak pek de yanlış olmayacaktır.

Furuğ hayatı boyunca sorgular ve şiirlerinde de bu sorgulayan âsi ses duyulur hep. Birey olmayı engelleyen her türlü yasağın, dayatmanın, kuralın karşısındadır. Peşine düştüğü özgürlük, sadece kendi özgürlüğü de değildir; kadının, İran kadınının özgürleşmesi için çalışır. “Biri bu yolu yürümeliydi ve kendimde o cesareti gördüğüm için öncü oldum” der ve hemen akabinde de “İranlı kadınların özgür olmalarını ve erkeklerle eşit haklara ulaşmalarını arzu ediyorum,” diye ekler bir mektubunda.

Furuğ’un İran’da kadın kimliği, kadın hareketleri, kadın hakları dendiğinde ilk akla gelen sanatçı olması bu mücadelenin ne kadar etkili olmuş olduğunun göstergesidir. Furuğ’un tek başına erkek egemen yapıyı sarsacak kadar güçlü bir uyanış yarattığını söylemek ileri gitmek olmayacaktır. Bugünkü İran toplumunda kadının sosyal yaşamda kendini böylesine güçlü bir biçimde var etmesinde; birey olmayı, kendi haklarına sahip çıkabilmeyi başarmış olmasında Furuğ’un verdiği mücadelenin kuşkusuz büyük bir rolü vardır.

Bir aile kurmak, sıradan bir mutluluğa teslim olmak onun için dayanılmayacak olan hayatın ifadesidir. Kelimenin tam anlamıyla özgürlük peşindedir ve daha da önemlisi bunun ağır bedellerini ödemeye de gönüllüdür. Her ne kadar bu bedeller bazen ona ruhsal çöküşler yaşatıp psikiyatri kliniklerinde tedavi görmesine yol açsa da.

Furuğ, evliliği süresince yazdığı şiirleri yayımlatmak için çaba gösterir, sık sık eşiyle yaşadıkları Ahvaz’dan Tahran’a gidip gelmeye başlar. Furuğ’un kendi hayatı konusundaki gözü karalığı şiirde de kendisini gösterir, *günümüz şiiri* diye tanımlamayı seçtiği yeni bir şiir arayışındadır. Kelimelerin önündeki gümrüğü kaldırmak gerektiğini söyleyerek başlar işe, her kelime girebilmelidir şiire. Şiirde klasik ölçünün dışında yepyeni bir âhenk yaratmanın yolları aranmalı, içinde yaşanan çağın ihtiyaçlarını karşılayan, çağın sesi olan bir şiir yaratılmalıdır ona göre. Peşine düştüğü şiiri yaratmayı başarır Furuğ, çağının bireysel ve toplumsal buhranlarını, acılarını derinden duyumsar; gözlemlediği gerçekleri, duygulanımlarını şiiriyle yansıtır. O şiir de çarpıcı bir sanatsal güce ulaşır, kitleleri derinden etkiler, değiştirir, biçimlendirir.

Tek başına kurduğu özgürlüğü, kimselerin işgal etmesine müsaade etmez Furuğ. Bu, bütün iktidarlara başkaldıran, özgürlük mücadelesi veren kadının yalnız kalması elbette kaçınılmaz olacaktır. Şiirinde de sıklıkla karşımıza çıkan izleklerden biridir yalnızlık, tıpkı o, insanı her okuyuşunda sarsan “İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına” şiirinde söylediği gibi:

ve bu, benim
yalnız bir kadın
soğuk bir mevsimin başlangıcında
yeryüzünün kirlenmişliğini
ve gökyüzünün yalın, kederli umutsuzluğunu
ve bu beton ellerin güçsüzlüğünü
anlamanın eşliğinde

Furuğ hayatını adayacak kadar sever şiiri. Babasına yazdığı mektuplardan birinde “Şiir benim tanrım, yani ben şiiri o derece seviyorum” der. Onun için şiirden daha önemli hiçbir şey yoktur. “Kendimle baş başa kalıp şiir düşünmeden geçirdiğim gün, boşa geçmiş bir gündür” diyecek kadar tutkundur şiire.

Furuğ’a göre sanatın işi tasvir etmek değil, insan varlığını açıklamak olmalıdır. Furuğ en temelde, şiirde samimiyetin peşindedir; şairanelikten, yukarıdan bakıştan, bilgelikten, öğüt vermekten hoşlanmaz. Şiiri bir propaganda aracı gibi de görmediği için estetik kaygılarını bir yana bırakıp düşünceye yönelen bir şiir yazmamıştır.

Köklü ve zengin İran şiirini okumakla başlamıştır Furuğ’un şiire ilgisi. Klasik İran şiirinin en büyüğü Hâfız’ı samimiyeti ve sıcaklığı nedeniyle sevdiğini belirtir. Ağırlıklı olarak dörtlüklerle, kurallı kafiyeyle oluşturulan, gazel nazım biçimine dahi yer verdiği ve henüz kendi sesini bulma yolundaki ilk üç şiir kitabında Furuğ’un, üslup açısından zaman zaman Hâfız’a selam durduğu ve özellikle *İsyan* kitabında zaman zaman Hayyamvâri bir başkaldırı ruhuyla yazdığı söylenebilir. Hayyam’ın derin felsefi sorgulamaları, rind meşrepliği, isyankâr ruhu Furuğ’un kendi yolunu bulmaya çalışan şiirinde belirgin bir etki yaratmıştır. *İsyan*’dan sonraki şiir serüvenine başka şehirler, başka insanlar, başka sanatlar eklenir. Tahran’da yazarların, şairlerin sık sık bir araya geldiği kafelerde canlı bir edebiyat ortamı vardır. Kuşkusuz dahil olduğu bu edebi

çevreler de İtalya, Almanya, İngiltere seyahatlerinde daha yakından tanıdığı Batı edebiyatı da onun her geçen gün özgünleşen şiirinde etkili olmuşlardır.

1958'den sonra tanıştığı İbrahim Gülistan Furuğ'un hayatının yönünü değiştirmiş, onun her anlamda yeniden doğuşuna katkıda bulunmuştur. Hem önemli bir yazar hem de sinemacıdır Gülistan; ancak evlidir ve Furuğ'la yaşadığı çalkantılı aşk, her ikisi için de toplumsal düzlemde ciddi sorunlar ve acılar doğurmuştur. Furuğ'un birlikte geçirdikleri ciddi bir trafik kazasından sonra "Eğer ona bir şey olsaydı kendimi öldürürdüm" diyecek kadar aşkla bağlandığı kişidir Gülistan. Ancak Furuğ, uğruna ölmeyi göze aldığı adam için kendini öldürmeyi de göze alır ve buhranlı aşk kavgaları sonrasında intihar girişimlerinde de bulunur.

Furuğ'un ilk üç kitabı *Tutsak*, *Duvar* ve *İsyan* biçimsel açıdan klasik şiirin formlarında yazılmış olsalar da içeriksel olarak modern ve özgündürler. Dilsel sınırları kırma ve yeniden biçimlendirme denemelerine pek rastlanmaz bu kitaplarda. Ancak içerikte gerçekleştirdiği meydan okuma, biçimsel formun klasik yapısını sarsar hatta özellikle *İsyan* kitabında içerikteki itirazın cesur tonu, biçimdeki geleneksel formu oldukça geri plana iter.

Özel hayatında âşık ama yalnız bir kadın olmayı sürdüren Furuğ'un sanatçı kimliği müthiş bir gelişme, özgünleşme yoluna girer. *İsyan*'da kimliğinin iyice belirginleştiğini duyumsadığımız Furuğ bundan sonra modern İran edebiyatında sarsılmaz bir yer edinmesini sağlayan *Yeniden Doğuş* kitabını yayımlar. Yıl 1963'tür. Bu kitap çok büyük yankı uyandırır, yepyeni ve heyecan uyandıran bir yol açılmıştır şiirin önünde.

1952-1957 yılları arasında üç şiir kitabı yayımlayan Furuğ, altı yıl aradan sonra *Yeniden Doğuş*'la gerçek anlamıyla bir yeniden doğuş yaşar. Bu kitaptaki her şiir yapısal, anlamsal ve dilsel sınırları parçalayarak kendi özgünlüğüne doğru fışkırrır adeta. Her bir şiirin başlı başına bağımsız bir karakteri ve gücü vardır.

Bu arada yeri gelmişken ilk şiir kitabının tarihiyle ilgili bir tutarsızlıktan söz etmek gerekir. Furuğ'un ilk kitabı *Tutsak*'m hangi yıl yayınlandığına ilişkin kaynaklarda farklı tarihlerle karşılaştım. Benim çeviriye esas aldığım ikinci baskı 1955 tarihli. Ancak bu baskıdaki şiirlerin hepsinde Furuğ'un düştüğü tarihler var, bir

ikisi dışında tamamı da 1954-1955 tarihli. Bu durumda 1952'de yapılan ilk baskıda bu şiirlerin yer almasına imkân görünmüyor, gelgelelim 1952 tarihli şiir sayısı da yalnızca iki. Bu konuda bir araştırmaya girince güvenilir kaynaklarda da ilk baskının tarihinin 1952 olduğunu gördüm. Bu garipliği bir türlü çözemeyince önceki yıllarda çeşitli vesilelerle irtibat kurma şansına eriştiğim Furuğ'un evlat edindiği sevgili Hüseyin Mansuri'ye sormak istedim, o da ilk kitabın tarihinin 1952 olduğunu doğruladı ve benim şaşkınlığıma da hak verdiğini belirterek bir cevap yazdı. O cevabı edebiyat tarihi açısından önemli bulduğum için burada okurlara da aktarmak istedim:

Bu muamma daima çözülmeden kalacak ve bu konuda ancak tahminlerde bulunabiliriz. Şairlerin bana göre zaman algıları takvimle, saatle eşleşmez; eğer öyle olsaydı şair olmazlardı. Furuğ tarihlere önem vermezdi, ondan elde kalan mektupların çoğunda yalnızca gün ve ay vardır fakat yıl yazılmamıştır. Maalesef sorunuza bir yanıtım yok ve bu konuda bir tahminde bulunmamayı tercih ediyorum. Eğer başka bir yazar mevzubahis olsaydı bir tahmin yürütebilirdim ancak söz konusu Furuğ olduğunda bunu yapma izni veremem kendime.

Şiirin dışındaki sanatlarla da ilgilenir Furuğ. İbrahim Gülistan onun sinemayla daha yakından ilgilenmesine olanak tanır. Tiyatroda ve sinemadaki oyunculuk deneyimlerinin ardından 1962'de kamera arkasına geçerek yönetmenlik yapar ve kendisine dünya çapında bir ün kazandıran, festivallerden ödülleri dönen ünlü belgesel filmi *Ev Karadır*'ı çeker. 22 dakikalık bu belgesel Tebriz yakınlarındaki Bababağ cüzamhanesinde çekilir. Furuğ toplumdan dışlanan, hastalıkla gelen çirkinliği şiirin ve kameranın estetiğiyle birleştirerek sunar izleyicisine ve cüzama dair önyargıları duyarlı bir elle yıkar. Fiziksel deformasyonların insan bedenindeki yıkıcı sonuçlarını, kendi sesi eşliğinde beyaz perdeye yansıtır. Ve biz, görmekten çekindiğimiz bedenlere, bakma cesaretini o sesle buluruz biraz da ve kameranın o sese eşlik eden yalın hareketleriyle.

Ev Karadır'ın çekimleri sırasında tanıştığı, annesi babası cüzamhanedeki Hüseyin'i, ailesinin de rızasını alarak evlat edinir Furuğ. Öz oğlunu görememenin acısını Hüseyin'le unutmaya, evlat sevgisini onunla gidermeye çalışır. Şimdi Almanya'da yaşa-

yan ve etkin olarak sanatla uğraşan Hüseyin'in hayatını tümüyle değiştirme cesaretini gösterir. Başkalarının hayatına bu kadar yakın durabilmesi, başkaları için mücadele etmekten hiç çekinmemesi onun karakterindeki eşsiz değerleri gösterir bize.

On sekiz, on dokuz yaşında bir yük uçağına binip tek başına İtalya'ya giden Furuğ, dünyaya, hayata, sanata karşı doyurulmaz bir açlık içindedir. Bu gözü doymaz merak onu hem cesaretlendiren hem öncü yapan temel etkenlerdendir. İtalya'da yedi ay içinde İtalyancayı öğrenip çeviriler yapacak düzeye gelen Furuğ, yine ekonomik zorluklarla gidip bir dönem yaşadığı Almanya'da da Al-mancayı öğrenecektir. Her iki yurtdışı tecrübesinde de yalnızdır ve kendi başının çaresine bakacak ekonomik imkânı da yine kendisi, şiirleri, yazıları ve çevirileriyle yaratır.

Furuğ'un çok genç yaşta, 32 yaşında, akıl almaz bir trafik kazasıyla bu dünyadan göçüp gitmesi şiirindeki hüzne başka bir hüznü eklemiştir kuşkusuz. Din görevlileri cenaze namazını kıldırmak istemedikleri için cansız bedeni iki gün bekletilmiş, sonunda da bir yazar arkadaşı bu görevi üstlenmiştir. Kardeşine yazdığı mektuplardan birinde "İlk ben öleceğim" der, ilk Furuğ ölür. Yarım kalan son şiir kitabına da adını veren o muhteşem şiirine kendi ölümüne dair dizeler düşer:

*yine tarayabilecek miyim saçlarımı rüzgârda
yine menekşe dikebilecek miyim bahçelere
ve sardunyaları
pencerenin ardındaki gökyüzüne dizebilecek miyim?
dans edebilecek miyim yine kadehler üzerinde
acaba yine kapının zili bir ses beklemeye sürükleyecek mi beni?
anneme dedim ki: "Bitti artık!"
hep düşündüğünden önce gerçekleşir olacak olan
gazeteye başsağlığı ilanı vermeliyiz*

İranlı yazar, yönetmen İbrahim Gülistan, Furuğ'un ölümünün ardından bir sessizliğe gömülmüş, Furuğ'a dair konuşmamayı, herhangi bir basın organında söyleşi vermemeyi tercih etmiştir. Ancak 2016 yılında Furuğ'un hayatına dair bilinmeyenlerin de gün yüzüne çıkarıldığı *Furuğ Ferruhzad Edebi Yaşamı ve Yayımlanmamış Mektupları* adlı kitabın yayımlanmasından sonra İbrahim Gülistan, Stanford

Üniversitesi'nin İran Araştırmalar Merkezi Başkanı Abbas Milani'yle bir söyleşiye katılmayı kabul eder. Halka açık söyleşide Gülistan'ın ses ve görüntü kaydı yapılmaması şartı vardır. Söyleşiden sonra basında yer alan söyleşi notlarından bir kesitte ısrarlı sorular karşısında Gülistan, Furuğ'un karakterine dair herkesin algısını sarsacak şu ilginç ve elbette tartışmaya açık cevabı verir:

Şu anki şairler, basit kafiyeleri yan yana getirenlerden oluşuyor, gerçek şair yok içlerinde; Furuğ ise gerçek bir şairdi ancak bu toplantı şiir hakkında değil o yüzden şiir hakkında konuşmanın da yeri değil. Furuğ mutlu mesut bir kadındı. Ailesi dahil pek çok kişi onun hakkında konuşuyor, pek çok şey söylüyorlar ama onun kim olduğunu dahi bilmiyorlar. Onun şiirlerini okuyan pek çok kişi şiirlerinin ne mânâ ifade ettiğini kavrayamıyor ve bunu gördüklerime, tanık olduklarıma dayanarak söylüyorum.

Şairlere çok şey borçlu insanlık, en çok da özgürlüğümüzü hatırlattıkları, ruhumuzun tenhaliğini seyrelttikleri için. Ve onların ölümüyle dünyamız daha da tenhalaşıyor her geçen gün. Yeryüzünün ıssızlığında uğulduyor geçmiş zaman rüzgârları. Kalbimizde umuda dair bir ışık titreşip durmakta...

Furuğ'un beş şiir kitabının Türkçeye kazandırılması çabamda, bana her zaman destek olan, sorularım karşısındaki sabrıyla yolculuğuma eşlik eden ve zihin açıcı destekleriyle beni her daim zenginleştiren sevgili eşim Farhad Eivazi'ye teşekkürden çok çok fazlasını borçluyum.

Makbule Aras Eivazi
Şubat 2018

Tutsak

GECE VE HEVES

uykuyu bekliyorum ve yazık ki o
geri gelmiyor gözlerime
keder ve tasa içinde diyorum ki
hiç gelmeyecek belki de

bir gölge olmuş uyku
düşmüyor gözlerimin açık tuzağına
baştan ayağa yanıyorum bu mutluluğun ateşiyle
ve farkında değilim daha

yangıma sebep gizli bir arzunun ateşidir
bir kucağın bir göğsün arzusu
gözlerindeki gülüşün arzusu
sessiz bir öpücüğün arzusu

onu istiyorum bu yalnızlık gecesinde
bir anda arzu uyandıran öpücükleriyle
sıcak, okşayan kollarıyla
yanıp sönen parlak gözleriyle.

kollarına alsın, sıksın istiyorum beni
bu arzu ve tutku dolu bedeni
o sıcak ve güçlü kollar
sarıp sarmalasın istiyorum gövdem

boynumla saçlarımın arasında
gezinmekte nefesinin alevi
tatlı hayal kadehlerinden içiyorum
onun şahlanmış heveslerinin kokusunu, ateşini

vahşi ve yakıcı ve susuz ve titreyerek
sessiz, oyunbaz pençeleri gövdemde
parçalıyor giysilerimi
bastırıyorum bedenimi o ateşli göğse

arzunun yıldızlarını görmek istiyorum,
 onun gözlerinin aydınlık göğünde
 arzuların ateşli tadını arıyorum
 alev alev öpücüklerinde

onu istiyorum, rüya renginin sarhoşluğuyla
 onu istiyorum gizlice, tek başına
 onu istiyorum sevgiyle
 ve gönülçelen, o çıldırtıcı ezgiler kimin umurunda

susuz dudaklarım koşuyor, bakışlarım yorgun
 korku veren karanlık gecelerin dalgalarında
 suskunun ve karanlığın derinliklerinde bulacak umudu
 bu gam besleyen gönül belki de

onun umurunda değil sıcak bir kucağa susamış bu arzu
 bense can atıyorum onu bulmaya
 güldü yakıcı arzuma gece,
 belli belirsiz, suskun dudaklarıyla

*Ahvaz, Kış 1953
 (1332)*

ÜRKEK ALEV

kapatıyorum ateş saçan gözlerimi
bakmayayım diye onun gözlerinin derinliklerine
bakışlarının perişan edici aleviyle
kalbim kavrulup küt küt atmasın diye.

ateş saçan gözlerimi kapatıyorum ki
ayıplanma vadisinden geçeyim de
suskun kalbim feryat etmesin
yalnızlığa ve sessizliğe dönüyorum yüzümü öylece

ey yorgun gözler nedir aradığınız
o kayıp bakışlarda?
güneşin çılgın alevlerine benzer o
boşuna koşuyorsunuz peşinden, boşuna.

o, ay ışığının yeni açmış goncası
günah yatağına çağırmak için onu
ışktan dalgalar saçmalı
gökyüzünün göz göz karanlığına.

onun sessiz öpüşlerinin kokusu
coşkulu inleyişlere karışmalı
o büyüleyici kadının saçlarına
çılgınca aşk ve arzu saçmalı

buse şarabını içmeli
aldatan dudakların kadehinden
o geldiğinde güzelliğin göğsünün sığınağına
sessiz, sarhoş ve hayasızca

hevesin ağlarını onun etrafına
boşuna örüyorsun ey susuz arzu, boşuna
gün gelecek yorgun ve çaresiz
güleceksin hevesin zavıf ağlarına

yakacağım senin umut harmanını
 muradına erememenin ve hasretin alevleriyle.
 ey bozgunculuk peşindeki günahkâr kalp,
 gün gelir kurtulursun belki de.

kederin ağır halatıyla bağlayacağım seni
 bir daha uçamayasın diye ona.
 takatin yok, yorgunsun ey gönül kuşu
 hemhâl ol, hemhâl... onun gamıyla.

Ahvaz, Kış 1953
 (1332)

ÜRKEK

neyin peşindeyim gece gündüz?
 nedir istediğim bilmiyorum ey Tanrım
 şimdi neden yılgın, yanan bu kalp?
 aradığı ne, yorgun bakışlarımın?

eşimden dostumdan kaçır oldum,
 bir köşeye çekiliyorum usulca.
 bakışlarım, karanlıklara dalıyor;
 kulağım, kalbimin atışında.

kaçıyorum bu insanlardan,
 görünüşte bana benzeyen,
 ama kıskançlıklarıyla
 bana çamur atıp duran

kaçıyorum bu insanlardan, şiirimi dinlediklerinde
 hoş kokulu bir çiçek gibi yüzüme açılan
 ancak tenhalarda arkamdan
 delinin teki, fahişe diye konuşanlardan

gönlüm... ey benim deli gönlüm
 yanıp kavruluyorsun bu yabancılıktan
 bırak artık dost elinden feryadı
 Tanrım yeter çektiğim bu çılgınlıklardan!

*Tahran, Temmuz 1954
 (Mordad 1333)*

HATIRALAR

hayalin suskun çehresinde yine
günah öğreten gözlerin gülümsedi
yine ben kaldım, kalbimin köşesinde bir de
senin busenin yakıcı hasreti.

yine ben kaldım ve bir yudum heves
yine ben kaldım ve bir avuç umut
gözlerinden gönlüme yansıyan
yakıcı aşkının hatırası bir de.

hayalin eli yalnızlığım
mutlu suretini nakşetti senin yine
dudaklarına mestlik hevesi döktü
bakışlarında yakıcı kıvılcımlar öylece

seni gördüğüm o gece hatırlıyorum, demiştin ki
kalbim, kalbinle birlikte okudu aşk masalını
gözlerim o siyah gözlerde gördü
aşkın çılgın ve susuz bakışlarını.

veda ederken verilen o öpücüğün hatırasıdır
dudaklarımdaki hasret ateşini alevlendiren
o soluk ve suskun gülümsemenin hatırasıdır,
bütün bedenimi tepeden tırnağa yakan.

sen gittin, kalbimde
kedere ve umutsuzluğa bulanmış bir aşk kaldı,
gözyaşı perdesinde kayıp bir bakış,
soğuk bir gülümsemede buz tutmuş hasret kaldı.

âh eğer yine gelsen bana,
kolay bırakmam seni öyle
korkuyorum, bu aşkın yakıcı alevi
seni de alacak sonunda içine.

RÜYA

yine ben kaldım, soğuk yalnızlık bir de
geçip gitmiş uzak hatıralar.
bir aşkın hatırası... acı ve hasretle
gidip sustu mezarın derinliklerinde.

ümidimin yıkıntılarını
bir alevın sihirli eli yaktı
bir ölü, onun alev alev gözlerini
mezardan çıkarıp gözlerime dikti.

çığlık attım eyvah bu o!
kalbimde bir korku o bakıştan.
bir gülüş geçti onun dudaklarından.
tanıdın mı beni ey heves atma binen?

sıkışıp titredi kalbim
aklım başımda değildi vah bana!
vah bana ki öldürdüm ben onu,
öylesine yabancıydım ona.

kalbini verdi o bana.
ben ne verdim ona ıstıraptan başka.
bir gurur kör etti gözlerimi,
ayaklar altına aldım kalbini

sıkıntı ve ıstırap verdim ben ona,
kara güne düşürdüm
eyvahlar olsun Tanrım! Tanrım!
onu mezara kendi ellerimle çektim

bir çığlık koptu dudaklarımdan
mum alevi titredi sarhoş edencesine
gözlerim, otların karaltıları arasında
bir gozyaşı damlası gördü o gözlerde

bir çocuk gibi pişman, koştum.
ayaklarına kapandım yenilgiyle
bir delilik yaptım ben
bağışlayabilir misin demeye

mumu devirdi eteğim
gözler görünmez oldu karanlıkta
haykırdım gitme! bekle... bekle!
ama o gitti... hiçbir şey demeden, öylece

vah bana kendimde değildim
kara güne düşürdüm onu
eyvahlar olsun bana, kendi ellerimle öldürüp
mezarın kucağına attım onu

*Tahran, Temmuz 1954
(Mordad 1333)*

HERCAİ

uzaklaş benden, gönlüm yaralı
güçsüz ve günahkârım
göğüs kafesimde bir kalbim
kalbimde bin hevesim

senin kalbin temiz pak, benim eteğimde günah
başka halvetlerin sevgilisiyim ben
sen, öpücük şarabımın sarhoşusun
şarabın ve kadehin sarhoşuyum ben.

gözlerim bin dil bilir benim
mestler meclisinin sâkisiyim.
daha ne kadar anlatacaksın aşkını
öpücükse istediğin, al işte dudaklarım!

senin aşkın ay ışığı
cahilce vuruyor bataklığa, inliyor
senin aşkın bolluk getiren bir yağmur
kalbin taşlığında günah işliyor

sonsuz bir karanlığım ben, sonsuz bir yokoluş
sen, umudun parlak güneşisin
ey mutluluk saçan ışık
ruhuma vuruyorsun ama sen bana geçsin.

geç kaldın, iffetim gitti elden
geç kaldın, günaha battım ben
sert rüzgârında hırpalandım aşağılanmanın
mum gibi eridim gittim ben

*Tahran, Ağustos 1954
(Şehriver 1333)*

TUTSAK

seni istiyorum ve biliyorum ki
 kucaklayamayacağım gönlümce
 sen, aydınlık ve el değmemiş gökyüzü
 ben, bir kuşum, tutsak bu kafeste

karanlık ve soğuk parmaklıklar ardından
 hasret dolu gözlerim senin yüzüne bakıyor, hayranlıkla
 bir elin uzanışını düşünüyorum
 ve ansızın kanatlanmayı sana

bir gaflet ânında aklımdan geçiriyorum
 bu sessiz zindandan kanatlanıp uçmayı
 tebessümle bakarak gardiyanın gözlerine
 senin yanında hayata yeniden başlamayı

düşünüyorum ama biliyorum ki hiç
 gücüm yok bu kafesten çıkmaya
 gardiyan razı olsa da
 takatim yok kanatlanıp uçmaya

parmaklıkların ardında her gündeğümünde
 bir çocuğun gözleri gülümser yüzüme
 şen bir şarkıya başladığımda
 bana gelir dudaklarında öpücükle

ey gökyüzü eğer bir gün
 bu sessiz zindandan kanatlanıp uçarsam
 o ağlayan çocuğun gözlerine bakarak nasıl derim
 vazgeç benden, ben tutsak bir kuşum

ben bir mumum
 gönlümdeki ateşle aydınlatırım virâneysi
 eğer sönmeyi seçersem
 yıkar dağıtırım yuvayı

ÖPÜCÜK

gözlerinde günah gülümsüyordu
 yüzünde ay ışığı
 o dudakların usulca geçtiği yerde
 gülümsüyordu sarhoş âhların alevi

belli belirsiz bir şehvetle, pişmanlıkla dolu bakışları
 esrik bir renk almıştı
 gözlerine baktım, dedi ki:
 almalısın aşktan payını

{ bir gölge uzandı bir gölgenin üstüne
 { sır besleyen gecenin zulasında
 { bir soluk yaladı bir yüzü
 { bir öpücük alevlendi iki dudak arasında.

*Tahran, Eylül 1954
 (Mihrimah 1333)*

YABANCI

yine bir kalp düştü ayaklarımın ucuna
 yine bir çift göz bakakaldı yüzüme?
 yine bir savaşın kargaşası içine düştüm
 aşkım, galip geldi yine soğuk bir kalbe.

dudaklarımın pınarı yine
 bir susuzu kandırdı... bir susuzu?
 kucağımın döşğinde yine
 bir yolcu uykuya daldı... bir yolcu!

bakışlarımı gözlerine dikiyorum nazla
 kendim de bilmiyorum ne aradığımı onda
 çılgın bir âşık benim istediğim
 mal mülk, makam, onur... vazgeçecek hepsinden, bir çırpıda

onun istediği buse şarabı benden
 ümit dolu kalbime ben ne derim
 o haz peşinde ve bilmiyor ki,
 sonsuza dek sürececek bir haz benim istediğim.

*Tahran, Eylül 1954
 (Mihir 1333)*

HASRET

benden gitmişsin sen ve ben hâlâ saflık içinde
inanmak istemiyorum vefasızlığına, sevginin bittiğine
gönlümü öyle bağlamışım ki senin sevgine
bir başkasına gönül veremem bundan böyle.

gittin, seninle beraber gitti umudum, mutluluğum
artık nasıl isterim senin aşkını?
bu kapkara ve acı sessizlikte
nasıl ararım tek öpücüğünle gelen sarhoşluğu?

hatırla o kadını... o çılgını... bir gece
aşktan ve nazdan sarhoşken, nasıl uyuduğunu koynunda
susuz dudaklarının hevesle nasıl titrediğini
şehvetin nasıl gülümsediğini kaçırdığı bakışlarında

susuz dudakları öpüşleriyle dağladı dudaklarını
tutku efsaneleri anlattı bakışları
bir sarmaşık gibi dolandı bedenine
ay ışığında, onun çıplak kolları

kulağına fısıldadığı aşk hikâyelerini
kalbinde saklıyor ve unutmayacak asla
şimdi ne kaldı söyle, o yangından, gözyaşından ve âh'tan geriye
kalp mezarında gömülü bir ölü aşktan başka

gitsen ve unutsan da beni
ben hâlâ istiyorum, gönülden seviyorum seni
ey değişmeyen aldanış, gel ki
yeniden basurayım ateşten göğsüme seni

*Tahran, Eylül 1954
(Mihir 1333)*

GERİDE KALAN BİR ANI

güröl güröl akan nehrin kıyısında bir şehirdi o
sık hurma ağaçları ve ışıklı geceleriyle
güröl güröl akan o nehrin ve kalbimin kıyısında bir şehirdi
orada tutsak, mağrur bir adamın elinde

güröl güröl akan nehrin kıyısında bir şehirdi o
kucağını açmıştı yıllarca bana ve ona
kıyıdaki kumlara ve hurma ağaçlarının gölgesine
o öpücük çalmıştı gözlerimden, dudaklarımdan

ay şahit, onun taş kalbini
ben yumuşattım sevgimin büyüsyyle
ay şahit, coşkunun gözyaşları titredi
onun tarifsiz, vahşi gözlerinde

mehtaplı gecelerin derinliklerine
sonsuz dalgaların göğsüne gitmiştik bir kayıkla
meclisimize açardı yıldızların bakışları
o sessiz, vahşi ve güzel gece yarılarında

dizime uzandı bir çocuk gibi ve ben sevgiyle öptüm
uykuya dalmak için koşan gözlerini
dalga hevesiyle kayıp düştü eteğim ve o
tutup çıkardı suya kapılan eteğimi

şimdi ben gönlümde, bu sessizlik ve yalnızlıkta
seni arıyorum ey güröl güröl şehir
kalbimi bağladım ben ona, sen de aziz bilesin onu
gönlümü ~~gönendiren~~ onun hayalidir

Tahran, Ağustos 1954
(Şehriver 1333)

GÜZ

gamla dolu gözlerimi kapatmışım
doğanın büyüleyici çehresine.
ateşe bulanmış bakışlarım
hasret ve matem işaretlerini görmesin diye

güz... ey toprağa bulanmış yolcu
ne saklıyorsun eteğinde
kuruyup ölmüş yapraklardan başka
neyin var bu âlemde?

şairin gönlüne kederden başka ne verebilir
gamlı, karanlık, suskun batışın
soğuktan ve hüzünden başka ne verebilir
dertli ruhuma, kucağın?

kederi çoğaltan sessizliğin kucağında
ıstırap uykuda... bana azap vermekte
o kayıp arzu raks etmekte
belli belirsiz düşüncelerimin perdelerinde

ey doğanın büyümlü çehresindeki güz
güz... ey hayal uyandıran şarkı
güz... ey sıkıntı yüklü ezgi
güz... ey solgun tebessüm.

*Tahran, Eylül 1954
(Mihir 1333)*

VEDA

gidiyorum yorgun, solgun, gözü yaşlı
kendi virâneme

Tanrı şahit, gidiyorum şehrinizden
perişan ve divâne gönlümle

alıp götürüyorum, o uzak noktaya
arındıracağım onu günahın renklerinden
aşkın lekesinden
yokluğa götüren yersiz isteklerden

alıp götürüyorum, senden uzak kalsın diye
senden, ey boş umudun cilvesi
alıp götürüyorum onu, diri diri gömeyim de
kalmasın gayrı kavuşma hevesi

inleyiş titriyor, gözyaşı oynuyor
âh, bırak, bırak kaçıp kurtulayım
senden, ey günahın coşkun pınarı
en iyisi bu belki de, senden sakınayım

Tanrı şahit, mutluluk goncasıydım
gelip dalımdan kopardı beni aşkın eli
âh alevine döndüm, ne acı
dudaklarım, o dudaklarla bir daha birleşmedi

şayağımı bağladı sonunda yolculuk bağı
gidiyorum, dudaklarımda gülümseme, bağımda kan
gidiyorum, çek elini gönlümden
ey, hiçbir şey vermeyen, boş umut.

*Tahran, Eylül 1954
(Mihir 1333)*

ACI HİKÂYE

ne bir umut var avutacak gönlümü
ne tanıdık bir haberci ne haber
ne gözlerde bozguncu bakışlar
ne dalga seslerinden eser

aşk ve ışık ve karanlıklar şehrinde
gündoğumunda eteğini sürüyerek gitti bir kadın
yolunu kaybetmiş zavallı kuş
yuvasına doğru gitti yorgun argın

kim, acıyla gözyaşı döktü ardından
kim, onun dilinden anladı
kimse tanımadı o yabancıyı
sesi, derin bir çınlamaydı

bir çift göze takılıp kaldı belki de bulur diye
umudun ve arzusun saklandığı yeri
günahın eteğine attı onu
alev alev o iki göz yazık ki

hevesten başka şey konuşmadılar onunla
görmediler onda görünenin ötesi ne
nereye gitse o terâneyi söylediler kulağına
niye yaratıldı kadın, gönül eğleyelim diye

birinin ayaklarına kapanıp ağladı bir gece
burada geçir son ânı, gitme
gönlüm doysun gözlerine
karaltılar kayboldu, karıştı birbirine

niçin umut bağladı boş bir aşka
niçin aşağılandı onun kucağının yatağında
ne diye fısıldadı deli gönlünün sırrını
âşinâ olmadığı bir âşığın kulağına

niçin?!... gecenin nemiydi o, tertemizdi
yakıcı güneşin çiçekten tuzacağına düştü
gündoğumunda onun güneşi gibi geldi
susuzluğunu giderdi istekle ve can verdi

çoşturan şarap kadehte
tutuşuyordu susuz dudakların aşkıyla
içine düşen her damlayla
yanıyordu kadehin kalbi mutlulukla

bir gece ansızın son buldu bekleyişi
heves döktü dudakları onun yangısına
neden bunca yaktı onun canını
neden astı onu kadehten süzülen damlalara

ne yaptınız o hasta ruha
hani o şehrinizden eteğini sürüyerek giden?
neden... ey hasretimin âşinâsı
koynumdan el gibi çıkıp gitmen?

şimdi bu o... bu soğuk sessizlik
ne tanıdık bir haberci ne haber
ne gözlerde gönülçelen bakışlar
ne dalga seslerinden eser

*Ahvaz, Sonbahar 1954
(1333)*

KACIŞ VE KEDER

gittim... bağışla beni, vefa yoktu deme onda
 çare kalmamıştı kaçmaktan başka
 günah ve çılgınlık vadisine çekilmişti
 bu ıstırap dolu, ateşten aşk umutsuzlukla

gittim, özleyiş dolu buselerinin dağladığı dudaklarımı
 gözyaşlarımla yıkayabilmek için
 günahkârlıkla, şehvetperestlikle tanınmışken
 artık ne yapsam faydasız, onurum için

gittim, neden gittin deme!
 ayıptı aşkım da seni isteyerek yanıp yakılmam da
 karanlık, sessiz perdelerden sızan gün ışığı gibi
 ortaya çıkmıştı sırrımız bir defa

gittim ki sıcak bir gözyaşı damlası gibi
 kaybolayım hayatın fosforlu eteğinin kıvrımlarında
 gittim ki kurtulayım hayatın keşmekeşinden
 soğuk, ışıksız bir mezarın karanlığında

kaçtım, parlak, ıslak o bir çift gözden
 fırtınanın vahşi kahkahasından
 kaçtım, kavuşmanın yatağından ayrılığın soğuk kucığına
 kaçtım, vicdanın kınamalarından

ey sine, yan kendi ateşinde!
 alevin peşine düşmemi bekleme artık benden
 kafese tutsak bir kuşa döndüm
 alev olayım da dikbaşlılık edeyim derken

karmaşık bir ruhum ben, kendimden habersiz bir gece
 gözyaşı döktüm sessizliğin eteğinde, acıyla
 yaptıklarına hayıflanarak, söylediklerimden pişman
 anladım ki layık değilim ne sana ne aşkına

İNTİKAM

    saçlarımın bağıını
    t verme yeter, söz dinlemem
boş yere umut bağılamak de sen buna,
ne vakte dek... bu ka  ncı bilmem?

  ek çıkar elbisemi bedenimden ve
kan dudaklarımın yakıcı şerbetine!
ne vakte dek bu dayanılmaz susuzluk
baş eğıyorum bütün gecelerime

biliyorum, unutmuş beni
ben de silip atacağıım gönlümden onu
bir kadeh... demek varlığıımdan bihaber
bir kadeh, hatıramdan silinceye dek onu

belki şuh bir bakışın penceresinden
aşkın şimşeğı düşmüştür gönlüne
genç ve güzel olsam da ben
bulmuřtur daha gencini benden de

belki başka bir kadından murat almış
onda duymuştur soluğıımın kokusunu, sıcaklığıını
gönlünü ona vermiş, unutmuřtur beni
aşkımın g  zelliğıını, isyanını

bundan başka varsa bildiğin söyle
ne oldu mektubun, haberin hani
biliyorum ki unutmuş beni
benden aldığından daha tatlı bir murat almıştır şimdi

görmezden gelme, sert davranma, susma
bu gece bir kadın senden murat almak umudunda
bir beden, bir kucak arzulamakta
adını, heves ayağıyla çiğnemek pahasına

onun geçmişte kalan aşkının tufanı
ağlayıp inleyerek ölmekte kalbinde
boğulan biri gibi medet ummakta
yapışmış senin aşkının eteğine

uzat elini, çek onu kucağına
dudaklarını onun... sıcak dudaklarını!
yakıp kavuran göğsünü
tenini onun... yumuşak tenini!

*Ahvaz, Sonbahar 1954
(1333)*

GEÇENİN DEVİ

küçük oğlum benim ninni
gece oldu yum gözlerini
elleri kanlı, dudakları kahkahalı
o kara dev geldi yum gözlerini

koy başını yorgun dizlerime
ayak seslerini dinle
kara ağaç ortadan ikiye ayrıldı
o ayağını indirince

âh dur da perdeleri çekeyim
bir baştan ötekine
kan saçan ateş fışkıran yüzlerce gözüyle
başını uzatıyor pencereden içeriye

onun soluğunun alevleriyle yandı çoban
çöllerin ıssızlığında
şu sarhoş zenci kapının ardında
kulak kabartmıştır sesine aman ha!

hatırlıyorum da o ufaklığı
yorgun annesini üzdü diye
ansızın çıkagelip karanlıklardan
götürdü gecenin devi

pencereler zangırdıyor
 demek ki o geliyor haykıra haykıra
 nerede o çocuk diye bağılıyor
 dinle bak pençelerini sürtüyor kapıya

hadi git uzaklaş kötü kalpli dev
 uzaklaş, nedir çektiğimiz senden
 nasıl kaçırıp götürürsün onu
 başucunda tetikleyken ben

ansızın bozuldu evdeki sessizlik
 gecenin devinin sesi yankılandı... âh!
 yeter artık kadın, korkmuyorum senden
 günah renginde senin eteğin, günah!

ben devim doğru, ama sen daha devsin benden
 utanç bulaşmış eteğine, bir de anne olacaksın ha!
 âh... dizlerinden kaldır onun başını
 çocukcağızın huzur umuduyla yattığı yere baksana!

acının ateşinden geçiyordu demirden kalbim
 devin bağırışları ölürken
 inliyordu Kâmi... âh Kâmi
 kaldır başını dizlerimden!

Ahvaz, Kış 1954
 (1333)

İSYAN

dillendirilmemiş bir hikâye var gönlümde
 suskunluk kilidini vurma dudaklarıma
 çöz ayaklarımdaki ağır prangaları
 gönlüm perişan bu sevdıyla

gel... kendinden başkasını düşünmeyen adam
 gel, aç kafesin kapılarını
 zindana mahkûm edeceksen ömrümü
 son anlarımda olsun özgür bırak beni

benim o kuş... benim
 nicedir uçmak hevesine düşmüşüm
 şarkım inleyiş oldu daralan göğsümde
 özlem içinde geçti günlerim

suskunluk kilidini vurma dudaklarıma
 söylemeliyim sırrımı
 herkesin kulağına ulaşmalı
 ateşten sesimin çınlayışları

gel aç kapıyı da kanatlanayım
 şiirin aydınlık göğüne
 neden istemiyorsun bilmem
 hoş kokulu bir çiçek olmamı şiir bahçesinde

dudaklarımda tatlı öpücükler, senden
 tenimde kalan güzel koku, senden
 bakışlarım gizli kıvılcımlarla dolu
 gönlümde kanlı gözyaşları senden

fakat ey kendinden başkasını düşünmeyen adam
 yüz karası deme, senin şiirin yüz karası deme
 benim gibi çılgın bir şair için
 bilmiyorsun ki dar bu kafes, cendere

şiiir in baştan ayağa günah deme
o utançtan, o gûnahtan bir kadeh ver bana
cennet, hûriler, âb-ı kevser senin olsun
cehennem ateşinin dibinde bir ev ver bana

bir kitap, herkesten uzak bir köşe, şiiir, sessizlik
hayat lutuf bana, sevinç sebebi
ne gam cennete çıkmasa da yolum
kalbimde buldum sonsuz cenneti

usulca raks etmede gece
belli belirsiz, sessiz, bulutların arasında
uykudasın sen, heveslerden mestim ben
ay ışığının bedenini alıyorum koynuma

binlerce öpücük aldı benden rûzgâr
o zindanda binlerce öpücük bağışladım güneşe
gardiyanı sendin o zindanın
gönlümün muradını bir umuda bağladım bir gece

boş ver şöhret masalını
utançlarım, sarhoşluğun zevkini yaşıyor bana
bağışlayacaktır beni yaradan
o değil mi deli bir gönül veren şaire

gel aç kapıyı da kanatlanayım
şiiir in aydınlık göğüne
neden istemiyorsun bilmem
hoş kokulu bir çiçek olmamı şiiir bahçesinde

*Ahvaz, Sonbahar 1954
(1333)*

ŞARAP VE KAN

sırrımı söyleyecek bir sevgili yok
inleyişlerimi kendi ezgimde sakladım
sıkıntım mızrap vuruyor Tanrı'ya
vuruyor ki kendi şarkımı haykırayım

suskunluk kilidini vurdum dudaklarıma
bir tanıdık gelsin de açsın diye
içimdeki çocuğun kalbi yaralı cefâ çekmekten
okşayın başını vefanın eliyle

doldur kadehi ey gönül sırdaşım
onun kanıyla doldur kadehi
öyle sarhoş oldum ki şarabın coşkusuyla
yeniden anlatacağım onun beni nasıl büyülediğini

gözlerinin rengini neden soruyorsunuz bana
ne zaman tutuldum ben, gözlerinin rengine onun
öyle bir ateş sıçradı ki bakışlarından
kalbim tutsağı oldu onun

ne anlatabilirim onun dudaklarına dair
gönülde yer eden öpücüklerinin korundan başka
ne kaldı ondan yadigâr bedenimde?
demirden kollarının gücünden başka

parmaklarının uçları ne arar bilmem
 saçlarımın arasında
 bildiğim sadece şu ki bu dağınıklık
 onun yüzündendir saçlarımda

bir ateş olup yaktı gönlümü, canımı
 imanımın yolunu kesti bir eşkıya gibi
 tahammül eteği kayıp gidivermişken ellerimden
 mecalsiz kaldım da kolayca aldı beni

bahtım gibi kara bir gecede
 aşk çölünün enginliğinde kayboldum
 kaçmaya fırsat bulamadan
 günah yağmuruna yakalandım

sarhoştum, aşk sarhoşuydum, naz sarhoşuydum
 bir adam geldi çaldı taş kalbimi
 katlanılmaz bir azap verdi bana o, haz verdim ona ben
 terk ettim onu bilmiyorum kimdi

uçup gitti sarhoşluğum ey gönül sırdaşım
 bir daha doldur kadehi
 kan ver... o kendine tapanın kalbinin kanından ver ki
 sona erdireyim bu hikâyeyi

Ahvaz, Kış 1954
 (1333)

ACI GÖRÜŞME

yere atıp kırıyorsun sonunda
 umudun sırçasını
 öylesine mağrursun ki
 söndürüyorsun gönüldeki sonsuz alazı

seni gördüm, âh ne görüştü o, âh!
 ne yaralayıcı, ne incitici
 şüphe yok, unutmuşsun o yemini
 madem öyle, benimle işin neydi?

seni gördüm, âh ne görüştü âh!
 ne bakış... ne içmek dudaklardan doya doya
 ne arzu dolu, ateşli nefesler
 ne bedeninin basıncı, ne kucaklama...

nasıl bir aşktır bu gönlümdeki
 ne bekleyebilirim bu aşktan ben
 kaçırıyorsun benden yine
 seni arzulayarak boş yere uğraşıyorum ben

susamış dudaklarım yine
 yakıcı dudaklarını arıyor senin
 kalbim çarpıyor ve her çarpışıyla
 aşkının hikâyesini anlatıyor senin

kader eğer ayırmışsa beni senden
 çözerim kaderin düğümünü, ne var bunda
 korkum o ki bu aşk sonunda
 dünyayla arama bir perde çekecek topraktan

benim sessiz, gözlerden uzak köşemi
 hatırlarla doldurdun sen
 şiirim duygularımın alevidir
 sen şair ettin beni sen

aşk ateşi bir an belirdi gözlerinde
 ve sonra serap oluverdi
 çöllere düşürdü beni aşkla
 sudaki yansımalara döndürdü

bir arzu vardı gönlümde ölen
 can bağışlayan dudaklarını öpmek arzusu
 ruhunu teslim etti öpücük dudaklarımda
 seni gördüm, görmek denirse buna

bir göğüs, başımı yaslamaya
 bir etek, gözyaşı dökmeye
 âh ey aşk acısı nedir bilmeyen
 kıskanıyorum, seni de gönlünü de

yere atıp kırıyorsun sonunda
 umudun sırçasını
 öylesine mağrursun ki
 söndürüyorsun gönüldeki sonsuz alazı

Ahvaz, Kış 1955
 (1334)

KAYIP

vefa gösterdim bir adama
 ayakları altına aldı aşkımı da umudumu da
 ne verdimsem helali hoş olsun
 bedavaya sunduğum o kalpten başka

kolay aldanan bir çocuktu kalbim
 nasıl da bağladı onu kendine
 “seni seviyorum” diyordu
 öyleyse niye koydu keder zehrini kadehine

ateşten dudaklarının şerbetinden
 bir yudum alıp mest olduysa
 ne gam! bu dudaklarda verilmemiş
 onca öpücük var daha

suskun bakışlarımda yine
 dillenmemiş hikâyelerim var
 elbiselerimi giyinsem de yine
 hınzır emellerim var

pençeleyebilir saçlarımı yine
 aşk yüzünden, sarhoşlukla
 kollarımdayken, ayaklar altına alabilir yine
 ne varsa dünyada

gözlerinde umut ve arzu
 peşimden koşuyor yine
 binlerce dilsiz yakarışla
 beni çağırıyor yine

hâlâ oyum ben, bir gece
 ondaki arzuya akan, şarap misali
 hâlâ bende o sine
 onun, her kedere sığınak dediği

önemi yok ona verdiklerimin
 yeri dolmayan o kalpten başka
 hiçbir şey için ne özlem ne ıstırap ne matem
 Tanrı şahit, yok başka eksigim

söyle kalbim, anlat, onun alıp gittiği kalbi
 yıkıp yağmaladı beni, adalettir isteğim
 ne işine yarar kanlar içindeki kalbim
 özgür ve mutlu bir kalp benim istediğim

artık aşkımın hevesinde değil
 kalbi olmayanda, hevesin işi ne?
 kalbi olsaydı ağlayıp inlerdi yine
 gözlerim ona baksın diye

uzaklaştı, terk etti beni
 öyleyse neden geri vermedi o kalbi
 yazık bana ki bedavaya sundum
 gaflete düşmüş perişan kalbimi

Ahvaz, Aralık 1954
 (Dey 1333)

UNUTULAN

hafızadan silinse de kalpten silinmez ama yazık ki
 yok beni anacak bir sevgili
 gözlerim daldı kaldı da yola
 gönlümü şâd edecek o mektup gelmedi

bilmem ne hata ettim de
 kopardı aramızdaki dostluk bağı
 gözleri hiç kapanır mıydı bana
 kalbinde bir yerim olsaydı

nereye baksam o
 donup kaldı yaşlı gözlerimde
 özleten, yakan aşkın galip geldi
 kıvılcım dolu kalbime

dedim ki gözden ne kadar ırak olursa
 gönülden de o kadar çabuk silinir
 ölmem gerek kurtulmam için
 ne dertmiş böyle, günden güne çetinleşir

ağzıma düşüyor taliplerimden biri
 âh çekiyorum, keşke bu, o olsaydı
 beni öpen bu dudaklar keşke
 o huysuzun yakıcı dudakları olsaydı

sevgiyle kucaklayanlar öldürüyor beni
 soruyorum kendime kolları nerede onun
 o yakıcı ateş nerede, neydi o?
 alevi neden söndü soluğunun!

şiiir söyledim ki kaldırıayım kalbimden
aşkının ağır kederini
onun yüzünden doğdu şiiir
kime söyleyeceğim aşkına sitemimi

çek o tarağı saçlarımdan anne
sıl gözlerimdeki sürmeyi
çıkart üstümdeki gömleği
hayat yok bana zindanımdan gayrı

burnunun dibine girsem de umurunda değilim
neye yarar güzelliğim
kır bu aynayı anne
süslenmek neyime benim

kapatın kapıları ve söyleyin onun dışında
kimseyle bir bağım kalmadığını,
nedenini soran olursa
korkum yok açıklayın âşık olduğumu

bir haber gelirse uzaklardan
hemen sorun kimdendir diye
ondan değilse getirdikleri haber
deyin ki çok oldu o kadın buradan gideli

Ahvaz, Kış 1954
(1333)

TANINMAYAN

isyankâr duygularımın karmaşık perdelerinde
 tanımadığım birinin tuhaf çehresi
 öyle bir çehre ki peşinden gitseydim heyecanla
 hep kaçır, bana yüzünü göstermezdi

yorgun bir adamın bakışları yüzüme kaydı bir gece
 bitkin düştü orada, öylece kaldı
 keseyim istedim o bakışın ipini
 küt küt attı kalbim, beni ona itti

kendimi aramaktan yorgundum, umutsuzdum
 nazla gülümsedim ve gel dedim, gelsene
 yol uzundu, eğlence gecesi bizi beklemekte
 akıl inledi nereye gidiyorsun dedi nereye

yol uzundu ve yarı yolda yazık ki
 inledi adam: yolun sonu nerede?
 ayağımı gösterdi ve dedi ki zincirli ayağım
 yorgun gözlerim benim kalakaldı öylece

zincirli mi ayağı neden ey Tanrım
 bir el dert tohumu ekti kalbimin tarlasına
 bir damla gözyaşı koştı, mırıldandım gözyaşları arasında
 zincirli ayağı, gücüm yetmez onu kırmaya

geceydi ve kederle dolu o bakış
 uykunun suretini yorgun gözlerimden ayırmaktaydı
 dudaklarımı yapıştırdım onun dudaklarına ve arzuyla inledim
 “ey tanımadığım adam iç bu şarabı”

evet, iç ve hiçbir şey söyleme şimdi
 bir ateş yanmakta kalpte, aşkının coşkusuyla
 yol kapalı bana göre, zira yazık ki
 bir başkasına bağlı senin ayağın da

bedenimin kıvrımlarında dolandı kolları
 saçlarım onun tıraşında dağıldı
 gece karanlıktı ve onun susuz arzusu
 öpücük isteğiyle her an dudaklarımdaydı

perdelere baktım ansızın ve gördüm
 o yabancı suret artık yabancı değildi
 göğsüme bastırdım onu ve kendi kendime dedim ki
 biliyordum ey Tanrım bu tanımadığının kim olduğunu

(Ayağı başkasına zincirli bir tanıdık)

Ahvaz, Kış 1954
 (1333)

GÖZÜ YOLDA

ruhumu yakan ömrümü kısaltan
 bir arzu var içimde
 kederle, gözyaşıyla, feryat figanla
 o şehvetbazı istiyor daima

Tanrı şahit bir şey yok içimde
 onu görmek isteğinden başka
 yandım kederiyle, ne vakit kederim
 maya olacak onun azabına

gece, karanlığın derinliklerinde
 sır hâlesindeki ay çıkageldi
 tedirginim, gözüm yolda
 döner gelir, yitmiş olan belki de

ne vakit bir gölge düşse kapıya
 koşuyorum hemen ürpertiyle
 hızla geçip gidince o gölge
 gözlerim nemli, dönüp geliyorum yine

ellerim, yatağımda her gece arıyor
 o yitik bedeni
 bütün bu çaba boşuna
 inliyor akıl ve diyor ki

ey hüznle dolu talihsiz kadın
 sil aklından bir an olsun onun hatırasını
 senin hatan o huysuz âşığın kalbine
 yol açmaktı

ne vakte dek arayacaksın
 o seni hiç düşünmeyi
 son ver, artık bu ağlayıp inlemelere
 son ver, o bir başkasının yârı

nasıl dinleyebilirim rahatça
 anlattığı hikâyeyi
 o hikâyenin büyüğü bırakır mı sönsün
 içimdeki hasret ateşi

aşikâr etmeye gidiyorum sırrımı
 içimde yanıp duran arzuyu
 aklımdan çıkaramıyorum asla
 o şehvetbazı

mum, ey mum neden gülersin
 benim suskun, karanlık geceme
 Tanrı şahit, öldüm bu hasretten
 neden koynumda değil o diye

Ahvaz, Kış 1954
 (1333)

KIRIK AYNA

seni ve gönülçelen aşkını anarak dün
yeşil bir gömlek giydim üstüme
aynada yine bakıp kaldım kendi suretime
saç bağımı çözdüm yavaşça

getirip parfüm sıktım, saçlarıma, göğsüme
saçlarımı dağıtıp bıraktım tarağa
sürme çektim gözlerime işveyle
dudağımın kenarına bir ben kondurdum yavaşça

sonra dedim ki kendi kendime âh ne yazık, o yok
şasıp kalırdı bu büyüleyicilik ve işveye
yeşil gömleği üstümde gördüğünde
gülümseyerek derdi ki “ne güzel olmuşsun yine”

o yok ki kara gözbebeklerimde,
donup kalsın kendi yüzünü görünce
ne yapacağım bu dağılmış saçları ben bu gece
söyle onun elleri yer edinsin saçlarımda kendine

o yok ki bedenimin baş döndürücü kokusunu
içine çeksin de kucağıma düşsün
ey ayna öldüm bu hüzünden, özleminden
o yok ki beni göğsüne bastırsın

bakıp kaldım aynaya kulağı bendeydi onun
dedim ki nasıl çözeceksin bu meseleyi
kırdı, haykırdı: sana ben çektiğimi
nasıl anlatayım... ey kadın kırdın kalbimizi

Ahvaz, Kış 1954
(1333)

DAVET

biliyorum yoldan çıkardı seni büyüleyen gözlerim
 benim kalbim demirdendir deme boş yere
 bilmiyorsun... bilmiyorsun büyüleyen gözlerimden başka bir de
 öldüren bir şarabım olduğunu dudaklarımın kadehinde

neden çabalıyorsun boş yere kollarımdan kaçmaya
 bundan yakıcı bir kucak bulamazsın asla
 korkmuyor musun... korkmuyor musun adının yazılmasından
 kederli, sessiz bir gecede, karanlık bir mezar taşma

gel, değmez dünya mesafeye, sakınıma
 mutlu bir an için feda et dünyayı nesi varsa
 yaklaştır dudaklarını dudaklarıma, şarap dolu bu kadeh
 öyle sarhoş etsin ki seni, mestlik neymiş anla

biliyorum yoldan çıkardı seni büyüleyen gözlerim
 baştan ayağa yanıyorsun kordan bir arzuyla
 yalansa eğer bu, sır veren gözlerini
 neden kaçıryordun çılgın bakışlarımdan daima

Tahran, Bahar 1955
 (1334)

YORGUN

yıldım korkusundan da umudundan da aşkın
 sonsuz bir huzur istiyorum
 bir yenisini eklemeyeceğim kalbimdeki özleme
 bitimsiz bir huzur istiyorum

kalbimi ayaklarımın altına alıp diyorum ki
 en iyisi vazgeçmek bu çekişmeden
 zehir kadehinden bir öpücük almak
 evladır o kor gibi öpücükten

sarhoşlukla gidip bir gece
 onun aşkının döşeğinde sabahladım diye
 sandı ki diğer gecelerini de ömrümün
 başkalarının kucağında geçirmişim öylece

toyluğum yüzünden artık
 kurban etmeyeceğim onun aşkına gururumu
 vazgeçersem eğer ondan
 bulacağım o kayıp sevinci, mutluluğu

o ki sevinç ve sarhoşluk
 o ki umut ve mutluluk verdi
 nereye gitse vakit kaybetmeden
 “temiz kalpli sıradan bir kadındı o” dedi

yakıyor beni bu riyakârlık, hilekârlık
 bir çocukluk rengi istiyorum
 ey ölüm, senin o suskun dudaklarından
 ölümsüz bir öpücük istiyorum

git, götür gururunu
o aşkını hiçe sayan kadına
yanıp kavrulan, acı dolu bedenini
şefkatle bağrına basmayacak olana

yoluna saçtığım aşkı
bulamazsın başka bir sinede
dudaklarına kondurduğum o öpücüklerden
daha yakıcı ateş nerede

bakışlarının ve senin ardından koşmaktan
takat kalmadı bakışlarımda
aklımda, fikrimde hep o düşsel gözlerin
uykuyu haram etti gözlerime

seni görmek hevesiyle
peşin sıra derbeder gezmeyeceğim artık
senin, ey hiçbir şey vermeyen umut
cılınca kendimden geçmeyeceğim artık

o sessiz odanın karanlığında
çaresiz durup bekleyemem
gözüm her an kapıda
gizli gizli âh çekemem

ey kadın... kalbin iyilik dolu senin
vefa bekleme ondan... bekleme sakın
aşkın anlamını bilmiyor o
söyleme gönlünün sırlarını ona söyleme sakın

Ahvaz, Kış 1955
(1334)

DÖNÜŞ

verdiğin o mektuptan ve o acı yakınmalardan sonra
gece yarısına dek uyku yok gözlerime hatırandan
ey umudumun kaynağı... ey uzak sığınak
asla incinme şiirimde saklı olandan

belki de küçük kalbimdekileri sessizlikte
saklamaya gücüm yoktur benim
bırak şarkım söylesin sırrımı
bırak gizlediğimi ortaya dökeyim

kayıp bir güneş misali hatırlıyorum onu
aşkımı düşünüyorum geçmişte kalsa da
ağlıyorum kandan boğulmuş o kalp için
“bu şiir... acıdan başka ne verdi sevgilim bana”

nasıl gizleyebilirim bu derdi
kalbim ürktüğünde güçlüklerden
eziyet çeken bir kalbin feryatları bu şiirler
senin ruhuna acı veren

kafes dedim... fakat ne diyebilirim, bundan önce
insanların ikiyüzlülüklerinin varmamıştım ayırdına
gel gör ki bu aldatan, oyunbaz dünya
parlaklığıyla, gösterişiyle kendine çekti beni sonunda

aldatılmaktan, tuzaklardan yoruldum artık ben
bir kez daha yöneldim kafeste bir köşeye
kapısını aç ki bütün bir ömür
mutlu olmadım bu parmaklıkların ardından başka yerde

zincir vur ayaklarıma yine
yerimden sökemesinler beni hile hurdayla
türlü hevesleriyle, demirden eller yeniden
başka bir zincir vurmasınlar ayağıma

GİZLİ İZ

âh ey dudaklarımı yakan
 öpüşlerinin ateşiyle
 sırrım okudun mu bu divânenin
 suskun gözlerinin derinliklerinde

biliyor musun aşkından
 bir iz taşıdığımı kalbimde
 biliyor musun bu gizli aşktan
 yakıcı bir ateş var içimde

delinin biridir o kadın, diyorlar
 dudaklarından öpücük verir kolayca
 evet... ama senin dudaklarından bir öpücük
 can verir benim ölü dudaklarıma

şan şöhret düşüncesinde olmadım hiç
 bu benim, seni böyle arayan, hevesle
 başkalarından uzakta olmak istiyorum ve senin kollarında
 başkalarından uzakta olmak istiyorum ve dudaklarının kadehinde

gözlerden uzakta bir fırsatta
 hayat şarabından bir kadeh sunacağım sana
 bir yatak istiyorum kızıl güllerden
 sarhoş edeyim diye seni bir gece

âh ey dudaklarımı
 öpüşlerinin ateşiyle yakan
 macerasız bir kitap bu ve sen
 kısacık bir sayfa okuyorsun ondan

*Tahran, 16 Mart 1955
 (25 Esfend 1333)*

HASTA

uykuya dalmış bir çocuk, zavallım hasta
 ateşe bulanmış kırmızı yanakları
 saçları dağılıp karışmış
 gece yarısına dek rahat vermedi sancısı

sürekli titredi avuçlarımda
 ateşten yanan zayıf parmakları
 ağlayıp inliyorum... ey Tanrım
 benim canımı al, azalt onun ıstırabını

yalnızlık korkusu içinde bazen
 soruyorum kendime, ne olacak ona
 gözyaşlarım süzülüyor yanaklarımdan
 adını duydukça onun, hıçkırıklarımın arasında

ey seyre dalmış yıldızlar
 benim çocuğum bu, hasta
 gözümü kırpmadım geceden sabaha
 işte görüyorsunuz benim gözlerim bunlar, uykudan uzakta

hatırlıyorum büyüleyen gülüşüyle
 öpücük isterdi
 ya da fersiz gözleriyle
 oturup kahvaltıyı beklerdi

ara sıra sesi geliyor kulağıma: “anne!”
 yüreğim yanıyor, azabım son haddinde
 görüyorum dağınık yatağında bir çocuk
 yanıyor ateşler içinde

gece sessiz ve zavallım yorgun
 inliyor yanı başımda hastalığın şiddetiyle
 duvardaki saatin tik takları
 gülümsüyor, ıstırabıma, endişeme

MİSAFİR

o kadim hasretim
 bu gece son bulacak sevgilide
 kapat kapıyı ve evde yok de
 kim gelirse bundan böyle

tarak nerede? saçlarımı tarayacağım
 dağınık, vahşi ve güzel
 zarafetten, yumuşaklıktan, tazelikten
 bir rüyaya dönmeli, güle benzeyen yanaklarım

sürme nerede? gözlerime çekeyim de
 gizem ve işve katsın bakışlarıma
 kalbimdeki coşku yansımali
 kara gözlerime

ne giyinsem de o çıkageldiğinde
 susuzluğunu artırsa
 ne desem de büyülense sözümün tılsımıyla
 gönlü bana aksa

âh ey hizmetçi kız
 güller tak saçlarıma, göğsüme
 görünce hayran kalsın
 o eski âşığım bu gece

kapıdan girdi gelip oturdu sessizce
 mızrabı, ruhuma ve kalbime vurarak çeng çalıyorum
 susuz dudaklarla coşkulu yüzlerce öpücüğü
 gül rengi kadehin dudaklarına konduruyorum

eğer ay uzanıp pencerelerden
 beni görmek isterse
 saç baş darmadağın, çıkarım karşısına
 buluttan perde çeker hasetle çehresine

bu aşk sahnesi hayal olursa eğer
 ateşe atarım üzerlikle beraber kendimi
 sonra da yumuşakça kıvrılarak
 kalkarım yerimden sarhoş bir çingene gibi

ayakta duramaz olup baygın düşene dek
 dans ederim mum alevi gibi her gece
 beni kollarına alıp sıktağında
 sarhoş olurum kucağının hararetiyle

âh çekiyorsun pencerelerde
 ayak sesleri yaklaşıyor
 Tanrım!... o! sessiz ve yavaş
 evimize doğru geliyor

Tahran, Bahar 1955
 (1334)

BENİM SIRRIM

işim yok benim, hasret çekmekten başka
kaderim kötü... el oldu sevgilim
zincir vurdular ayağıma suçsuz yere
illallah bu ıstırap dolu zindanımdan benim

illallah bu gözden, gece gündüz
gizlice değişiyor gözlerimdeki sırrı
olur da duyarım diye kayıp sesimi
kapıda kulağı

bazen nedir derdin diyor
kafan neden karışık böyle
boş yere saklama sırrını
büyük bir acı uyuyor gözlerinde

başkalarına yakınıyor bazen de
artık o, dünkü kız değil
bu sırlarla dolu mahzun kadın
benim atik, güleç Furuğ'um değil

bazen yol bulup kalbime
büyülemeye çalışıyor beni aşk tılsımıyla
bazen çıkarmak istiyor bu kaleden sırrımı
öfkeli bir haykırıyla

bazen diyor ki söylesene ne oldu
senin o büyüleyen baygın bakışlarına
mutluluk veren, sıcak gülüşün
neden uğramaz oldu ateşli dudaklarına

zavallı ben, gözümü dikip bakıyorum ona
sessiz bir iniltiyle diyorum ki hepsi bu, olan biten
ben de bilmiyorum hüznüme sebep ne
mırıldanıyorum sonunda gittim elden

aynı dili konuşmuyoruz ki anlatayım ona
korkunç kederimin sırrını
şüphe yok ki kimse benim yaptığım gibi
acısına maya etmemiştir kendini

ruhumdaki kederin sebebi, benim.
bir çare yok buna
zincire vurulmuşum inliyorum
bir bağım yok zincirin halkasıyla

âh... işte bu senin coşkuyla aradığın
sırrım... divâne bir kadının sırrı
öyle bir varlıktı ki o, düşünmezdi
bir nebze olsun şöhreti şanı

onun sırrı bu: artık hiçbir şey değilim senin için
tiksindirici bir varlıktan başka
ne hışmın ne gazabındı beni korkutan
âh... budur işte bunca azap veren bana

*Ahvaz, Şubat 1955
(Esfend 1333)*

GENÇ KIZ VE BAHAR

genç kız yapayalnız oturmuştu camın önüne, dedi ki
 ey baharın kızı kıskanıyorum seni
 senin kokunu, çiçeklerini, şarkılarını, sarhoşluğunu almak için
 Tanrı şahit, hazırım vermeye her istediğini

bir ağacın çıplak dalında bir çiçek
 açtı kapalı gözlerini nazla
 yorgun, güzel, küçük kanatlarını açtı
 bir kuş yeşillikler arasında

güneş gülümsedi ve gülüşümün dalgalarından
 gönülçelen bir aydınlık koştu günün yüzüne
 bir dalga değdi ona yavaşça, bir rüzgâr kulağına
 bir sır fısıldadı, dalga ürküp kaçtı ondan usulca

baharın macerası başladı diye gülümsedi bahçıvan
 diktiğim ağaç artık çiçek açtı
 genç kız duydu bunu ve dedi ki ne çıkar bu bahardan
 yeter, usandım baharlardan, bir benim baharım olmadı

kandan bir buhurdanın ortasına oturmuştu sanki
 muradına teşne güneş gökyüzünde
 dilsiz bir ruh gibi sessizce gidiyordu gün
 genç kız mahzun, pencerenin önünde

Tahran, Bahar 1955
 (1334)

METRUK EV

bugün anlıyorum ki o uzaktaki evden
 uçup gitmiş yaşama sevinci
 bugün anlıyorum ki o ağlayan çocuğun
 annesinden uzak olduğundan matem

soğuk ve boş bir yataktan çıkıp
 koşuyor bir suret hayalimde sürekli
 elem ve keder yüklü bir bedenden
 umutsuzluğu kazıyor bir elin sureti

zayıf, titrek bir gölge
 görüyorum orada, sobanın yanında
 o gölgenin kolları
 özgürleştirdiğini söylüyor hayatı kolayca

az ötede yorgun, yaşlı dadısının kucağında
 kederli bir çocuk uykuda
 bir fincan süt dökülmüş
 çiçek desenlerine, halıya

pencere açık, çiçeklerin rengini
 oradaki gölge soldurmuş
 perde düşmüş pencerenin omzuna
 saksının toprağı kurumuş

soğuk, solgun bakışlarıyla bir kedi
ağır adımlarla, usulca geçiyor
son alevini mum
yokluk yoluna emanet ediyor

bugün anlıyorum ki o uzaktaki evden
uçup gitmiş yaşama sevinci
bugün anlıyorum ki o ağlayan çocuğun
annesinden uzak olduğundan matem

ruhu yorgun, perişan ben
arzu yolunu bırakıyorum
sevgilim olan şiiri, gönül verdiğim şiiri
bulmaya gidiyorum.

Tahran, Bahar 1955
(1334)

BİR GECE

sana geleceğim bir yıldız gibi
 karaltılar arasından çıkıp bir gece
 dünyaları aşmış rüzgârlı kanatlarla
 seni bulmaya geleceğim sevinçle

tepeden tırnağa yanarak, mest
 yazın gönülçelen günleri gibi
 dağlardaki yabani lalelerle senin için
 dolduracağım eteğimi

kapı halkasıyla çınlayacak bir gece
 göğsünün bir köşesinde kalbin.
 kapı açıldığında bedenim bitap
 tir tir titreyecek sıcak kollarında senin

o sarhoş edici anlarda artık
 kaçışı görmeyeceksin gözlerimde
 şahit olmayacaksın çocuklarinkini andıran suskun bakışlarımla
 utanç arasında bir mücadeleye

bir gece adımla seslendiğinde bana
 düşsel bir âleme çağıracağım seni
 hatıranın dalgalarıyla dans edeceğim
 deniz kızları gibi

susuz dudaklarım coşkuyla bir gece
 senin dudaklarının ateşinde yanacak
 gözlerim, seni görme umudunu
 gezinip duran bakışlarına diyecek

aşkın yolunu yordamını öğreneceğim
 Venüs'ten, o büyüleyici tanrıçadan
 kulübene kıvılcım saçacağım bir gece
 ışık gibi çıkarak karanlığın ortasından

âh gözleri yolda bekleyen
 evet benim sana gelen
 dünyalar aşmış rüzgârlı kanatlarla
 seni bulmak için koşup gönenen

*Ahvaz, Mayıs 1955
 (Hordad 1334)*

TANRININ KARŞISINDA

karanlık kafesin darlığından
 bu dünyanın koyu bataklığından çıkıp gelen
 yakarış dolu sesimi duy
 âh... ey eşi benzeri olmayan kadir Tanrı

bedenimden çekip al bir anda
 bu kapkara utancı
 görüyorsun belki de göğüs kafesimde
 tükenişin ve günahın mayasını

kalp değil bu bana verdiği
 kan içinde atıyor... âh... kurtar onu
 ya arındır huylarından, heveslerinden
 ya da vefalı kıl, sevgine bağla onu

yalnız sen anlıyor, yalnız sen biliyorsun
 o ilk hatanın sırrını
 yalnız sen kadirsin bahşetmeye
 ruhuma... ilk aydınlığı

âh... ey Tanrı nasıl söyleyeyim sana
 yorgunum bedenimden, dertliyim dertli
 senin büyüklüğünün kapısına her gece
 başka bir bedenim umudunu taşıyorum sanki

parlayan gözlerimden al
 başkasına koşma heyecanını
 ey Tanrı lutfet de öğret bana
 başka gözlerin şimşeginden kaçmayı

öyle bir aşk ver ki bana
 cennetindeki meleklerle döneyim
 öyle bir sevgili ver ki bana
 bedeninde senin güzelliğinden bir parça göreyim

zihnimin levhasından sil bir gece
 onun aldatıcı aşkının suretini, nakşını
 rakibinin taptaze aşkıyla zulmederek
 alacağım ondan intikamımı

âh ey Tanrı senin kudretli elin
 yaratmış varlık âlemini
 yüzünü göster ve kalbimden söküp al
 günah coşkusu, nefse tapınmayı

rıza gösterme nâçiz kulunun âsilik edip
 senden başkasına yüz döndürmesine
 rıza gösterme onun gözyaşı selinin
 şarap kadehinin ayağına dökülmesine

karanlık kafesin darlığından
 bu dünyanın koyu bataklığından çıkıp gelen
 yakarış dolu sesimi duy
 âh... ey eşi benzeri olmayan kadir Tanrı

Ahvaz, Nisan 1955
 (Ordibehişt 1334)

EY YILDIZLAR

ey yıldızlar gökyüzünden yukarıda oturuyorsunuz
 bakışlarınızla kendinizi işaret ederek
 ey yıldızlar bulutların ötesinde oturuyorsunuz
 dünyamızı seyrederek

evet bu benim, gecenin sessizliğinde
 aşk mektuplarını yırtan
 ey yıldızlar eğer yardım ederseniz
 yıldızla dolduracağım eteğimi, boşaltıp gamdan

vefadan bir nefes almamış kalbe
 sınırsız cefâdan, bahaneden yok daha iyisi
 bu kendini beğenmiş sohbet arkadaşları arasında
 mahirce naz ve işve en iyisi

ey yıldızlar ne oldu da öldü bakışlarımdaki
 sevinç, ezgi, şarkı...
 ey yıldızlar ne oldu da öldü onun dudaklarındaki
 sıcak, âşıkane ses

şarap kadehi devrilmiş, yatağım boş
 başımı koyup uyudum onun mektuplarına
 başımı koydum ki bu satırlar arasında
 bir iz bulayım onun vefasına

ey yıldızlar yeryüzü sakinlerinin cefâsını, riyasını
 yoksa siz de mi anladınız
 ey yıldızlar... saf, iyi yıldızlar
 gökyüzünün kalbine bu yüzden mi saklandınız

ben ki elimin tersiyle ittim her şeyi
 o aşkımdan muradını alsın diye
 Tanrının laneti üzerime olsun bundan sonra
 vefa gösterirsem âşıklara cefâ yerine

ey yıldızlar gözyaşı damlaları gibi
 başınızı gecenin karanlığına koymuşsunuz
 ey yıldızlar ki o sonsuz âlemden
 bu dünyaya bir pencere açmışsınız

o gitti ama ona duyduğum sevgi silinmez kalbimden
 ey yıldızlar... ne oldu da istemez oldu beni
 ey yıldızlar... yıldızlar... yıldızlar
 nerede ölümsüz âşıklar diyarı, hani?

Ahvaz, Haziran 1955
 (Tirmah 1334)

HALKA

genç kız gülümseyerek dedi ki
 nedir bu altın halkanın sırrı
 parmağımı böylesine sıkın
 bu halkanın sırrı

yüzü bunca parlak, ısıltılı
 bu halkanın sırrı
 adam hayran oldu ve dedi ki
 mutluluk halkası, yaşam halkası

“kutlu olsun” dediler hep bir ağızdan
 genç kız, yazık ki yine
 kuşkuluyum dedi bunun anlamından
 yıllar geçti ve bir gece

solgun kadın o altın halkaya baktı
 parlak işlemelerinde gördü ki
 kocasından vefa görmek umuduyla nice günler
 heder olup gitmiş, heder olup gitmiş

perişan oldu kadın
 ve bu halka ki yüzü hâlâ parlak, ısıltılı
 kulluk kölelik halkasıdır, diyerek
 için için ağladı

Tahran, Bahar 1955
 (1334)

HÜZÜN

bir genç kızın dağınık saçları gibi Kârun nehri
 çıplak omuzlarına akıyor toprağın
 güneş gitmiş ve gecenin sıcak nefesleri
 inip çıkan göğsüne vuruyor suyun

dalıp kalmış bakışlarımdan uzakta güney sahili
 aşktan sarhoş düşmüştür ayın kucağında
 parıldayan kan dolu bin gözle gece
 başını uzatıyor âşıkların yatağına

kamışlık uykuda, sessiz ve bilinmedik bir kuş
 inliyor karanlığın derinliklerinde
 ay görmek için koşuyor ne çektiğini minik kuşun
 orada, korkunun pençesinde

hurma ağacı gölgeleri bataklığın kıyısında
 gece yarısının hevesbaz rüzgârında titreşiyor
 kurbağaların belli belirsiz sesleri
 gecenin sırlarla dolu sessizliğinde dönüyor

gecenin güzelliğinden doğan cazibede
 geçmişte kalan hatıralar kalbime pençe atıyor
 kederden mahirce suret çizen bir el gibi hasret
 hafızamın perdelerini boyuyor

kırıldı zavallı kalp umutla, arzularla
 ve aşkımın mezarı oldu cefânın eliyle
 başımı dizlerime koyup inliyorum aleni
 ey kaynayan bataklık ne oldu aşkımın heyecanına

Ahvaz, Yaz 1955
 (1334)

TAŞIN SABRİ

ilk gün, bir daha görmeyeceğim onu
dedim, söz verdim kendime
ikinci gün de tuttum sözümü
lakin kaygı ve hüzünle

üçüncü gün de geçti
sözüm sözdü, ama
öldürüyordu zindanımın karanlığı beni
ve bu zindanın bendim gardiyanı da

içimde o âsi ve çılgın ben
tepinip duruyordu
duvarları yumrukluyor
bir çatlak arıyordu

içimde volta atıp duruyor
medrese hücrelerindeki ruhlar gibi
gölgesi düşüyor kalbime
çöldeki bulut misali

gece yarısı uykumda işitiyordum
onun hıçkıra hıçkıra ağlayışını
sesimde işitiyordum
onun sesindeki akışkan acıyı

utanarak onu çağırıyordum
ne diye boşuna ağlıyorsun?
gözyaşları arasında, inleyerek:
onu seviyorum, bilmiyorsun!

* *Tutsak* kitabının, Türkçe çeviride esas alınan Farsça 2. baskısında yer almayan, şairin kitabın 6. baskısında eklediği “Taşın Sabrı” ve sonraki dört şiir (“Sevmekten”, “Uyku”, “Gecede Bir Ses”, “Deniz Gibi”), sağlıklı bir toplama ulaşmak düşüncesiyle çeviriye dahil edilmiştir. (ç. n.)

o titrek ses onun sesiydi
 uzak bir dünyadan yükseliyordu
 ama bende yankılandığında
 bir ölüyü mezarından kaldırıyordu

öyle bir ölü ki gövdesinden etrafa
 şebboyaların heyecan uyandıran kokusu yayılıyordu
 ceylan yavrularının kalbi gibi kalbimi
 göğsümde güm güm attırıyordu

zulmetin zerrelerindendi bedeni
 karanlıkta belirliyordu
 bana yaklaştığında
 hazzın karanlık kuyusu oluyordu

yataкта oturuyordum bitkin, öylece
 dalıp gitmişim düşlerin gözlerine
 usulca geçiyordu düşüncelerimin kayığı
 dünyaların sınırlarını

yine tozlu bir resim
 o küçük geceden, o sözleşilen geceden
 köksüz mutluluklarla dolu
 o sessiz odadan

ellerimin karalığında
 onun ellerini duyumsayarak çiçekleniyordu
 şaşkınlığım gibiydi
 gözlerinden keder kokusu geliyordu

kalplerimiz ışığın meyvesi
 köklerimiz karanlıklarda
 birbirimizi doyururduk
 uzak bahçelerin baharlarıyla

yatakta oturuyordum bitkin, öylece
 dalıp gitmişim düşlerin gözlerine
 usulca geçiyordu düşüncelerimin kayığı
 dünyaların sınırlarını

günler geçti ve ben artık bilmiyorum
 hangisiyim ben?
 o pek mağrur görünen mi
 yoksa ezelden beri mağlup olan mı?

verdiğim sözü tutamazsam
 bu defa öldürür bu keder beni
 oturup bekleyeceğim
 elbet bir gün gelir geri

Tahran, 1955
 (1334)

SEVMEKTEN

bu gece gözlerinin göğünden
yıldız yağıyor şiirime
kıvılcım ekıyor pençelerim
kâğıtların beyaz sessizliğine

sıtmalı, çılgın şiirim mahcup
arzuların sebep olduğu çatlaktan.
ateşlerin dinmeyen susuzluğu
yakıyor bedenini yeni baştan

evet, sevmenin başlangıcıdır bu
belirsiz olsa da yolun sonu
sevmektir güzel olan
artık düşünmüyorum sonu

karanlıktan sakınmak niye
gece elmas damlalarıyla doludur
geceden geriye kalansa
sarhoş eden yasemin kokusudur

âh, bırak kaybolayım sende
kimse benden bir iz bulamasın
nemli âhının yakıcı ruhu
şarkımın teninde tütsün dursun

âh bırak bu açık pencereden
ışılıtlı bir kanatla uçarak
dünyanın hisarlarından geçeyim
düşlerin ipeği üzerinde uykuya dalarak

ne istiyorum hayattan biliyorsun
 ben sen olayım, sen, tepeden tırnağa sen
 bin defa dünyaya gelmek mümkün olsa
 her defasında sen, her defasında sen

bir deniz var içimde
 ne zamana kadar saklayacağım onu
 keşke sana bu korkulu tufanı
 anlatacak gücüm olsaydı

öyle doluyum ki seninle
 çölün ortasında koşturmak
 başımı dağa taşa vurmak
 gövdemi denizin dalgalarına bırakmak istiyorum

öyle doluyum ki seninle
 benliğimden kayıp yere düşeceğim, toz gibi
 bastığın yere baş koyacağım usulca
 uçarı gölgene asılıp kalacağım

evet, sevmenin başlangıcıdır bu
 belirsiz olsa da yolun sonu
 sevmektir güzel olan
 artık düşünmüyorum sonu

Tahran, 1956
(1335)

UYKU

gece, karanlık camlara çöküyor usulca,
 korlu küller gibi
 rüzgâr, evin avlusunda kımıldatıp duruyor gölgeleri
 nilüferin kıvrımları, duman gibi dalgalanıyor duvarda
 çamların arasında büyücü mehtap
 ışksız kandiliyle süzülüyor usulca
 sanki avare ruhunu arıyor kör karanlıkta

bu karanlıktan ve suskunluktan yorgun
 yatağa süzüldüm
 dedim ki ey uyku, baş parmağın, yeşil bahçelerin anahtarı
 gözlerin, sükûn balıklarının karanlık havuzu
 ağlayan çocukluğuma da bir yer aç heybende
 ve unutkanlık meleklerinin toz pembe ülkesine götür beni

Tahran, 1954
 (1333)

GECEDE BİR SES

gece yarısı sessiz koridorda
 ayak sesleri yankılandı
 bahar çiçeklerinin kalbine eş kalbim
 çiy taneleriyle dolup sallandı
 dedim bu o, yine geldi işte

yerimden fırladım ve köşedeki aynada
 kendime baktım şevkle
 âh, dudaklarım titredi sevgiden
 karardı aynanın yüzü âh çekmemle
 belki de bir hayaldi gördüğü

geceliğim omuzlarımdan kaymış
 saçlarım karmakarışık, dudaklarım kupkuru
 ama ıssız koridorun karanlığından
 geçen, gittikçe hızlanıyordu
 nefesim kesildi bir an

sanki sabah rüzgârının ruhu, pencerelerden
 gördü bu yalnız ben'in hüznünü
 dağılmış saçlarıma
 akasyaların yakıcı kokusunu döktü
 hızla ve sabırsızca koştum kapıya

ayak sesleri benim göğsümde
 çölün göğsündeki ney sesi misali
 fakat ıssız koridorun karanlığında
 kaybolup gitti ayak sesleri
 rüzgâr, hüznü bir şarkıya başladı

Tahran, 1955
 (1334)

DENİZ GİBİ

uzun, güneşli bir günde
 seni bana ulaştırdılar
 uçsuz bucaksız denizde
 bir başlarına mırıldanıp duran dalgalar

suda seni gördüğümde
 gözlerin su rengindeydi
 o tanımsız dünyanın gurbetinde
 sanki düşümde gördüm seni

senden bana sessizlik ve hayret
 benden sana bakış ve şüphe
 bir kuş sesleniyordu bize uzaklardan
 çağırıyordu güneşin yeşil bahçesine

bir öpücük zonkluyordu bizde
 tuzlu kana susamıştık
 titreşen sulardaki kayık gibi
 kokunun ve ışığın oyuncağıydık

vuruyor, vuruyordu denizin derinliklerine
 geri çekilmenin acısıyla
 dalgalar, sabırsız dalgalar
 birbirine kavuşma isyanında

ellerini uzattın
 sonuçsuz devinimler misali
 dudakların yıkıldı dudaklarıma
 bir öpücük selamıyla
 bir an bütün gökyüzünü
 kristal bir hâlede gördüm
 seni, kendimi ve hayatı
 bu ışık çemberlerinde gördüm

sanki cehennemin dağılayıcı rüzgârı
 saçlarıma dolanmış
 yakıcı bir altın damla gibi aşkın
 dudığıma damlamış

o an denizin enginlerinden dalgalar
 bize doğru aktılar
 beni kendime getirmeden
 yavaş yavaş seni geri aldılar

o zaman sanmıştım ki bu koku
 yine uyku çiçeklerinden geliyor
 yahut benim hayalimin eli sularla
 senin bedenini mermerden oyuyor

o zaman sanmıştım ki
 bir sır var denizin kükreyip coşmasında
 belki de beni çağırıyor
 denizlerin tanrısı, kendi yalnızlığında

Tahran, 1954
 (1333)

Duvar

Divar, ilk baskı: 1956 (1335), Emir Kebir, Tahran.
Çevriye temel alınan baskı: 9. baskı 1958 (1357), Emir Kebir, Tahran.

*Perviz'e
Ortak hatıralarımızın anısına ve
sonsuz sevgimize mukabil
bu nâçiz hediyemin
kabul edilmesi ümidiyle...*

22 Haziran 1956

*Feri'ciğim,**

Bu kitaptaki Furuğ; saf, aptal ve duygusal.

*Eğer onun bana benzediğini düşünüyorsan ve
her durumda kabul ediyorsan senindir. Gözü-
müz yok.*

Furuğ Ferruhzad

Haziran 1960

* Feri: Furuğ'un erkek kardeşi Feridun Ferruhzad. (ç. n.)

Önsöz Yerine

GAZEL

Etrafımda güller, elimde şarap kadehi, sevgilim yanımda
Böyle bir güne kul köle olmaz mı cihan padişahı da

Söyleyin mum getirmesinler bu gece meclisimize
Ay yüzlü sevgili burada, gecemizi aydınlatmakta

Benim mezhebimde şarap helaldir ama
Ey gül endamlı, selvi boylu haramdır sen olmayınca

Kulağım neyin sözlerinde, çengin ezgilerinde
Gözlerim kadehin dönüşünde, o lâl dudakta

Meclisimize ıtır saçma zira
Saçlarının güzel kokusu her daim burnumuzda

Şekerin tadından söz etme bana
Muradım yok senin tatlı dudaklarından başka

Virâne gönülde gam hazinesi oldukça
Makamım nere olabilir harabat meyhanesinden başka

Utancıtan söz etmen niye, utancıyla ünlendim ben
Ünden niye sual edersin, ündür beni utandıran da

Şarap içeriz, âvâreyiz, rindiz, güzelden anlarız
Bizim gibi olmayan var mı buralarda

Ayıplarımдан söz açmayın muhtesibimle
Her daim işret peşinde bizim gibi o da

Bir dem ayrı düşme ey Hâfız şaraptan da sevgiliden de
Gül mevsimi, yasemin zamanıdır, ramazan bayramıdır zira

Derler ki cehenemliktir âşıklar ve sarhoşlar
 İnank ne mümkün buna, boş sözdür
 Gidecekleri yer cehennemse âşıklarla sarhoşların
 Avuç içi kadar cennet boş kalacak demektir

*

Cennetten, melek gözlülerden dem vururlar
 Halis şarapları, balları anlatıp dururlar
 Ne gam, şarabı ve sevgiliyi seçtiyse biz
 Değil mi ki işin sonunda da bunlar olacaklar

*

Varlığın ve yokluğun ne olduğunu bilirim
 Her düşüşün ve yükselişin iç yüzünü bilirim
 Bunları bilmekle beraber utanç duyardım
 Sarhoşluktan öte bir mertebe yok, bilmeseydim

*

Ey ferman sahibi, senden çalışkanız
 Bu sarhoşluğumuzla senden ayıgız
 Sen insan kanı içersin bizse üzüm kanı
 İnsaf et hangimiz daha hunharız

ÖMER HAYYAM

Mademki bizim için her umut umutsuzluğa dönüştü ey Tanrım, bak gör bizim yerimize melekler sürüldüler ve derbeder oldular, gönüllerini yeni sevinçlerle hoş ettiler. Başka bir âdem yaratıp onun için de yeni bir dünya var ettiler.

O halde hoşça kal ey umut! Ve korku, sen de terk et beni! Ve ey pişmanlık, uzak dur benden!

Kurudu bendeki iyilik kaynağı, sen ey kötülük ve şer, iyiliğin ve hayrın yerini al!

Zira sen benimle olursan bütün yaratılmışları ikiye böleceğim ve ben, bir yarısının hükümdarı olacağım.

Belki Tanrı'ya ait yarının da bir kısmı benim olacak.

İşler böyle giderse çok geçmeden bu yeni dünya ve insanlar, kudret sahibinin ben olduğumu anlayacaklar.

JOHN MILTON, *Kayıp Cennet*
Dördüncü Manzume “Şeytanla Konuşma”

“İnsan için en iyi güç kaynağı her ne kadar bilgi ve akıl ise de bugün sen, Ehrimen'in büyü ve tılsımlarının yardımıyla güç kazanmalısın.”

GOETHE, *Doğu-Batı Dîvanı*

GÜNAH

günah işledim hazla dolu bir günah
 titreyen, esrik bir bedenın yanı başında
 ey Tanrım bilmem ne yaptım ben
 o sessiz ve karanlık kuytuda

o sessiz ve karanlık kuytuda
 baktım sırlarla dolu gözlerine
 yalvaran gözlerindeki arzulardan
 kalbim takatsiz kaldı göğsümde

o sessiz ve karanlık kuytuda
 perişan, yanında oturdum
 arzu döktü dudakları dudaklarıma
 divâne gönlümün sıkıntısından kurtuldum

aşk masalı mırıldandım kulağına:
 seni istiyorum ey sevgili
 seni istiyorum ey koynu can bahşeden
 ey divâne âşığım seni

arzu alevlendi gözlerinde
 kırmızı şarap raksetti kadehte
 bedenim yumuşacık yatakta
 kendinden geçerek titredi onun göğsünde

günah işledim hazla dolu bir günah
 sıcak, ateşli bir kucakta
 günah işledim demirden
 ateşli, kindar kollar arasında

RÜYA

mutluluk veren sıcak bir umutla
bakışları mest ve hülyalı
masal okuyor genç kız
yalnızlık köşesinde gece yarısı

derken bir gün uzak bir yoldan
mağrur bir şehzade çıkageliyor
rüzgâr bacaklı atının toynakları
şehrin sokaklarında, taşlarda tıkırdıyor
güzel tacının üstünde
güneş ışınları parıldıyor
elbisesi altın sırmalı
göğsü inci, mücevher dizileriyle kaplı
rüzgâr durmaksızın kendinden yana savurup durmakta
tacındaki tüyleri
aydınlık alnındaki siyah perçemleri

insanlar birbirinin kulağına eğilip fısıldıyor:
“âh, o; bu görkem, bu güç, bu vakarla
dünyada tektir
şüphesiz yüce bir şehzadedir”

genç kızlar uzanıyor pencerelerden
yanakları alevleniyor bakışmanın mahcubiyetinden
göğüslerinde bir ihtimalin coşkulu kıpırtısı
çırpınmakta, titremekte:
“beni seçer belki de”

lakin yakışıklı şehzadenin gözü sanki
 görmüyor onların arzulu gözlerini
 o, bu ıtırılı bahçeden
 tek bir taze yaprak dermeden
 yine öyle sakinlik ve dinginlikle
 geçip gidiyor yoluna sevinçle
 rüzgâr bacaklı atının toynakları
 şehrin sokaklarında, taşlarda tıkırdıyor
 onun menzili... güzel sevgilisinin evi
 herkes birbirinin kulağına eğilip soruyor usulca:
 “talihli kız kim acaba?”

ansızın açılıyor evin kapısı
 kapıya doğru mutlulukla uçuyorum sanki
 o... evet... o!
 “âh, ey şehzade, ey rüyalarımındaki sevgili
 geceler boyu rüyamda gördüm geldiğini”
 usulca gülüyor çocuklar gibi

bakışları sıcak ve coşkulu
 kapatıyor bakışlarımın yolunu
 ey gözleri aydınlık bir yol güzellik ülkesine
 ey bakışları şarap mineli kadehte
 âh, koş ey dudakları çöl lalesi, kan renginde
 yol, çok uzundur
 lakin yolun sonu nurdan saraydır

ayağımı usulca atıp üzenđiye
kayıyorum göğsünün gölgesine
gidiyor aklım başımdan

yine öyle sakin ve dingin
rüzgâr bacaklı atının toynakları
şehrin sokaklarında, taşlarda tıkırđıyor
güzel tacının üstünde
güneş ışınları parıldıyor

onunla birlikte terk ediyorum bu hüzünlü şehri
hayranlık dolu gözlerle bakıp
fısıldaşıyor herkes:
“talihli kız!”

ACI EZGİ

bendesin ve bir o kadar da benden uzak
benimlesin ve gözün başka yerlerde
sohbet yolu tükendi benim için
sen hararetli bir sohbeta dalmışsın ellerle

gama gömülmüş kalbim atıyor göğsümde
seninle de huzursuz sensiz de
el aman o andan ki
çekip gidesin buralardan habersizce

baş koymuşum ayağını bastığın yere
yüzünü nereye dönsen gölgenim senin
senin gibisini bulamadım şu dünyada henüz
bulup da yerine koyabilmek için

kederim de sensin sevincim de
sana sığınmak istiyorum senden
vahşi bir dalgayım kendimden yok haberim
ayın çekimine kapılmışım ben

ayrılmak istediğini söyledin benden ne yazık, ne acı!
vefa bağı kopabilirmiş demek öyle mi?
kendimden kopar ayrılırım ama senden ayrılmam
âşıkların yemini bozulabilirmiş demek, öyle mi?

rüyamda gördüm seni sarhoşum
âh! demek rüyalara kaldı seni görmek
gonca değilsin ki arzunun sarhoşluğuyla
mümkün olsun seni dallardan budaklardan dermek

karanlığa alevleniyor gecem
eflatun alevi gözlerinin
kesmesin yolumu... yol bulurum belki hevesle
gizli gamhânene senin

KAYIP

Doktor Tûsî Hâirî'ye

bütün o çılgınlıklardan sonra âh yazık
 inanasım gelmiyor, akıllanmışım
 sanki “o” bende ölmüş ve ben bu yüzden
 yorgun, suskun ve bomboşum

her an sorup duruyorum aynaya kederli
 neyim artık, neyim gözünde
 ve aynada görüyorum ki, ah
 eski benden kalmamış bir gölge bile

o Hindu rakkase gibi nazla vuruyorum
 ayağımı yere, ama kendi mezarıma
 oysa ne özlemle aydınlatmışım
 bu harabeyi, kendi ışığımla

yol aramıyorum gündüzün şehrine
 kuşku yok ki bir mezarın derinliklerinde uykudayım
 {cevherim var fakat onu korkudan
 gönlümün bataklıklarında saklamaktayım

gidiyorum... ama sormuyorum kendime
 yol nerede?... menzil neresi?... amaç nedir?
 öpücük veriyorum fakat kendimden habersizim
 bu divâne gönlümün tanrısı kimdir?

“o” bendeki adam ne olduysa ansızın
 başkalaştı gözümde, değişti
 sanki gece, soğuk elleriyle
 takatsiz ruhumu alıp gitti

âh... evet bu benim... lakin ne fayda
 “o” bendeydi, artık değil, değil
 deliler gibi mırıldanıp duruyorum
 “o” bendeydi, şimdi nerededir?

HÜZÜNPEREST

güz gibi olsaydım keşke... güz gibi olsaydım keşke
 keşke güz gibi suskun ve hüzün verici olsaydım
 arzularımın yaprakları sararırdı birer birer
 gözlerimin güneşi soğurdu
 acıyla dolardı göğsümün gökkubbesi
 ansızın pençesini indirirdi canıma, bir hüzün tufanı
 gözyaşlarım yağmur misali
 eteklerimi boyardı
 âh... ne güzel olurdu güz gibi olsaydım
 vahşi, heyecanlı, rengârenk olurdu
 gözlerimde bir şair göksel bir şiir okurdu
 yanıbaşında yalazlanırdı âşığın kalbi
 ateşin kıvılcımlarında gizli bir dert.
 benim ezgim...
 kırık dökük, rüzgâr sesi gibi
 keder kokusu dökerdi yorgun gönüllere.
 önümde:
 genç bir kışın acı çehresi
 ardımda:
 yazı birbirine katan zamansız bir aşk
 göğsüm:
 hüznün, acının, evhamın mahalli
 güz gibi olsaydım keşke

KURBAN

bu gece görkemini eşigindeyim senin
 darmaduman oldum ilham vesvesesinden
 ey şiir... ey kan emen tanrıça
 yıldım, usandım bu telaştan

nicedir söylemiyorsun o tanrısal şarkıyı
 kulağıma sevgiyle
 biliyorum kana susadın yine
 ama... yeter bu kadar kurban

bencillik aymazlaştırmış seni,
 darılarak nedir ettiğin kuluna
 önce muhabbeti düşürdün gönlüne
 sonra uzaklaştırdın onu sahip olduklarından

yüzüne güldüğüm günden beri yazık ki
 bana acı çektirmek için uğraştın durdun
 gelincik rengine dönen gözyaşımı
 kadehine doldurup yudumladın

utanç tuzağının eteğine düştüm
 adımı, ayaklarının altına attığımdan.
 âh... ey tanrıça kimdir
 umut aynamı taşlara çalan?

ateşli düşlerini gördüm senin
 günaha bulanmış öpücüklerin kokusunda
 tatlı bir hüzün ezgisine yoldaş olup
 dans ettim senin sessizlik tapınağında

ama... ne yazık, ne acı ki
 özleminden başka bade yoktu kadehimde
 heyhat... ey güz görmüş umut
 adımın çiçeklerle bezeli tacı nerede?

yaşlarla ıslanmış bu gözlerden başka söyle
 ne kaldı benden alacağın
 ey şiir... ey kan emen tanrıça
 yeter artık... verilen kurbanlar

ARZU

Pûran Minû'ya

sessiz Rudi'nin kıyısında
gizemli bir bitkinin kokusu olsaydım da
yolun oraya düştüğünde
dudaklarımla dokunsaydım sana baştan ayağa

deli gönlün ezgilerini keşke
ney gibi okuyabilseydim sana
kapının önünden geçseydim
rüzgârın sallantılı tahtırevanı uykuda

bahar güneşi gibi seher vakti
cama vursaydım keşke
ve gözlerinin rengini görseydim
kıvıldanan ipek tüllerin ardında

senin parıltılı meclisinde keşke
şarap kadehinin gülüşü olsaydım
acı dolu gece yarılarında
kendimden geçip rahatça uyusaydım

senin suretinden, gülüşünden
parlak bir aynaya dönseydi keşke gönlüm
sabahları bedenimde dolansaydı
sıcak, okşayan ellerin

güz yaprağı gibi dans edişimi keşke
ay izleseydi gece yarısı
senin evinin bahçesinde
coşkumdan ortalık yıkılsaydı

hatırası iç açan bir kadın gibi
tereddütle gönlüne aksaydım
ve ansızın güzelliğime dalıp kalmış
gözlerinle karşılaşıyaydım

yalnız yatağında senin keşke
günah mumu gibi yansaydı bedenim
bu tatlı günahkârlıkla kökten tutuşsaydı
senin dindarlığın ve benim hasretim

hayatın yemyeşil dalından keşke
kederli çiçeğimi derseydin
keşke şiirimde, ey ömrümüm mayası
sırlarımın alevini görseydin

SUYA DALMAK

bu iç açan havada, soyundum
 pınarın suyunda yıkanayım diye
 baştan çıkarmaya çalışıyordu beni sessiz gece
 gönlümdeki kederi pınarın kulağına söyleyeyim diye

soğuktan su ve parıldayan dalgalar
 iniltiyle çırpındılar etrafımda, coşkulu
 yumuşak, billurdan elleriyle sanki
 kendilerine doğru çektiler bedenimi, ruhumu

bir rüzgâr esti uzaklardan
 ve koşarak gelip bir kucak gül döktü saçlarıma
 yarpuzun keskin, hoş kokusu
 sokulup asıldı burnuma rüzgârın soluğuyla

gözlerimi yumdum, sessiz ve şen
 taze, yumuşak otlara serilmiş bedenim
 sevgilisinin oyuğunda uyuyakalmış bir kadın gibi
 pınarın ellerine teslimim

bacaklarımda suyun titrek dudakları
 öpücük kondurarak sabırsız ve susuz ve nemli
 ansızın birleşip akarak... memnun ve mest
 pınarın ruhu ve bedenim günahkâr o denli

AŞKIN ŞAFAĞI

ay ışıqla aydınlanmış gökyüzü de
 gönül sayfam gibi
 firar ettim rahat bir uykudan
 uykuya değişmem hayalini

söğüdün yabani gölgesine dalıp
 kıvrılıyorum yatağımın sessizliğine
 yine arzulanan bir ezginin peşinde
 başım eğilmiş defterime

dans ediyor yüzlerce ezgi
 sesimin zarif billurunda
 rüya renginde bilmediğim bir tat
 kan gibi atıyor damarlarımda

âh... sanki kalbimin hücrelerinden
 sisin uyurgezer ruhu geçmiş
 ya da bir meltemin eteği bu metruk yerde
 yasemin kokusuyla nemlenmiş

sıcak, şehvetli öpücüklerinin alevi
 laleler gibi açıyor dudaklarımda
 ısıt ısıt yıldızlar parlıyor hayalimde
 sır hâlesinin ortasında

çengde ve kemençede parmakları
 bir yabancı içimde
 tûtsü kokusu' da geliyor sanki
 eşlik ederek onun âhenkli ezgilerine

âh... inanamıyorum
 birleşmemiz böyle mi olacak?
 heyecan uyandıran o gözlerin bana bakışı
 sıcak ve tatlı mı olacak?

hiç şüphe yok Venüs, o düşsel âlemden
 aşk bakışı atmış bana,
 kayıt düşüyorum defterime
 sonsuz olasın ey aşkın şafağı

* Tûtsü anlamına gelen *ûd* sözcüğü, müzik aleti udu çağrıştıracak biçimde kullanılmıştır. (ç. n.)

LEYLÂ'NIN MEZARINDA

o sır perdesi de kalktı sonunda
 ve tanıdın ey âşinâ göz beni
 yansımamsın benim, senden niçin kaçayım
 benim, hayallerinin değişmeyen gelini

dalıp kaldığın gözler benim gözlerim
 kimdi Leylâ, nasıldı kara gözlerinin hikâyesi
 sakın ola ki düşünmeyesin benim gözlerimin
 neden kara olmadığını Leylâ'nın vahşi gözleri gibi

Leylâ'nın gözlerinde gece açıldıysa eğer
 aşkın ateşten gülü açıldı benim gözlerimde
 ve gönül okşayan, dolambaçlı aşk hikâyeleri yüzünden
 kayıp geldi suskun dudaklarımın goncasına

aymazlığın ve serabın esaretinden kurtul
 bu dudaklarım, öpücüklerin kadehi
 bir yol olsaydı öpüşlerin tuzaklarından kurtulmaya
 bağlanmazdık onlara bu denli

doğru, niçin söylemeyeyim sana ey âşinâ göz
 benim, değişmeyen hayallerinin gelini
 benim, çiğneyip geçen kadın
 vefasız Leylâ'nın sessiz ve soğuk kabrini

İTİRAF

bu perişan gönlün sırrını
 bir kez daha saklamak için senden
 nazlı bakışların önüne
 yumuşak ve ağır örtüsünü çekiyorum kirpiklerin

karşı konulmaz bir istekle yanıp tutuşan gönül
 bir yol göstermesini istiyor Tanrı'dan
 tövbeden söz ediyorum karşında
 bir keşiş gibi kendimi ibadete vermekten

âh... sanma ki yoldaştır
 kalbimle dilim
 yalandı söylediklerim yalan
 ben sana içimden geçeni ne zaman söyleyebildim

bir şarkı okuyorsun bana
 gizli bir çekiciliği var sözlerinin
 sanki uykudayım ve şarkın
 işareti başka bir âlemin

duymuşsundur belki, kadınların
 kalpleri “evet” derken dilleri “hayır” der
 kimseye göstermezler zaafalarını
 sırlarla dolu, sessiz ve hilekârdırlar

âh ben de kadını, kalbi
 sana duyduğu arzuyla kanatlanmış bir kadın
 seviyorum ey kırılmalı hayal
 seviyorum ey imkânsız ümit

BİR GÜNÜN ANISI

uyumuştuk, gün ışığı yavaşça
 süzülüyordu bedenimizde baştan ayağa
 ışığın eli, gölgelerimizi
 avlunun çinilerinden çekiyordu hızla

uçsuz bucaksız ufkun rengârenk dalgaları
 günün kokusuyla doldurmuştu gökkubbeyi
 bulutların ipeği sanki etrafımıza
 nilüferden bir perde çekmişti

bedenim yorgun ve suskun
 yine de “seviyorum” süzüldü dudaklarıma
 lakin öğlen sessizliğinde
 kayboldu sesim, çıkmadan daha

inledim: güneş... âh güneş!
 vurma artık bu kurumuş güle
 susuzdu dudaklarımız ve o aldattı bizi
 serap misali hayat çölünde

gizli özleminin gölgeleri kaydı ansızın
 yüzünün çizgilerinde
 güneş pençesini geçirdi benim saçlarıma
 gökyüzü kayıp gitti, senin gözlerinde

âh... son bulmasaydı keşke o an
 kınansaydık, yok olsaydık birbirimizin kederinde
 ufuklarla aynı renge bürünseydik
 güneşe karışsaydık keşke

DALGA

bir dalga gibisin gözümde sen
 sabırsız, coşkun, âsi
 aldatan arzularla yüklü rûzgâra doğru
 çekiyor her ânın seni

bir dalgasın sen
 bir dalgasın sen, yerin özlem denizi
 sise bulanmış bakışların yarının
 renkleri dağılmış ufukları

hep kavgalıydın kendinle
 huzur nedir bilmezsün
 kaçarsın kendinden daima
 sen o mavimsi, dağınık bulutsun

ne olurdu Tanrım
 uzak bir sahil olsaydım
 açılmış kollarımla bir gece
 alıp götürseydim seni, kaçırıyaydım

HEVES

bana gülümseyerek sorduğun soruyu hatırlıyor musun
 çıktığın bu yolculuk sana ne kazandırdı
 yüzüme bak ki cevabını alasın
 yakarışın gözlerine dalıp kalmış coşku gözyaşları

ne kazandım çıktığım bu yolculuktan ey ömrümün mayası
 imkânsız bir aşkın özlemiyle yanmış bir sine
 uzak, düşsel bir perdede kaybolmuş bir bakış
 yakıcı kavuşma arzusuyla kavrulmuş bir gövde

ne kazandım çıktığım bu yolculuktan ey ömrümün mayası
 içimdeki karmaşanın coşkusuyla dolu bakışlar
 umudun ve sana duyduğum ihtiyacın uykuya daldığı sıcak dudaklar
 güney güneşinin öpücüğünden daha dağlayıcı bir öpücük

çarşı pazar dolanıp durdum
 sana yakışır bir armağan bulayım diye
 sonunda gelip “sana, seni armağan ediyorum” dedim
 ki o bedende gizli bir heves alevlenmekte

aynaya baktım ve heyhat acıyla gördüm ki
 yüzüm küçülmüş, senden ayrı kalmanın acısıyla
 elimi güneşin eteğine değdirdim ki
 susuzluk ve aydınlık ve sızı ve ışık bağışlasın bana

şimdi... bu benim, bu yakıcı ateş benim
 ey deli gönlümdeki hüzünsever umut
 kollarını aç da göstereyim sana
 elime ne geçtiğini bu uzun yolculuktan

YALNIZLIĞIN HÜZNÜ

Sanatçı dostum Mihri Rahşâ'ya

kar yağıyor camın ardında
 kar yağıyor camın ardında
 göğsümün sessizliğine bir el
 hüzün tohumları ekiyor

saçların ağardı sonunda ey kar
 başıma gelenleri görünce
 âh yazık ki kalbime yağdın
 mezarıma yağmak yerine

bir fidan gibi incecik ruhum
 yalnızlığın soğuğuyla titriyor
 yalnızlık âleminin dehşeti
 kalbimin karanlığına sızıyor

artık ısıtmıyorsun aşk
 ey buz tutmuş güneş
 göğsüm, umutsuz bir çöl
 yorgunum, yoruldum aşktan bile

heves goncan da kurudu senin
 şiir, ey aldatan şeytan
 uyandı, ruhum uyandı
 bu acı dolu uykudan

seraba benzer bir sihir gördüm
 neye baktıysam yokluğunda
 peşinden koşup durdum
 bir rüyaymış yazık bana

ey Tanrım... aç bana
 cehennem kapılarını bir anlığına
 ne vakte dek saklayacağım kalbimde
 cehennem sıcağına duyduğum özlemi

gördüm yeter, durmaksızın
 solan güneşi, batıda
 batmayan güneşim de
 yazık ki soldu güneyde

onun yokluğunda işim ne benim
 koruyup kollayacağım ne kaldı
 akıtmak için soğuk gözyaşları
 huzur bulmak için sıcak bir mezar

kar yağıyor camın ardında
 kar yağıyor camın ardında
 göğsümün sessizliğine bir el
 hüzün tohumları ekiyor

GECELEYİN BİR HİKÂYE

elinde feneriyle bir bekçi gibi dolanıyor
uykulu şehrin karanlığını bölüyor
evler düşsel bir aydınlıkta sırayla
iyi geceler öpücüğü veriyor

yağmurun cezbedici tıptırtılarının gümbürtüsünde
karanlıkta su borularından uğultular yükseliyor
süzülüyor uzak sokakların taşlarına
gece gezginlerinin lambasından hafif bir ışık sızıyor

güzel bir el bir kapıyı açıyor usulca
ateşli bir gözün parıltısı koşuyor sokakta
sokak sessiz ve yankılanmıyor
duvarın öte yanından geçenin ayak sesi, karanlıkta

çıplak ve nemli kokusuyla rüzgâr yoldan geliyor
yağmur çekiyor dehlizden dehlize
zevk inleyişleri titrek ve evhamlı
nefesleri yankılanıyor evin sessizliğinde

gözler, yola dalıp gitmiş, gecenin karanlığında
nehir inliyor “kim ola gönül verdiği?”
birbirlerinin kulağına fısıldıyor dallar
“âh ne yazık, yanında değil sevdiceği”

sokak sessiz ve karanlıkta yankılanmıyor
 duvarın öte yanından geçenin ayak sesi
 ağır ağır dumana bulanık bulut gökyüzünde
 kederli bir hatırayı oradan oraya çekiyor sanki

büyüleyen gözleri kime gülümsüyor eyvah
 o dudaklar kimden öpücük alma telaşında
 elleri kimin saçlarının kıvrımlarında dolanıyor
 kime hikâyeler anlatıyor esrik ve gözlerden uzakta

karaltıların peşine düşmüş ne arıyorum
 ne diye uyanığım ve onu bekliyorum yine
 erkeklerin kalbinde hangi sevgi sonsuz ki
 hayır... bir daha asla gelmeyecek beni görmeye

dehlizin karanlığında kayboluyor bir suret
 kapıyı kapatıyor rüzgâr, kuru bir sesle
 bir mezarın derin çukurunda sanki bir ceset
 gülümsüyor cılız ve cansız bir ümitle

HAYAL KIRIKLIĞI

bir ateşti söndü
 bir bağdı koptu
 gönlümle senin arandaki bağ kopunca
 kırıldı hüznün tılsımlı kadehi

sarılmaya geldim sana
 ama gördüm ki kuru bir dalsın
 gördüm ki ölümün gülümseyişisin sen
 umudumun yüzünde

âh ne tatlıdır
 ey hevesle dolu aşk
 dans etmek mezarının başında

âh ne tatlıdır
 ey ölüm getiren yakıcı öpücük
 kayıtsız kalmak sana

âh ne tatlıdır
 senden kopup başkasına bağlanmak
 gönül derdine kapıyı kapatmak
 cennet burada and olsun ki burada
 gölgesinde kaşın, gözün, dudakların

beni ve ruhumu kavuran acıyı
 iyisi mi düşünme sen
 acıdan yakınmam
 alevden yanmam ben

HÜZÜN ÇİÇEĞİ

ne mutlu bana ki kıvılcımınla yanıyorum
 ne mutlu bana ki hayalinle ağlıyorum
 ne mutlu bana ki sana kavuştuktan sonra bile
 tükenmeyen aşkınla ağlıyorum

sanmıştım ki senden koparsam eğer
 bir daha gelmeyeceksin aklıma
 ama ne diyebilirim sana, tek kıvılcım yok ruhumda
 bu ateşten başka

hurma ağaçlarının yanı başında
 dert çekerek köpüren Karun nehri gibi
 özlemle çektiğim ahlar
 yorgun dalgalardan işitiliyor sanki

gece, onun kıyısında otur da bir kısacık an
 gör, nasıl anlatacak çektiklerimi
 gece, kendi gölgene bak bir kısacık an
 gör, huzursuz ruhumu

şarkılar söyleyerek yaşayıp gidiyorum sana
 sabah rüzgârının soğuk dudaklarıyla
 her gece parlayan o yıldızım ben
 senin gökyüzü sarayında

dert değil yıkılmaz surlar çekilse de
 çöllerde aramıza
 denizlerin enginliğine kanatlanan
 o güvercinim ben yalnız başına

ne mutlu bana ki kuru bir dal gibi yine
 yanıyorum senin öfkenin alevleriyle
 hâlâ ateşler içinde bedenim sanki
 yanıyorum senin şehrinin güneşiyle

hatıran nasıl ölür kalbimde
 ilk aşkımın hatırası senin hatıran
 senin hatıran, o gönül kıvılcımlandıran güzdür
 içinde binbir rengi barındıran

günahkâr zahidler bırak âleme
 rezilin biri olduğumu yaysınlar
 kötüye çıkarsınlar adımı
 değil mi ki onlardır şeytanı yaratanlar

ama ben senin hatıralarının dallarında yeşermiş
 o hüznün çiçeğiyim
 yalnızlık köşesinde geceleri
 hatıralarda arıyorum seni

CEVAP

Tanrı'nın bakışı gülümsüyor yüzümde,
onun lutuf sahiline bir yol bulamamış olsam da
zira takva hırkası giyen riyakâr dindarlar gibi
şarap içmedim Tanrı'nın gözlerinden uzakta

günahla kararmış bir alın yeğdir
namaz kılar görünüp riyakârlık eden alından
Allah'ın adım anmamak yeğdir
âlemi kandırmak için Allah Allah diye mırıldanmaktan.

ne gam cennetin kapısını yüzümüze kapatsa
bir gece şeyh, herkesin önünde, sevinçle
bizi var eden toprağı gamdan yarattığı gibi
o açar... lutfu ve içtenliğiyle.

kınama tufanı gülümseme getiriyor dudaklarımıza
dağız biz, dikilmişiz denizin ortasına
eşsiz doğruluk cevherinin madeni olduğu için göğsümüz
bir başımıza kalmışız badireler denizinin dalgaları arasında.

biziz... biz ki softaların kınamalarını işittik.
 biziz... biz ki takva gömleğini yırttık.
 zira o gömleğin içinde hakikat yoluna erenlerin
 aldatıcı suretleri dışında bir şey görmedik.

kalbimizde alevlenen o ateş eğer
 şeyhin eteğine düşseydi
 aşkın kıvılcımlarıyla tutuşan bize, bir daha
 rezil günahkârlar demezdi.

bırak ayıplayarak anlatıp dursunlar
 aşk hikâyesini birbirlerine, biliriz
 “gönlü aşkla dirilen kimse ölmez
 dünya defterine yazılmıştır adı, silinmez”*

* Hâfız'ın bir gazelinden. (ç. n.)

DUVAR

soğuk anların çarçabuk geçişinde
 vahşi gözlerin suskunlukla
 duvar örüyor etrafıma
 kaçıyorum senden yol sapaklarında

kırları yıldız tozunda görebileyim diye
 ışık pınarlarının suyunda yıkanayım diye
 sıcak yaz günlerinin ebruli sisinde
 eteğimi yabani zambaklarla doldurayım diye
 köy evlerinin damından horoz seslerini duyayım diye

kaçıyorum senden kırların eteğinde
 yeşilliklere ayağımı sağlam basayım diye
 ya da çimenlerin soğuk çiyini içeyim diye

kaçıyorum senden, terk edilmiş bir sahilde
 kayıp kırların göğündeki karanlık buluttan
 denizdeki fırtınaların baş döndüren dansını izleyeyim diye

uzak bir günbatımında
 yabani güvercinler gibi kanatlarımın altına alayım diye
 çölleri, dağları, gökyüzünü
 kuru çalıların arasından
 kırlardaki kuşların mutluluk şarkılarını duyayım diye

kaçıyorum senden,
 arzu şehrinin yolunu bulayım diye
 ve şehrin derinliklerindeki düş sarayının ağır, altından kilidini
 senden uzakta açayım diye

lakin gözlerin yolları karartıyor
 sessiz çıgllıklarıyla
 sırrının karanlığında durmaksızın
 duvar örüyor etrafıma

elbet bir gün
 kaçır kurtulurum kuşkulu bakışın etkisinden
 saçılırım, rengârenk düş çiçeklerinden saçılan koku gibi
 gece rüzgârının saçlarındaki dalgadan akar
 güneşin kıyısına dek giderim
 sonsuz huzurla uykuya dalmış bir âleme
 altın renkli bir bulutun yatağına kayarım yumuşacık
 ışık huzmeleri saçılır mutluluğun göğüne
 küme küme âhenk tarhları

ben oradan sarhoş ve hür
 gözümü dikip bakarım
 büyüleyen gözlerinle yollarını kararttığın âleme
 bakarım büyölü gözlerinle
 sırların karanlığında durmaksızın
 etrafına duvar ördüğün âleme

MÜCADELE

esrarlı gökyüzündeki ay gibi gece
sır ipeği örüyor etrafına usulca
yorgun bir kuş gibi o, pervazdan havalanıp
konuyor düşüncelerimin kurumuş ağacına

zevkten titriyor dallar
durgun dallarında onların
coşuyor uzak hatıraların kanı
başını uzatıyor hayat kızıl bir gelincik gibi
mezarın çatlağından
soğuk sabah rüzgârının eli
kuru yaprakları süpürüyor yerden hışımla
âh tanımadığım biri sanki
göğsümün yıkılmaz duvarını yumrukluyor
“kapıyı aç... odur
kapıyı aç... odur”

kendi kendime mırıldanıyorum
yine düş
karmaşık, karanlık
uyanıklığın yarasına
uykunun acı ilacından sürmeliyim artık
birbirine bastırıyorum yorgun kirpiklerimi

fakat göğsümün yıkılmaz duvarını
öfkeyle yumrukluyor tanımadığım biri
“kapıyı aç... odur
kapıyı aç... odur”
uzak ülkelerden göçüp gelmiş
kırlardan geçmiş sabırsızca
güneşin ateşinde dans etmiş günlerce
suskun bir gül gibi gece yarısı
ay ışığının sessiz sahilinde yeşermiş
“kapıyı aç... odur
kapıyı aç... odur”

seni aramış göklerde
yorgun argın kendi yolunda.
aşk kokan yaseminleri koklamış.
halsiz, telaşlı kanatlarını
şefkatle öpmüş sabah rüzgârları
“kapıyı aç... odur
kapıyı aç... odur”
özlem yaşları doluyor bakışlarıma
karanlığın rengi yayılıyor âhımın rengine

fakat ben öfkeyle
yine düş diyorum
karmaşık, karanlık
uyanıklığın yarasına
uykunun acı ilacından sürmeliyim artık
birbirine bastırıyorum yorgun kirpiklerimi

KÜSKÜNLÜK

niçin öyle bakıyorsun bana
 karşıma geçip bir rakip gibi
 onca aldatışın ardından demek
 senin derdin de aldatmak beni

gözlerimle gördüm o gece ey Tanrım
 kadeh tokuşturuyordun biriyle
 Hâfız falına sıra geldiğinde
 başka birinin adına fal açıyordun kendine

sen güneşsin... o yeryüzü... ben gökyüzü
 git... git... ona doğru, ne gam bana
 ona ış, zira ben
 yıldızların omzuna oturmuşum nazla

ona ış, çünkü ağlayan o, bu arada
 onun halinden iyi benim kalbim
 olgunlaştırsın aşkı yaşananlar
 bedeninin onun, kalbin benim

sen ki dile düşürmüşsün adımları
 nasıl olur da yol bulamazsın sırrıma
 bedeninden geçtim senin
 maksadım şu dünyada, beden değildir zira

sana doğru koşuyorsam eğer böyle
 kavuşmak istediğim sen değilsin, aşka âşığı
 aşkın hayali yeğdir senin hayalindense
 ışıksız gecelerimin karanlığına

onun yanındasın şimdi
 sen ve şarap ve ona kavuşmanın mutluluğu
 geride kaldı geçmiş ve o hikâye eskidi
 senin bedenindir kalan onunsa bitmeyen aşkı

SUSUZ

bir güldüm ben
büyüleyici bir koku dolanırdı titreyen yapraklarımın damarlarında

karanlık bir gecede bittim
Karun nehri kıyısında, susuz dudaklarla
tenimde yalnız güneşin çiy tanelerinin şarabı gezinirdi
ya da her yeşil daldan gonca deren bir eli
suskun bakışlarıyla kınayan bir adamın yakıcı dudakları

bedenim güzelliğin haykırışı
şarkı söyler suskunluğumda yalnızlığın dudakları
hayali, uzak bir ülkenin düşünce dalmışken gözlerim
esip geçen rüzgâr kulağıma diyordu ki:
“güneşinin renginde bir esenlik var onun, bambaşka”
Karun nehri kıyısından sonunda
göçüp gittim usulca
bağrı yanık güller çıktı yolda karşıma
gözleri gam çölünün kurumuş pınarı
bir çiy tanesine muhtaç
güldüm onlara kahkahalarla

nihayet beliriverdi geceleyin, belli belirsiz bir sisin ardından
düşler şehrinin biricik ışığı

ben orada sıcak ve heves dolu
kuru topraktan bittim
şiirin kanı coştı soğuk damarlarımda gece yarısı
yitip gitti her gül yaprağının renginde
azabımın rengi

açsın diye bekledim yüzüme karanlık gökyüzü
gümüş sabahın gözlerini
açsın da içeyim güneşin ışık saçan dudaklarından
ateşli, tatlı binlerce öpücüğün yakıcı balını

lakin heyhat!

düşler şehrinin göğünde görmedim hiç
gün ışığı

acıyla inliyor kuru dallar ayaklarımın altında
“ne karanlık şehrimizin güneşinin yüzü âh yazık!”
biliyorum ki hiç umut yok artık
umut yok

ışktan bir damarı andıran tanıdık yankım
kayboldu karaltılar ormanında
tek damla gözyaşı saçmadı karanlık gökyüzü
bir bulutun yorgun bakışından ayağıma

boynu bükük bir güldüm ben
gözlerim, gam çölünün kurumuş pınarı
güneşin bir öpücüğüne teşne
bir çiy tanesine hasret

KORKU

gece karanlık, yol uzun, ben şaşkın
 onun alevi kısık lambası yolumda
 o lambanın sabırsız alevine
 koşuyor bakışlarım korkuyla

ayın başına ne geldi, bilen yok
 çimenlerin taze eteğinden yatakta
 binlerce ateşli öpücük takmış
 dudakları, sanki gerdanıma

ayın başına ne geldi, bilen yok
 ben, o oldum... o, denizlerin kükreyişi
 ben, sıcak bir arzunun yabani çalısı
 o, çöl rüzgârının uğultusu

ben, onun kolları arasında susuz
 yeşeren bir goncayım hevesle
 titreşip duran çiçeklerin kokusunu
 içtim gece açan kadehte

yağmur, susuzluğun yalnız ağacının dalından
 yıldız döktü saçlarıma
 çimenlerin taze eteğinden yatakta
 kalakaldım öylece, bir kucağın alevleriyle

korkuyorum bu pervasız rüzgârdan
 böylesine dolanırsa bedenime
 ezilmiş çimenlerin kokusu
 baş verecek tenimden herkesin içinde

GÖLGELER DÜNYASI

gece, ıslak yollarda gölgelerimiz
 sanki bizden kaçarak
 uzağımızda, yokuş aşağı
 kayıyorlar, uğursuz ay ışığında

birbirlerine yaklaşıyorlar usulca
 soğuk ve kalın asma dallarında

gece, ıslak yollarda
 toprak kokusunun sessizliğinde
 dolanıyorlar birbirlerine sabırsızca
 gölgelerimiz...

gece, çiy tanelerinin şarabıyla sarhoş güller gibiler
 bizden bu acı kaçışlarında onların
 hiçbir zaman dillendiremeyeceğimiz ezgiler var sanki
 bizim, öfkeyle göğsümüzün sessizliğine sürdüğümüz
 onların hevesle mırıldandıkları

lakin gölgelerden
 onların birbirlerine gönül verdikleri hikâyelerden uzakta
 ayrılıklardan ve kavuşmalardan bihaber
 yorgun bedenlerimiz kendi durağanlığında
 çekidüzen vermeye çabalıyorlar hayatlarına

gece, ıslak yollarda
 kaç kez sordum kendime ben de
 yoksa hayat, gölgelerimizin derinliklerinde mi renklenmekte
 yahut biz dedikimiz, kendi gölgelerimizin gölgesi mi?

ey karanlık dalgalarla etrafımda kayan
 avare ruhlar
 benim gölgem nerede?
 dehşetin ışığı parlıyor sessiz çılgılığımın billurunda
 benim gölgem nerede?
 benim gölgem nerede?

bir an olsun yanımdan ayırmayı
 istemiyorum gölgemi
 istemiyorum onun benden uzakta
 titremesini dar geçitlerde
 yahut yorgun düşüp kalmasını
 yoldan geçenlerin ayakları altında
 neden kendini bulma yoluna düşmeli o
 ve yüz geri dönmeli
 kapıların kapalı dudaklarından.
 neden deędirmeli tenini
 her evin kapısına, duvarına
 neden umutsuzca adım atmalı
 soğuk, yabancı ölkelere!
 âh... ey güneş
 gölgemi neden uzaklaştırıyorsun benden
 soruyorum sana:
 keder midir neşe midir karanlık?
 zindan mıdır, engin bir çöl müdür beden?
 nedir gecenin karanlığı?
 gece,
 karanlık ruhlu gölge kimdir?

“o ne diyor?”

“o ne diyor?”

yorgun, şaşkın, avare

koşuyorum sonsuz soruların peşinde

İsyan

Önsöz Yerine

Ya Rab, barınak oldun bize * Nesiller boyunca * Dağlar var olmadan * daha evreni ve dünyayı yaratmadan, öncesizlikten sonrasızlığa dek Tanrı sensin. * İnsanı toprağa döndürürsün * “Ey insanoğulları toprağa dönün!” diyerek. * Çünkü senin gözünde bin yıl, geçmiş bir gün, dün gibi * bir gece nöbeti gibidir. * İnsanları bir düş gibi siler süpürürsün, sabah biten ot misali. * Sabah filizlenir. * Büyür * Akşam solar, kurur. * Eriyip bitiyoruz senin öfken-den, kızgınlığından dehşete düşüyoruz. Suçlarımızı önüne, gizli günahlarımızı yüzünün ışığına çıkardın. * Gazabından kısalıyor günlerimiz, bir soluk gibi tükeniyor yıllarımız. * Ömrümüz yetmiş yıl sürüyor, bilemedin seksen o da sağlıklıysak. En güzel yıllar da zahmetle, kederle geçiyor, çabucak bitiyor, uçup gidiyoruz. * Kim bilir gazabının gücünü? * Çünkü öfken sana duyulan korku kadar güçlüdür. * Sabah bizi sevginle doyur, ömrümüz boyunca sevinçle haykıralım. * Kaç gün bizi sıkıntıya soktunsa * kaç yıl çile çektiirdinse o kadar sevindir bizi. * Ellerimizin emeğini boşa çıkarma. Evet, ellerimizin emeğini boşa çıkarma.

*Tevrat, “Kitabı Mezmur”,
Tanrı’nın Yanında Musa’nın Duası¹*

Rabbin gazap değneği altında acı çeken benim. * Bana rehberlik etti. * Işıktaki değil karanlıkta yürüttü beni. * Açıkçası bütün gün defalarca elini kaldırıyor bana. * Etimi, derimi örseledi, kemiklerimi kırdı. * Kuşattı beni, acılarla, güçlüklerle kuşattı çevremi. * Çoktan ölmüş ölümler gibi karanlığı gösterdi bana. * Etrafıma hisarlar çekti, dışarı çıkamıyorum, zincirimi ağırlaştırdı. * Haykırıp yardım isteyince de duama engel oluyor. * Yollarımı yontulmuş taşlarla kapattı. * Dolandırdı yollarımı. * Benim için o, pusuya yatmış bir ayı, gizlenmiş bir aslandır. * Yollarımı saptırdı, parçaladı beni, mahvetti. * Oklarını böbreklerime sapladı. * Beni acıya doyurdu. Bana doyusuya pelinotu içirdi. * Dişlerimi çakıl taşlarıyla kırdı. Kül içinde diz çöktürdü bana. * Esenlik yüzü görmedi canım, mutluluğu unuttum. * Ama şunu anımsadıkça

umutlanıyorum.* Rabbin sevgisi sayesinde yok olmadık ve onun merhameti asla son bulmaz.

Tevrat, “Ağıtlar”, 3. Bölüm²

(1) Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı. (2) Onlar bir mucize görseler yüz çevirirler ve “Süregelen bir sihirdir” derler. (3) Peygamberi yalanladılar, nefislerinin arzularına uydular. Halbuki her iş, gerçekleşecektir. (4) Andolsun, onlara içinde caydırıcı tehditlerin bulunduğu haberler geldi. (5) Bu haberler, zirveye ulaşmış birer hikmettir! Fakat uyarılar fayda vermiyor! (6-7) O halde sen de onlardan yüz çevir. Onlar, o davetçinin bilinmedik bir şeye çağırdığı gün, gözleri düşmüş bir halde dağılmış çekirgeler gibi kabirlerden çıkarlar. (8) Davetçiye doğru koşarlarken kâfirler, “Bu zor bir gün” derler. (9) Onlardan önce Nuh’un kavmi de yalanlamıştı. Onlar kulumuzu yalanlayıp “Bu bir delidir” dediler ve kulumuz alıkonuldu. (10) O da Rabbin, “Ey Rabbin! Ben yenilgiye uğradım, yardım et” diye dua etti. (11) Biz de göğün kapılarını dökülürcesine yağın bir yağmurla açtık. (12) Yeryüzünü pınar pınar fışkırttık. Derken sular takdir edilmiş bir iş için birleşti. (13) Biz Nuh’u çivilerle perçinli levhalar-dan oluşan gemiye bindirdik. (14) Gemi, inkâr edilen kimseye bir mükâfat olarak gözetimimiz altında yüzüyordu. (15) Andolsun, biz onu bir ibret olarak bıraktık. Var mı düşünüp öğüt alan? (16) Benim azabım ve uyarılarım nasılmış (17) Andolsun biz, Kurânı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (18) Âd kavmi de yalanladı. Azabım ve uyarılarım nasılmış! (19) Biz onların üstüne, uğursuzluğu sürekli bir günde gürültülü ve dondurucu bir rüzgâr gönderdik. (20) İnsanları köklerinden sökölümüş hurma kütükleri gibi kaldırıp atıyordu. (21) Azabım ve uyarılarım nasılmış! (22) Andolsun biz, Kurânı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (23-24) Semûd kavmi de uyarıcıları yalanlamış ve şöyle demişlerdi: “İçimizden bir insana mı uyacağız? O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve delilik içine düşmüş oluruz.” (25) “Bizim aramızdan vahiy ona mı verildi? Hayır o, yalancının, şımarığın biridir.” (26) Onlar yarın bilecekler: Kimmiş yalancı, kimmiş şımarık! (27) “Şüphesiz biz, onlara bir imtihan olmak üzere, o dişi deveyi göndereceğiz. Şimdi onları gözetle ve sabret.” (28) “Onlara, suyun kendileri arasında paylaştırıldığı, bildir. Her su nöbetinde

sahibi hazır bulunsun.” (29) Derken, arkadaşlarını çağırdılar. O da işe koyuldu ve deveyi kesti. (30) Fakat azabım ve uyarılarım nasılmış! (31) Şüphesiz biz, onların üzerine tek bir korkunç ses gönderdik de, onlar, ağıldaki hayvanların çiğneyip ufaladıkları kuru çöpler gibi oldular. (32) Andolsun, biz Kur’anı, düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (33) Lût kavmi de uyarıcıları yalanladı. (34-35) Şüphesiz biz de üzerlerine taşlar savuran bir rüzgâr gönderdik. Yalnız Lût’un ailesi başka. Katımızdan bir nimet olarak bir seher vakti onları kurtardık. Şükredenleri işte böyle mükâfatlandırırız. (36) Andolsun, Lût onları bizim şiddetli azabımızla uyardı. Fakat onlar bu uyarıları kuşkuyla karşıladılar. (37) Andolsun, onlar onun misafirlerinden nefislerindeki kötü arzuları tatmin etmek istediler. Biz de onların gözlerini silme kör ettik. “Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!” dedik. (38) Andolsun, onlara sabahleyin erkenden kalıcı bir azap geldi. (39) “Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!” dedik. (40) Andolsun, biz Kuran’ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan? (41) Andolsun, Firavun’un ailesine de uyarıcılar gelmişti. (42) Bütün âyetlerimizi yalanladılar. Biz de onları mutlak güç ve iktidar sahibinin yakalaması gibi yakaladık. (43) Sizin kâfirleriniz onlardan daha mı hayırlı? Yoksa sizin için kitaplarda bir berat mı var? (44) Yoksa onlar, “Biz yardımlaşan bir topluluğuz” mu diyorlar? (45) O topluluk yakında bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır. (46) Hayır, kıyamet, onların vaktidir. Kıyamet ise daha müthiş ve daha acıdır. (47) Şüphesiz suçlular sapıklık ve ateşler içindedirler. (48) Yüzüstü ateşe sürüklendikleri gün kendilerine, “Cehennemnin dokunuşunu tadın!” denecek. (49) Gerçekten biz, her şeyi bir ölçü ve dengede yarattık. (50) Emrimiz ancak bir tek emirdir. Göz kırpması gibidir. (51) Andolsun, biz sizin gibileri hep helak ettik. Fakat var mı düşünüp öğüt alan? (52) İşledikleri her şey ise kitaplarda kayıtlıdır. (53) Küçük, büyük her şey satır satır yazılmıştır. (54) Şüphesiz Allah’a karşı gelmekten sakınanlar cennetlerde, ırmak başlarındadırlar. (55) Muktedir bir hükümdarın katında, doğruluk meclisindedirler.

İstemedem ben, zoraki hayat verdi bana
Ne kattı hayatıma hayret dışında
Gittik rızasızca ve anlamadık neydi acaba
Bu geliş, kalış, gidişteki mânâ

ÖMER HAYYAM

KULLUK

esrarlı bir sorunun gölgesi dudaklarımda
 bir dertle yanıyor kalbim, huzur yok bana
 bu âsi ruhun kafa karışıklığının sırrını
 seninle açığa çıkaracağım bugün burada

sürülsek de kendi dergâhımızdan
 ben kul olduğum sürece burada, sen tanrısın orada
 karanlık maceram benim
 benzemez başı sonu olmayanlara

usul usul sallanıyor beşikler gece yarısı
 acı dolu göçünden bihaber insanların
 kımıldanan bir kayığa benzeyen beni
 bir el kürek çekerek sürüklüyor, tam ortasına tufanın

bakışlarıma hayli yabancı yüzler
 üstlerinde yıldızların gözyaşlarıyla evler
 zindanın dehşeti ve zincir halkalarının parıltısı
 biricik Tanrı'nın lutfu ise yalnızca hikâyeler

toprağın soğuk bağı ve mezar lekeleri
 eller boş ve gökyüzünün kapısı uzak
 her selam, vedanın karanlık gölgesi
 güneşin sarılığı, ateşli bir hastalık

sonuçsuz bir arayış ve sağır bir telaş
 karanlık caddeler ve bir adım, yorgun bir yolda
 ne ateşten bir işaret Tûr dağının doruklarında
 ne bir cevap bu kapalı kapının ardında

âh... yol bulabilse feryadım sana da
 taş atıp kırsan kendine tapınma kadehini
 alçakgönüllüyüm, benimle kalsan bir zaman
 şiirimin dudağından içene dek varoluşun kederini

tükendim kendi kendime, fakat bugün
başkaldırıyorum bir alev gibi senin harmanını yakmaya
ya söndür bu sabırsız haykırışı
ya da ben başka bir yol bulayım sana

biliyorum sürülüyoruz kendi dergâhımızdan ama
ben kul olduğum sürece burada, sen tanrısın orada
benim karanlık maceram
benzemez başı sonu olmayanlara

neyim ben, lezzetli bir akşam yemeğinin mahsulü mü
bilinmeyen biri sürüyor beni bu yola
zaman sarmaş dolaş etti iki bedeni
ve istemediğim halde ben geldim dünyaya

ne zaman kendi başıma bıraktın ki beni gözlerimi açıp
bir kalıp seçeyim kendime, kendi irademle
istediğime annelik sıfatını vereyim ve sonra
kendi yoluma gideyim özgürce

senin dünyanda, yanan iki bedenin
mahsulü olayım diye doğdum ben
daha önce ne zaman tanıştık biz
“ben” olmadan önce, dünyaya geldim ben

günler geçti ve senin dünyanın sonsuz, kör karanlığından
bir siyahlık aktı gözlerime
günler geçti, o ninni sesi
öldü ve kulaklarım doldu senin sesinle

kanatları yanar döner kırlangıçlar gibi “çocukluk”
başka bir gökyüzüne kanatlandı
düşüncenin tohumu kımıldandı beynimde
beklenmedik bir misafir kapıyı tıklattı

ürkütücü çöllerde koşuyor
kendimden geçerek oturup kalıyordum pınar başlarında
sırların dallarını kırıyordum ama
bir fidanın gövdesinden uç veriyordu bir dal daha

çölün enginliğine uzanıyordu yolum
kendi düşüncelerimin nehrine dalarak ben
sürükleniyordum avare dalgalarla
karanlığın prangasını söküp atıyordum ayak bileklerimden

sonunda bir gün usulca sordum kendime
neyim ben, nerede başlangıcım?
tepeden tırnağa yakıcı bir ışığysam hayatın
hangi sırlı gökyüzünden yansımaktayım?

neden düşünüp duruyorum gece gündüz böyle sessiz
kim saçtı zihnime düşünce tohumunu
elimde çeng, mağrur bir çengi* miyim ben
başka biri mi açtı yoksa başıma bu işi

olmasaydım eğer ya da başka bir dünyada olsaydım
düşünme gücüm olur muydu yine
bulabilir miydim yine yolu
bilinmezliklerle dolu bu sırlar âleminde

o gizemli cevabın peşi sıra korka korka
baş koydum, karanlık, dolambaçlı bir yola
gölgeni düşürdün o “son”a ve anladım
bir hiçim, hiçim, hiç baştan ayağa

gölgeni düşürdün o “son”a ve elinde
insanların boynuna geçirilmiş bir ip vardı
ve zorlu hayat yoluna çekiyordun
gözleri, o dünyanın resmine dalıp kalmışları

* Çeng çalan kimse. (ç. n.)

o yola çekiyordun insanları ve diyordun ki
 inkâr edenlerin nasibi cehennem ateşi olsun
 kim ki benim yerime şeytanı seçerse
 onun bedeninde cehennem ateşi acımasız olsun

kendimin olmadığı bir aynaya bakar gibi baktım kendime
 hep bir iz buldum onda senden
 bazen kudretinden, bazen adaletsizliğinden
 bazen senin kendine tapınan gözlerinden

bir koyun başıboş sürünün ortasında
 çobandır o, kurda yol açan sürüde
 çobandır o, kendi de sarhoş bu oyundan
 kadehleri devirip kalmış bir köşede dingin öylece

sen kendin yarattın bu melun şeytanı
 isyan ettirdin ve üstümüze saldın
 sendin bu, sendin bir kıvılcımdan⁺
 böyle bir şeytan yaratıp yolumuza çıkaran

ona mühlet verdin ki bir yer bulsun kendine dünyada
 ateş saçsın⁵ uğursuz parmağının ucuyla
 vahşi bir hazzla dönüßsün sessiz yataкта
 öpücük olsun arzuyla tutuşan dudakta

güzel olan ne varsa ona bağışladın gözünü kırpmadan
 şiir oldu, haykırış oldu, aşk oldu, gençlik oldu
 gül kokusu olup kırlara yayıldı
 dünyanın rengi, hayatın hilesi oldu

dalga oldu, dans edenlerin kıvrılan eteklerinde
 ateş oldu coşup kaynayarak testide
 her virânedен şerefe şerefe sesleri yükselene dek
 coşup haykırdı şarap içenlerin ruhunda öylece

ezgi oldu çengin ellerinde kıvrıldı
titreyiş oldu düştü gümüşten sinelere
gülüş oldu, göründü ay yüzlülerin dişlerinde
sâkinin yansıması oldu devrilen kadehte

onun sesinin büyüğü bu karanlık gecelerde
çöllere düşürdü yolunu yitirmiş ermişleri
gözlerinin parıltısı ışık oldu gezginlere
mihraplarda dans etti ayak sesi

güzel olan ne varsa ona bağışladın gözünü kırpmadan
ve güzelliğe tapanların yoluna koydun onu
sonra da öfkeli, kahredici haykırıışların
mavi gökkubbeni doldurdu

gözlerimizde o büyüleyici suretler
sana secde etmek için düştük yola
her an kana boyanıyor zihnimiz
Semûd kavminin başına gelenler düştükçe aklımıza⁶

o, galip gelsin diye durup bekledin
sonra ot gibi kuruttun insanları bir tufanla
öfkenin tufanı ulaştı Lut kavmine
yaktı onları kavurucu yıldırımlarla

illallah bu oyundan, bu acı dolu oyundan
neden bizi böyle oyuncak ediyorsun
elindeki tespihin ipinde dönüp duruyoruz
döndürüyorsun bizi ama boşuna uğraşıyorsun.

gözlerimiz karşılaştınca hayatın gözleriyle
“hata”yla tanıştık, o belirsiz sözcükle
sen hatayı yarattın, o da ayaklanıp
bize saldırdı ve hatanın ta kendisi olduk biz de

sen bizimle olsaydın, lutfun üstümüzde olsaydı
 şeytan bize hiç yaklaşabilir miydi?
 hiç bu başkaldırmış âsi ruhta
 bir iz olur muydu ondan, duyulur muydu ayak sesi?

durmaksızın mezara doğru çekmektesin beni ve bizi
 işte böyle olabilirsiniz demek için
 kudretini gösterdiğin yer olalım diye ben ve biz
 başımızın üstünde ağır bir çekiç olasın diye sen

neyin nesidir dergâhlardan sürülen bu şeytan
 bizim sessiz sarayımıza misafir olmuş
 onun yakıcı gövdesinin özüne bir el
 dünya nimetlerinin kokusunu katmış

nedir o? senin olmasını istediğinden başka
 karanlık bir ruh, karanlık bir beden, karanlık bir bünye
 karanlık bir başlangıç, ey Tanrım karanlık bir son
 gülüşsüz dudaklarda karanlık bir gülümseme

bu acı varlığın mayasında var ona yönelmek
 fikrini sormaktansa
 kendi haline bıraksaydın onu
 tek bir iz görmezdin dünyada ondan yana

geceler boyu rüyama girdi o
 gözleri kandan ve gözyaşından
 inim inim inliyordu ve gördüm ki dudaklarındaki
 inilti yoksendi renkten ve tılsımdan

bu onurunu yitirmiş adın utancıyla
 kendinden kurtulmak için bir köşe arıyordu
 bedeni kötülük rengiydi ve ağlayarak
 kendinden uzaklaşmaya güç istiyordu

geceler boyu konuşurdu benimle
kulaklarım hâlâ inlemeleriyle dolu
şeytan: tüh bu varlığa, bu acı dolu varlığa
tüh bu varlığa ki böylesine nefret uyandırıcı

beni yaratan o ve daima insanların kulağına
ne olduğumu, ne olacağımı niçin söyleyip duruyor
büyücü bir şeytansam eğer, nedir günahım
o, bundan başka bir şey olmamı istemiyor

av arzusuyla yanıyor cehennemi
tuzağı elime verdi ve ehlileştirdi beni
binlerce avı tuzağa düşüreyim diye ansızın
âleme haykırarak duyurdu adımı

av arzusuyla yanıyor cehennemi
azap melekleri hazır beklemekte
ateşten mızrakları ve dumandan çadırlarıyla
sayısız kurbana teşne

yabani zakkum ağacının⁷ acı meyvesi⁷
öylece duruyor dallarda, toplanmamış
cehennemin kaynar suyuyla karışmış o şarap⁸
kimsenin içinde bir kıvılcım yaratmamış

kalmamıştı acıyla inleyişler, haykırışlar
boşuna harlanıyor, boş yere yanıyordu cehennemi
başka bir renk vermek için bu boşunallığa
insanları aldatmanın yolunu o öğretti bana

neyim ben? bir talihsiz ki ayağına
kara alınyazısının ipleri dolanmış
ey müritler, ey yolunu yitirmişler
yolumuzu o seçmiş, iyi ölçüp biçmiş

ey müritler, ey yolunu yitirmişler
onu aramadığımız yol, yol değildir
ne vakte dek uğraşacaksınız yolu bulmaya
belirsizdir yol, biziz, ona giden yolcular

ey müritlerim, ey onun bizlere bedduası
ey müritlerim, ey onun yüzünden feryat edenler
ey onun bize çektirdikleri, onun bize çektirdikleri
ey bizim bütün şen gülüşlerimiz, ondan hayat bulan

biz ne deniziz ki dalgalanalım kendi kendimize
biz ne tufanız ki coşup kükreyelim kendi kendimize
onun gözünden boş yere düştük biz
neden değer atfediyoruz kendi kendimize

biz ne kucağız, yanalım kendi kendimize
biz ne sesiz, titreşelim kendi kendimize
biz ne “biz”iz ki günah yazılsın bize
biz ne “o”yuz ki korkalım kendimizden

tuzağa düşmeden geçip gitseydik biz
o yine tuzak kurardı bize, yeni bir hileyle
azap verici tuzağı için o
daima yeni avlar beslemekte

ey müritler, ey yolunu yitirmişler
utanca bulanmış bu addan mustaribim ben
uyutmaya çalışsa da beni, ama
maalesef çok uyanığım, şeytanım ben

geceler boyu ben, onunla, o karanlıkta
hep gözyaşı döktüm, gözyaşı döktüm
geceler boyu ben, şeytanın
susup kalmış dudaklarını, usulca öptüm

geceler boyu o kırış kırış yüzü
okşayıp durdu ellerim
onun sesi yükseldiğinde geceler boyu
düşünmeksizin secdeye vardı dizlerim

o kırmızı cübbeden geceler boyu
dışarı çıkmayı arzuluyor, hiç olmazsa bir anlığına
ruhu temizlensin istiyordu
ve tanrı olmayı kuruyordu dünyanın yarısına

Tanrım elde ettiğin nedir kendine tapınmaktan
“biz ki kendi düşmüş miskinleriz, inlemekteyiz”
biz ki her işte, her fikirde senin suretinden başka
senin büyüleyici suretinden başka bir şey görmeyiz

topraktan yarattın dünyayı ve biliyorsun ki bu dünya
baştan ayağa seraptan, aldatmacadan başka bir şey değil
oyuncaklarınız biz ve oyuna dalmış senin ellerin
inançsızlığımız, isyanımız şaşılasi değil

şükretmemizi istedin, şükrettik
lakin ne zamana kadar şükredeceğiz daha
yolu kesiyor sonra da gülüyorsun yol arayanlara
neredesin, nerede? yol bulalım sana

mum gibi şekilleniyoruz elinde biz
öyleyse neyin nesi kıyamet günü efsanesi
öyleyse ne diye yanalım cehennemin dibinde acımasızca
neyin nesi bu dayanılmaz azap ve pişmanlık işkencesi?

cehenneme dönmüş bu dünya
çepeçevre ateş, baştan sona ıstıraplı inleyişler
o kadar pranga vurulmuş ki ayaklara
soğuk bir duman gibi titreşmekte yanan bedenler

kuruyla yaş birlikte yanmakta alevlerin ortasında
sırtında hırkasıyla zâhid ve kalender meşrep rind
gönülsüzce şarap satan ve sarhoş şarap içen
aydın fikirli sâki ve semazenlerin piri

yakıp kavuran bir cehenneme dönmüş olsa da dünya
bir cehennem beklemekte bizi orada
sığınacak bir yerimiz yok ve zebani taş kalpli
hep diyor ki: dostumuzdur, yardımcımızdır o her halükârda

unutma o uğurlu kademli, kutlu ihtiyarı
kara bahtından sebep adı “şeytan”dı
bir zamanlar senin dergâhındaydı ve adaletine hayrandı
bundan başka da vasfı yoktu ve anladım ben onun ağzından çıkanları

bu benim, o âsi kul ki adım süslendi
senin sözlerinin nakşıyla
vah bana, vah benim isyanıma
yerim orası, konuşsam da sussam da

kıyamet gününde yine zavallı beni
hakir göreceksin bir zamanlar inkârcı olduğum için
teraziye vuracaksın günahımın ağırlığını
dikbaşlı ve kötü yaradılışlı olduğumu söyleyebilmek için

terazinin bir kefesinde benim günahımın yükü
soruyorum sana ey Tanrım ya diğer kefesi?
bu muammalı tartımda nedir senin ölçün,
çölün kara taşları mı gönlün yöneldiği mi?

o dehşet uyandıran günde ne kolay
senin karşına geçip kendini anlatmak
insanlardan sürekli aldığın haysiyeti
o gün senin terazinde aramak

işaretler gördüm o ulu makamdan
 bilmem bir kitapta mı yoksa ki rüyada
 yargılamakla meşgulsün sen ve ne yazık ki
 riya gördüm ben senin terazinde riya

öfkelen bana, ama yarınla korkutma beni
 ben ki toprak olacağım yarın, ne diye yasak koyarsın bana
 iyi biliyorum sonumun ne olacağını
 sen açsın, bense ey Tanrım zavallı bir av sana

sen açsın ve cehennem beklemekte orada
 ağaçlar yerine zehirli yılanlar var orada
 gökyüzü karanlık ve zehirli onların nefesinden⁹
 sular kirli, şaraplar acı ve yakıcı orada¹⁰

kalın duvarların ardında durmuş dirençle
 o son ateşlerin çukuru “Hâviye”¹¹
 açılır, verimsiz topraktan yaratılmış bedenlerimizi
 ansızın içine çekmeye

keşke hiç vermeseydin varlığı bize
 madem verdin bari sahip olsaydık ona
 tadardık erguvan renkli şarabı
 yokluğumuz, sarhoşluğumuz olurdu o anda

yıllarca biz insancıklar, senin kulların
 dansettik sazının binlerce ezgisiyle
 öfkenin ateşiyle yanacağız sonunda
 iyice anladık seni de adaletini de

seni, biz kara bahtlılar adil bildiğimizden beri
 sevgi ipeğiyle örttün yüzümüzü
 esrarlı efsanelerden bir cennet yarattın ve
 onu verdin insanlara, aldığın ömürlere karşılık

neye “sahip olduk”larmı anlamadılar varlığın sıcaklığıyla
seccadeye sürdüler yüzlerini yıllarca
dudaklarında senin adlarından biri, rüya âleminde
o hûrilerin yüzlerini gördüler bir kadeh şarapla

hem kırdın onların bugünlerinin kadehini
hem güldün onların yarınlarına düşmanca
kendi mezarlarına dönüştüler, ey merhamet yağmuru
asırlar geçti, yağmadın üzerlerine

neden haram olduğunu söylüyorsun bu gül rengi şarabın
cennetin ırmaklarından şarap akacaksa¹²
yasaklardan sakınanların ödülü sonunda orada
gökyüzü hûrilerinden biri olacaksa¹³

hep büyüyle kandırarak bizi
denize doğru çekiyorsun daima
ve yakıyorsun bu zindanın karanlıklarında
cennet bahçesinden düşsel bir mum yakıyorsun bazen de orada

yakıcı bir kadehe bıraktıysak kendimizi
bu hesapsız dünyada
ne diye uygunsuz bir iş yaptığımızı söylersin
her şey senin elinde değil mi ey Tanrım sonuçta

senin cennetindeki pınarların başında
istemiyoruz biz o altın uykuyu¹⁴
sedir ve tuba ağaçlarının gölgesi o güzellerin olsun¹⁵
sana bağışladık bu tanrısal lutfu

Hâfız-ı Şirâzi öyle bir bilgeydi ki derya denizdi
 bir arpaya sattı bu cennet bahçesini¹⁶
 ben kimim ki bir kadehe vazgeçmeyeyim ondan
 sen var kötüye çıkar uğursuz adımı

nedir bu renkli, kokulu efsane?
 nedir bu rüya, tılsımlı, büyüleyen?
 kimdir bu hûriler, bu ılık huzmeleri?
 giysileri, yasaklardan sakınmanın hafif ipeğinden

testiler elde ve eteklerin
 hayal uyandıran coşkulu dalgaları kıvrak bileklerde
 salınıyorlar bir o yana bir bu yana yavaşça
 uyumuş göğüsleri mercanların kucağında

sular gözyaşlarından daha saf
 nehirler taze çimenlere doğru akmakta
 meyveler parlak yakut taneleri gibi
 kimi derilmiş kimi dallarda durmakta

sebz-i hatani baştan başa lutuf ve güzellikle dolu¹⁷
 gönül hazinesi hırsızlarının da meclisin sâkilerinin de
 güzellikleri sonsuz ve cennetliklerin gözleri
 kâh onlara kayıyor kâh hûrilere

köşkler, duvarları damar damar mermer
 tahtlar, ayaklarında elmas taneleri
 her yanda yasemin kokuları
 perdeler, yeşil ipekten kanatlar misali

biz burada, kadehten ve sevgiliden gayrısıyla işi olmayanlar
adımız çıkmış şarap içen rezillere
sen şarap ve sevgiliyi o dünyada bahşedeceksin
ibadetle ömür geçiren günahsız müminlere

o acı ve yakıcı günah ki can atıyorduk
ona kavuşalım diye
birden ad değiştirdi ve
sevap oluverdi ey Tanrım senin cennetinde

neyimiz varsa senden, demiştin ki:
sevgim deniz, öfkem tufan gibidir
istediğimin kalbini karartırım¹⁸
seçtiklerimse tertemizdir

öyleyse ne diye uğraşalım boşuna
yol bulsak ne çıkar fildişi kulelere
istediğini sürer, istediğini yanma alırsın
senin fermanından ey Tanrım yüz çevirmek neyimize

nesin sen, hepimizi kendinden yaratan sen?
nesin sen? bir oyuncağın üstündeki iki sıcak elden başka?
kille uğraşıp dururken diğerleri
üflüyorsun sen kile başıboş kullar yaratmaya.

nesin sen? kendi görkeminin, nâmının kölesi
kendi güzelliğini gösterince dünya aynası
sürekli döndürmekte sin o aynayı ki
daha iyi göresin kendi sonsuz yansımanı

serabı andıran gözlerinin parlaklığı büyü renginde
uğursuz gecelerin özü mezar karanlığında
belki de uyumuştur aydınlığın düşmanı
kızıl kana susamış o ihtiyar yarasa

kendine tapınmaktasın ey Tanrım, kendine tapınmakta
inkârcılar gibi konuşuyorum, ufalt, ufala, toprağa döndür beni
onca utanca bulaştırdın beni ama
mademki Tanrı'sın, gir kalbime pirüpak et beni

bir an olsun kendi başımıza bırak
sonra yak bizi, kendi kendimize yanabilelim diye
sonrası ya gözyaşı ya gülümseme ya feryat
bir fırsat ver bize, yolluk hazırlayalım kendimize

Tanrı misali bir kötölük eli varsa talihimde
Yerle bir ederim o talihi ben de
Yeniden bir talih inşa ederim kendime
Arzularına ulaşsın diye gönül, özgürce

ÖMER HAYYAM

TANRILIK

usul usul sallanıyor beşikler gece yarısı
acı dolu göçünden bihaber insanların
kıvıldanan bir kayığa benzeyen beni
bir el kürek çekerek sürüklüyor, tam ortasına tufanın

bakışlarıma hayli yabancı yüzler
üstlerinde yıldızların gözyaşlarıyla evler
zindanın dehşeti ve zincir halkalarının parıltısı
biricik Tanrı'nın lutfu ise yalnızca hikâyeler

toprağın soğuk bağı ve mezar lekeleri
eller boş ve gökyüzünün kapısı uzak
her selam vedanın karanlık gölgesi
güneşin sarılığı, ateşli bir hastalık

sonuçsuz bir arayış ve sağır bir telaş
karanlık caddeler ve bir adım, yorgun bir yolda
ne ateşten bir işaret Tûr dağının doruklarında
ne bir cevap bu kapalı kapının ardında

karanlık gözlere dalmış, oturuyorum
imkân var mı bu kalıptan bir an olsun çıkmaya
dolanıyorum dünyanın kalbinde, bir haykırış gibi
birkaç günlüğüne de ben, isyan edenlerden olayım Tanrı'ya.

Tanrı olsaydım eğer ey Tanrım, o zaman
dünyanın tek tanrısı ben olmazdım
sırt çevirirdim bu kakma işlemeli tahta
suskun gönüllerin sığınağı olurdu dergâhım

tanrı olsaydım eğer ey Tanrım, bir an olsun kendimden
 uzaklaştırdım, kopup ayrılır uzaklara giderdim
 bu kocamış dünyanın viran yollarında
 abasız, âsâsız yürürdüm

benim korkumdan bir gölge kazınmazdı kalplere
 cehennem tehdidinde bulunmazdım âsilere
 ya kısaltırdım İrem bağının yolunu
 ya da yeni bir cennet doğururdum yeryüzünde

tanrı olsaydım eğer bu isyan alevi o zaman
 baştan ayağa yalnız beni yakardı
 cismimin zindanından ansızın dışarı çıkar
 en önde yürür ve benim dünyamı yakardı

haykırışın gücünü verirdim göğüslere
 kendim de haykırırdım o göğüslerin derinliklerinde
 varlığım genişlerdi “varlık”ta
 mahcubiyetle senin Tanrılığını hatırlardım bazen de

yumruklarımla, bu sert ve huzursuz iki yumruğumla
 ne vakte dek yumruklayacağım duvarları boş yere
 tanrı olsaydım öyle bir yumruk indirirdim ki dünyanın tepesine
 varlık, can verirdi duvarların bedeninde

yeryüzünde yaşayanlar arasında ev kurardım
 sırrımı okurdum yeniden onlara
 şarap içenler tayfasıyla düşüp kalkardım
 şarkı söylerdim gece, sokak ortasında

sabaha dek yanardı şarabın mumu, yalnızlığında
 ondan sarhoş olup dünya işlerine bakardım
 yırtıp atardım üstümden yasaklardan sakınma elbisesini
 ve sonra da onu şarap kadehinde armdırırdım

bu perişan halkı kurtarırdım ki cehennemin vahşetinden uzaklaşıp
 huzur bulsunlar bir süreliğine
 varlık kadehinden bir yudum alıp
 donatsınlar kendilerini sarhoşluk süsüyle

çengin ezgisiydim ben yatak odalarında
 aşk kıvılcımıydim ben, yerim sînelerdi
 ayağımın aydınlık getiren vuruşlarıyla coşardı
 bu viran dünyanın mescidi ve meyhanesi

kavuşma sözüydüm şuh bakışlarda
 sevgi selamıydım kadehin dudaklarında
 öpücük şarabıydım sarhoş gecede
 aştım ben, arzuydum, arzu baştan ayağa

bazen kulağımı dayardım sarayımın kapısına
 zavallı halkımın feryadına
 ki anlayayım bakalım var mı dertlerinin dermanı
 el açmalarının sebebi nedir tanrılarına

tanrı olsaydım eğer resulüm tertemiz adım olurdu
 bu görkemin sebebi, giysilerimin yırtmaçları olurdu yırtmaçları
 aşkıma kılıç ve kitabıma sarhoşluk veren
 toprağımın şarabı olurdu, evet toprağımın şarabı

âh ne acı, öyle bir an geldi ki dudaklarım
 tek kelime etmeksizin kapandılar sımsıkı
 veda etmek istedim sana uzun süreliğine ama bunun
 gecikmiş bir selamdan farkı olur muydu

hoş görmüyorlar güçsüzlüğü bu tanrılıklar
 ben nere bu topraktan bedenlerden uzak olmak nere
 ben nere, bu uğursuz mezbahadan uzak olmak nere
 ben nere ansızın kanatlanmalar, kurtuluşlar nere

dalıp gitmişim karanlığın gözlerine
 delikten aşağı dökülüyor gece, yastığıma
 âh, hatta gökyüzünün duvarları dibinde
 bir şey görmüyorum, görmüyorum karanlıktan başka

ey Tanrı, ey ölüme bulanmış esrarlı gülümseme
 sana yabancıdır yazık ki benim feryatlarım
 kâfirim, inkârcıyım, âsiyim sana göre ben
 çekemeyenler çatlasın, bu şeytandır benim Tanrım

*Tahran, 16 Eylül 1957
 (25 Şehriver 1336)*

TANRI'NIN İSYANI

Bu şiir aslında “İsyan” manzumesini oluştururken ilk çabalarımın ürünü olarak ortaya çıkmıştı ve doğrusu da belki o manzume kapsamında basılmasıydı; ama bu iki şiirin doğuşu arasında uzun bir zaman dilimi olması nedeniyle bu bölüm, benim gözümde bağımsız bir şahsiyet kazandı. Bundan dolayı söz konusu iki şiiri bu kitapta ayrı ayrı yayımlıyorum. (F. E.)

tanrı olsaydım eğer güneşin madeni parasını
karanlığın külhanına atsinlar diye haykırırdım bir gece meleklerle
dünya bağının hizmetkârlarına ayın sarı yaprağını
gecenin dalından koparmalarını söyledim öfkeyle

yüce katının perdelerinde gece yarısı
öfkeli pençem altüst ederdi dünyayı
suskun binlerce yıldan sonra yorgun ellerim
denizlerin açılmış ağızlarına atardı dağları

yanan binlerce yıldızın ayağından söküp atardım prangaları
ateşten kan pompalardım ormanların kurumuş damarlarına
duman perdelerini yırtardım ki rüzgâr ortalığı kasıp kavurduğunda
dans etsin ateşin kızı kendinden geçerek, ağaçların kucağında

akşam vakti esen rüzgârın sihirli neyine üflerdim ki
bir ömür nemli göğüsleri üstünde sürünmekten yorgun ırmaklar
susamış yılanları gibi kalksınlar yataklarından
gece göğünün karanlık bataklığına aksınlar

kızıl güllerin mest eden kokularının kayığını
 hararetli gecenin ırmağına bırakmalarını söyledim rüzgârlara,
 usulca
 mezarları açardım ki binlerce avare ruh
 bedenlerin kalesinde gizlensin bir kez daha
 tanrı olsaydım eğer haykırırdım bir gece meleklerle
 kevser suyunu cehennemin fırınında kaynatsınlar
 ellerinde alevli bir meşale gûnahtan sakınanlar sürüsünü
 cennetin taze otlarla dolu çayırından kovsunlar

tanrısâl takvadan yorgun düşüp gece yarısı iblisin yatağında
 sığınak arardım yeni bir hata-yokuşunda
 günahın koynundaki karanlık ve acı veren o lezzeti
 tercih ederdim tanrısâl altın taca

Roma, 2 Eylül 1956

SENİN İÇİN BİR ŞİİR

Oğlum Kâmyâr'a, gelecek günlerin umuduyla...

senin için söylüyorum bu şiiri
susuz bir yazın günbatımında
bu uğursuz başlangıcın yarı yolunda
bu sonsuz kederin köhne mezarında

son ninnidir bu
senin uykunun beşiğinin başında
yankılansın bu vahşi haykırışım
senin gençliğinin semasında

bırak benim yersiz yurtsuz gölgemi
ayrılсын senin gölgenden, yol alsın uzaklara
gün gelir kavuşuruz birbirimize
kimse girmeden aramıza, Tanrı'dan başka

yaslamışım karanlık bir kapıya
acıdan kırışan alnımı
ve açılan kapıda umutla gezdiriyorum
soğuk, zarif parmaklarımı

iffetsiz damgası yiyen bendim
haksız kınamalara gülüp geçen bendim
kendi varlığımın sesi olmaya yeltendim
gel gör ki kadındım

masum bakışların senin
bu başı sonu belirsiz kitaba iliştiğinde
göreceksin zamanların köklü isyanı
açacak her şarkının yüreğinde

sönüktür burada bütün yıldızlar
 ağlamaktadır burada bütün melekler
 değersizdir burada meryem çiçekleri
 çöldeki dikenlerden bile
 burada her yolun başını kesmiş devler:
 yalan, arsızlık, riyakârlık
 karanlık gökyüzünde görmüyorum
 uyanıklığın aydınlık sabahından bir ışık

bırak yeniden doldursun
 gözlerimi çiy taneleri
 vazgeçtim kendimden, maskeyi indirebilmek için
 temiz yüzlerinden Hazreti Meryemlerin

ayrıldım namı iyiler sahilinden
 göğsümde tufan yıldızı
 öfkemin alevlerinin kanatlandığı yer
 ne acı ki zindanın karanlığı

yaslamışım karanlık bir kapıya
 acıdan kırışan alnımı
 ve açılan kapıda umutla gezdiriyorum
 soğuk, zarif parmaklarımı

bu, görünüşte takva ehli olanlarla
 savaşmak kolay olmayacak biliyorum
 benim ve senin şehrin
 nicedir şeytanın yuvası tatlı yavrum

gün gelecek bakışların özlemle kayacak
 bu kederli ezgiye
 sözcüklerin arasında arayacaksın beni, mırıldanarak:
 demek buymuş benim annem!

*Tahran, 29 Temmuz 1957
 (7 Mordad 1336)*

BOŞ

hüzünden bir çerçevede gözlerin
soğuk ve sönük
uykuda
senden önce söylemişlerdi söylenmemişleri
bakışların diliyle

benden ve bende saklı olan her şeyden
ürküyordun
kurtuluyordun
hatırlıyorum bir gün bu yolda beni
sabırsızca peşinden
sürüklemiştin
sürüklemiştin

son defa
son defa
o acı görüşmenin son ânında
baştan başa bomboş göründü dünya gözüme
rüzgâr inledi ve ben dinledim
güz yapraklarının hisırtısını

yine çağırdın beni
yine ittin
yine fildişi tahtına oturtun beni
yine dalgaların ortasına çektin

kederden bir ipek kozasında olsam da
kalbimde yaşadın yıllarca
âh, hiçbir şey anlamadım aşk yüzünden
neydin sen
kimdin?

Tahran, 4 Ekim 1957
(12 Mihr 1336)

VAKİT GEÇ

yorgun günün gözlerinde saklanmış
uykunun karanlığı ve dilsiz bir rüya
bugün yeniden koşmalısın bu yoldan
eve doğru, yalnız başına

böylece hep yanında olur
karanlık gölgen
sanma ki bir çift göz
yolunu bekleyecek orada

senin evinde oturmuş
ağaçlara çökmüş duman bulutu gibi
bir taç koymuş başına
dünkü yağmurun gümüşten iplikleri gibi

sessiz, karanlık köşelerden
bir kapı açılmış gibi yüzüne
suskun, gizemli yüzlerce selam
kanatlanıyor sana doğru mecalsizce

o küçük, kederli odada
koyu karanlıkta
kara bir yılan gibi sürünüyor gece
zarif, renkli perdelerde

duvarın bağrındaki saat
boşalmış zembereğinden
sessizliğin ve suskunluğun cisminde
bu atmosferden bir parça kendisi de

eski bir çerçevede resimler
bu gülünç, fâni yüzler
solgunlar zamanların geçişiyle
belki de canlıydılar bir vakitler

koca bir göz gibi ayna
 bir köşeye oturup izlemeye koyulmuş
 gecenin âsi ruhunu
 onun bakışının camlarına kondurmuş

sen, yaşlı bir kuş gibi yorgun
 yatağın sıcaklığına dönüyorsun
 yumulu gözlerin, titreyen kirpiklerinle
 başını defterin göğsüne koyuyorsun

geçmişin ölü ruhları
 ağlıyorlar sanki yanı başında
 onlar da uyumuşlardır bu yatakta
 senden önce, geçmiş zamanda

onlardan, binlerce suskun kımıldanış
 onlardan, binlerce huzursuz inilti
 bataklığın fokurdayan çehresinde
 belirip kaybolan su kabarcıkları gibi

kocamış çam ağaçları dolup taşmış
 kargaların uğursuz gaklamalarıyla
 yağmurun mis kokulu ipeği
 dans ediyor açık pencerelerin önünde

faydası yok seziyorsun
 acılarınla savaşıp durmanın
 o hüznün çiçeğini ancak
 yeni bir şiir yazarsan koklarsın

Münih, 10 Ocak 1957

SES

orada, dağ başında
koşmaktan yorgun ayaklarım
kendi kendime dedim burada, başka bir zirvede
duyacak sesimi Tanrım

bulutlara doğru kanatlandı karanlık
bakışlarım aydınlık, umutluyum
yürekten haykırdım: ey Tanrım
seviyorum onu, seviyorum

karanlığın derinliklerine kadar ulaştı sesim
yıldızları uğursuz düşlerinden uyandırdı
toz toprağa bulanmış, bitkin
gökyüzü sarayının altın kapısını çaldı

binlerce minik elle melekler
kapının ağır sürgüsünü çektiler
öfkeli sesimin tufanıyla titreyerek
bulutun kapısına sığındılar

yılan gibi kıvrım kıvrım sütunlar
ağaçlar, yeşil sisin içinde yüzmekte
sesim, yıkayıp arındırdı onun bedenini
tozdan, topraktan, kevser havuzunda

düşlere dalmışçasına uyumuştı Tanrı
bakışları gizlenmişti kirpiklerinin altında
sesim gitti ve takatsizce inledi onun
uykugâhının perdeleri arasında

fakat o gümüşsü kirpikler
 sabaha kadar kapalı kaldılar yazık ki
 gözlerinin üstüne serilmişlerdi
 sahildeki hafif deniz kabukları gibi

yüz kez ayağa kalktı ses, umutsuzca
 istiyordu ki isyan etsin, saldırısın ona
 istiyordu ki öfkenin pençesiyle
 parça parça etsin onun uykusunun ipeğini

acıyla haykırıyordu ses:
 kim alt edebilir bu altın uykuyu?
 ben burada bir yudum sevgiye muhtaçken
 sen orada uykuda mısın, tanrılık tahtında?

acıyla kıvranan kaç ses daha
 ulaşabilir zirveye
 sabahleyin yoldan yeni geldiğimde
 diğer ses yoktu artık sesimde

fakat burada, gökyüzündedir henüz
 bu umutlu gözlerim
 tanıyor musun bu sesi ey Tanrım?
 seviyorum onu, seviyorum.

Münih, 3 Ocak 1957

DÜŞ KRİSTALLERİ

birbirimizin koluna yaslanmıştık hafifçe
aşk mehtabının tazeliği ruhlarımızda
başlarımız, yaprak ve meyveyle yüklü dallar gibi
suskunduk aşk mihrabının yamacında

beyaz, buluttan bir dalga gibi yanındayım senin
saçlarımda beyaz meryem çiçekleri
zarif kirpiklerimden ellerinin yaprağına
damlıyordu tıp tıp o beyaz çiy tanesi

sanki Tanrı'nın melekleri yanımızda
minik elleriyle çeng çalıyorlardı
ödağacının kokusunda, üzerliğin iniltilerinde, duman bulutunda
kendi saf renklerine boyuyorlardı mihrabı

geniş alnın senin mumların ışığında
pırıl pırıl bir deniz gibi dingin ve itaatkârdı
gümüşsü baldırlarıyla aydınlık düşler
senin kirpiklerinin altına oturmuşlardı

susamıştım gönül okşayan o kelimeleri
kulağıma şakıyan sesine
sırlarla dolu eski hikâyeleri dinlerken
kendilerinden geçen çocuklar gibi

gökyüzünde senin bakışın açıldığı zaman
rengârenk gökkuşağının kristal kanadı
sinede, kalbin aydınlık mihrabında atmaya başlar
ben o duraksama ânının ateşinde alevlenmekteyim

dedim ki sus! "peki" sabah rüzgârı gibi estim
sana doğru, tireyerek, tereddütle
ama bir hiçtin sen ve gördüm ki hâlâ
sana duyduğum arzudan başka bir şey yok içimde

KARANLIK

benden kaçışın niye?
 niye bu acele?
 nereye sığınacaksın
 bu karanlık gecede?

o fildişi köşkün mermer basamakları
 çok uzak bize yazık ki
 ânı yaşa
 kör yarının gözleri

ışık değil o sondaki
 ta uzaktan görünen
 belki de o ışıklı nokta
 gözleridir bir kurdun

şarap kadehte kaldı
 ne vakte kadar yüz süreceğiz seccadeye?
 o burada saklı
 şarapta ısıldamakta

karışırsak birbirimize
 biz iki başıboş dalga
 ulaşırsınız aradığın sığınağa
 zirvenin o büyülü ânında

DÜĞÜM

yarın, çıkıp gelmeseydi yoldan
 senin yanında kalırdım sonsuza dek
 aşkının güneşinde
 aşkımın şarkısını okurdum sonsuza dek

odanın camlarının diğer tarafında
 soğuk, kara bir bakış vardı o gece
 bakışlarımın dehlizi karanlıkta bir yol bulmuştu sanki
 senin ruhunun derinliğine

suretlerimiz yansımıştı aynadaki sise
 çarpuk çurpuk, uyumsuz birbiriyle
 buğday başakları rengindeydi saçların
 kıvr kıvr ve katran rengindeydi benimkiyse

bir sır yanmaktaydı içimin derinliklerinde
 konuşsun istiyordum o sır seninle
 ama düğümleli kısılmıştı sesim
 değil mi ki çalı yeşermez gölgede

yorgun bakışım kanatlandı oradan
 etrafımda döndü hayretle
 altın rengi çerçevede İsa'nın gözleri
 gülümsedi benim kederime

baktım karmakarışık olmuş oda
 kitabın düşmüş ayağımın ucuna
 saçımdaki tokalar orada
 senin yatağında

balıkların camdan evinden
 su sesi gelmiyor artık
 bu demektir ki senin
 gözüne uyku girmeyen yaşlı kedin...

dermansız, dilsiz bir kez daha
 sana çevrildi zavallı bakışım
 konuşmak istiyordum seninle
 ama susup kaldı yüzünde bakışım

o zaman gözyaşlarımın beyaz yıldızları
 yanıp söndüler kirpiklerimin gecesinde
 gördüm ki bulut misali ellerin yöneldi
 hayranlık içindeki suretime

nefesinin sıcak kanadı
 soğuk gerdanıma süründü
 sanki kayıp sabah rüzgârı
 derdimin yabani çalılığına dolandı

bir el, sessizlik kurşunu döküyordu
 suskunluk tohumu ekiyordu göğsüme
 ben bu çileli çekişmeden bitap
 gittim unutma şehrine

uzaklaştırdım zihnimden yarın kaygısını
 “yolculuk” acı bir efsane, dedim.
 birden hayatıma yayıldı
 o ıtırılı, altın an

senin dudaklarından içtim
 doğanın şen seslerini o gece
 o gece aşkıma, sonsuzluktan bir damla
 sıçrattın o öpücükle

Münih, 12 Ocak 1957

GERİ DÖNÜŞ

nihayet son buldu yol çizgileri
tozlu yollar aşıp geldim
bakışlarım benden önce koşarken
dudaklarımda sıcak bir merhaba vardı

şehir kaynıyordu öğlenin testisinde
sokak güneşin hararetiyle yanıyordu
ayaklarım suskun taşların üstünde
ilerliyordu ve tir tir titriyordu

başka renkteydi evler
toz toprak içinde ve kasvetli
çadorların* içinde yüzler
ayakları zincirli ruhlar misali

ırmak kurumuş, kör bir göz gibi
suları çekilmiş iz bırakmadan
bir adam şarkı söyleyerek geçti yoldan
kulağım ezgisiyle doldu onun

ihtiyar caminin bildik kubbesi
kırılmış kâseleri andırıyordu
minarenin tepesinde bir mümin
hüzünlü bir sesle ezan okuyordu

peşinden koşuyordu köpekler
ellerinde taşla yalın ayak çocuklar
bir kadın gülümsedi başörtüsünün ardında
bir pencereyi kapattı ansızın rüzgâr

* Kadınların dışarı çıkarken bütün vücutlarını örtecek şekilde büründükleri tek parça, dikişsiz siyah örtü. (ç. n.)

dehlizlerin karanlık ağızlarından
nemli bir mezar kokusu yayılıyordu
kör bir adam bastonunu vurarak yürüyordu
uzaktan, bir tanıdık geliyordu

bir kapı yavaşça açıldı orada
kendilerine doğru çağırdı beni eller
gözlerin bulutundan gözyaşı yağdı
uzaklaştırdılar beni kendilerinden eller

ihtiyar sarmaşık duvarda yeniden
akıp duran bir pınar gibi dalgalanıyordu
öbek öbek yapraklarının üstünde
kocalmış otlar ve zamanın tozu

bakışlarım aranarak sordu:
ondan bir iz, hani nerede?
lakin gördüm ki onun çocuksu sesinden
eser yok küçük odamda

aynanın soğuk toprağının derinliklerinden
ansızın bitiverdi onun bedeni, gül gibi
kadife bakışları dalgalandı
âh evham içindeyken de görüyordu o beni!

duvarın göğsüne yaslandım
“murat ettiğim sen misin?” dedim yavaşça
lakin gördüm ki o acı geçmişten geriye
hiçbir şey kalmamış bir addan başka

nihayet son buldu yol çizgileri
tozlu yollar aşıp geldim
çeşmeye varamadı yazık ki susayan
mezar olmuştu arzularıma benim şehrim

UZAK YOLDAN

bakışlarım senin diyarında, senin avcunda
artık ne bir haber ne bir iz senden
ne bir ışık yolda, umut mehtabından
ne bir gölge gönülde, bir sırdan

köpürmüş çöl bahar yağmurlarının
öpücük seslerini duymamış hiç
bir yol kaybolmuş karanlığın eteğinde
atlıların ayak seslerinden boşalmış

kucağında kendinden geçmiş biri yoksa
kimseye bağlanmazsın sen
sarılmış kollarını açtığındaysa iyi bilirim
unutuverirsin

kimdir o, susamış seni, bakışlarının ışıyla
dolambaçlı bir yola çeken
ya da o büyülü, suskulu köşede
günah lambasını yakan

gönlünü bana emanet etmedin ki susuzluktan
ateş gibi yakayım bedenini
Venüs'ün düşsel okulunda öğrendim ben
büyülemek denen şeyi

sahil gibi kucak açtım sana
gönlünün sahibi olayım istedim
“gün gelip gönül sıkıntısı olacağımı
nereden bilirdim?”

hiçbir şey istemiyorum artık senden
ne veda ne haber ne bir iz
kendi yoluma gidiyorum ben, yolun açık olsun
o değilsin artık sen, o değilsin

YOLDAN GEÇEN

çağrılmayan bir misafir
 her kapıdan kovulmuş, kolu kanadı kırılmış
 yoldan gelmiş gece yarısı, üstü başı toz içinde, yorgun
 renk renk yastıkların göğsüne koymuş başını
 ki ben yıllar önce

her gece sabaha kadar, ipek ipliklerle
 düşsel nakışlar işlerdim onlara, hayalimde
 ve ağır, kor gibi kirpiklerim sessizce kapandığında
 yemyeşil otlar biterdi tatlı rüyalarımın bataklığında
 sanki bir ışık huzmesi ayaklanırdı gökyüzü çölünden
 günebakanlar sarkardı simsiyah saçlarımdan
 sıcak elleriyle sabah rüzgârı, bir halka geçirirdi usulca
 gümüşten parmağıma

yakıcı dudaklar arzuyla öperdi dudaklarımı
 ve bir adam benimle birlikte sessizliğin göğsüne koyardı başını yavaşça
 rengârenk yastıklarım

işte geldi çağrılmayan misafir
 her kapıdan kovulmuş, kolu kanadı kırılmış
 yastıklara bastırdı uykulu gözlerini
 âh alışmalıyım serzenişin acı zehrine
 ve mest olup şarap kadehleriyle, şarkı okurdu:
 şarap var mıdır daha, tatlı dudaklarının meyhanesinde?

ya da yorgun bir yolcuya
 yer var mıdır uyusun diye
 bu sessiz, mis kokulu, güzel kulübede?!

Roma, 23 Ağustos 1956

GÜZELLİK ŞARKISI

omuzların
mağrur, yalçın kayalar gibi
saçlarımın dalgası bu yokuşta
gövde gösterisi yapıyor, ışık şelalesi gibi

omuzların
heybetli kale duvarları
saçlarımın halatının dansı orada
rüzgârın avuçlarındaki söğüt dallarının dansına eş

omuzların
demirden burçlar
hayatın ve döngünün hayret verici görüntüsü
bakır bir mangal renginde

hevesin inatçı sessizliğinde
uyumuşum gövdenin yanında, huzursuzca
öpücüklerimin yerleri
bir yılanın soktuğu yerler gibi yanmakta omuzlarında

omuzların
hararetli güneşin coşkusuyla görkemli
sıcak, parlak ter damlaları altında
dağ zirveleri gibi ısıldamakta

omuzların
istek dolu gözlerimin kıblegâhı
omuzların
namazımın mühür taşı*

Roma, Kasım 1956

* Şiilerin namaz kılarken Kербela toprağını temsilen secdeye koydukları, kutsal kabul edilen küçük, dikdörtgen taş. (ç. n.)

DELİLİK

ne yapacak yolunu yitirmiş kalbim
 gelip çatacak baharla?
 siyah, kuru dallardan yeşerip
 renklenecek istekle

ne yapacak yolunu yitirmiş kalbim
 yabani güvercinlerin aşk kokusuyla
 avare ıtırların nefesini yayan
 sabah rüzgârıyla

dudaklarım şarkıyla
 kalbim âşıkçasına yanıyor
 benim çatlıyor heyecandan
 bedenim gençlikten yanıyor

ne zaman dalgalansam
 gidiyorum... gidiyorum uzaklara
 güneşin tutuşmuş çalıları
 kurulmuşlar yoluma ışığın heyecanıyla

gülün utancı içindeyim
 benim yârim kim, ey bahar
 öpmezse eğer beni bu bahar
 benim sevgilim değil, ey bahar

çiy tanelerine bulanmış sabırsız ova
 kimi çağırıyor?
 bir anlığına suskunluğa bürünüyor otlar
 benim sevgilim, kendini biliyor

kendinden kopup koşuyor gökyüzü
 sığmıyor artık bu dünyaya
 âh sanki bütün bu mavilik
 sığmıyor göklerin kalbine

baharda unutacak onu
 kışın soğuşunu ve karanlığını
 saçlarıma yeniden takacak
 güneşte ısınan yarpuz tacı

ey bahar, ey büyüleyen bahar
 baştan ayağa onun hayalindeyim ben
 yarattığın delilikle kendimden geçtim
 şiir ve haykırış ve arzu oldum

yeni yeşermiş, ıslak ve soğuk otların üstünde sürünüyorum
 ateşten bir yılan gibi
 âh bu coşku ve isyanla
 ne yapacak yolunu yitirmiş kalbim?

Tahran, Şubat 1958
(Esfend 1336)

SONRALARI

benim de ölümüm gelip çatacak bir gün
ışık dalgalarıyla parıldayan bir baharda
uzak ve dumanlı bir kışta
ya da feryat figandan arınmış bir hazanda

benim de ölümüm gelip çatacak bir gün
bu acı tatlı günlerin birinde
diğer günler gibi bomboş bir günde
dünlerin ve bugünlerin gölgesinde

karanlık dehlizlere dönecek gözlerim
soğuk mermerlere benzeyecek yanaklarım
ansızın bir uyku alıp götürecekt beni
acının çılgılığında boşalacağım

ellerim şiirin büyüsünden kurtulur
yavaşça kayardı defterime
hatırlarım, bir zamanlar şiirin kanı
alevlenirdi ellerimde

toprak her an kendine çekmekte beni
yoldan gelip yetişirler gömülmeme
âh, belki âşıklarım gece yarısı
çiçek bırakırlar kederli kabrime

benden sonra ansızın bir tarafa çekilir
karanlık perdeleri dünyamın
yabancı gözler gezinir
üzerinde defterlerimin, kâğıtlarımın

ufacık odama ayak basar
benden sonra, yabancı biri
aynanın üstünde kalır
bir tel saç, bir tarak, bir elin izi

kurtulurum kendimden, uzaklaşırım
 benden geriye kalan her şey yerle bir olur
 ruhum bir teknenin yelkeni gibi
 uzaklaşır ufukta, görünmez olur

birbirini kovalar
 günler, haftalar, aylar
 gözlerin bir mektup bekleyerek
 yollara dalar

lakin benim soğuk bedenimi artık
 alıkoymuştur toprak, basmıştır bağrına
 sensiz, senin kalbinin atışlarından uzakta
 çürür kalbim orada, toprağın altında

benden sonra adımı yağmur ve rüzgâr
 taşın yüzünden yıkayıp silecek yavaşça
 adın sanın efsanesinden arınıp
 mezarım adsız kalacak yol kenarında

HAYAT

âh ey hayat bu benim
 seninle doluyum bunca boşluğuna rağmen
 ne ipi koparma fikrindeyim
 ne senden kaçmak niyetim

senin yüzünden yanıyor ey yakıcı şiir
 benim, bu topraktan gelen bedenimin her zerresi
 günün şarabıyla dolu
 bulutsuz gökyüzü misali

gençlik fışkırarak okuyor
 nesteren çalıları senin şarkını
 bahçede esen sabah rüzgârları
 ona ulaştırıyor senin vedanı

seni düşsel uykularda değil
 sende aradım ben
 senin ellerinde güçlendim
 doldum, güzellikle doldum ben

doldum siyah şarkılarla
 doldum beyaz şarkılarla
 binlerce arzu kıvılcımıyla
 binlerce umut kıvılcımıyla

yazık o günlere ki ben öfkeyle
 düşmanmışsın gibi baktım sana
 hiçe saydım seni aldatmayı
 uzaklaştım senden, heder ettim seni

farkında değildim sen yerinde dururken oradan
akarsu gibi geçmekte olduğumun
sonun lanetli tozunda yitip gittiğimin
ölümün karanlık yoluna teslim olduğumun

âh ey hayat, bir aynayım ben
gözlerim, senden bakışlarla dolsun
ve ölüm ne vakit bana baksa
aynamın yüzeyi simsiyah olsun

âşığım, sabah yıldızlarına âşık
âşığım, yolunu yitirmiş bulutlara
âşığım, yağmurlu günlere
âşığım senin adını taşıyan her şeye

sana ait anların yakıcı kanını
susamış bedenimle emiyorum
öyle zevk alıyorum ki senden
senin Tanrı'nı bile hiddetlendiriyorum

Tahran, Bahar 1958
(1337)

NOTLAR'da, Furuğ'un *İsyan* kitabında yer alan şiirlerde *Kur'ân-ı Kerim*'e gönderme yaptığı söz konusu dizeler için çeviriye temel alınan Farsça baskının yayıncısı Emir Kebir'in notları, *Kur'ân-ı Kerim*'in Farsça meali esas alınarak (y. n.) kısaltması ile belirtilmiştir. Aynı zamanda, ilgili sure ve ayetlerin Türkçe meali, *Kur'ân-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*'ne (Diyaret Vakfı Yayınları, Temmuz 2018, Ankara) başvurularak ilgili notta (ed. n.) kısaltması ile belirtilmiştir.

NOTLAR:

- 1 *Tevrat* alıntılarının çevirisinde *İsyan* kitabının Farsça baskısı esas alınmıştır. *Tevrat* alıntısının Türkçe çevirisi için bkz.: *Kitabı Mukaddes – Eski ve Yeni Ahit – Tevrat, Zebur (Mezmurlar) ve İncil* (İbranî, Kildanî ve Yunanî dillerinden tercümedir), Eski Ahit (Tevrat), "Mezmurlar", Kitap IV, Mezmur 90, "Allah Adamı Musanın Bir Duasıdır". Kitabı Mukaddes Şirketi, 1997, İstanbul, s. 585; *Mezmurlar*, Kitap IV, Mezmur 90. Kitabı Mukaddes Şirketi, üçüncü basış, 1958, İstanbul, s. 114; *Kutsal Kitap – Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil)*, Tevrat, "Mezmurlar", 4. Kitap, 90. Mezmur, Kitabı Mukaddes Şirketi, 3. basım, Mart 2003, İstanbul, s. 742. (ed. n.)
- 2 *Tevrat* alıntısının Türkçe çevirisi için bkz.: *Kitabı Mukaddes – Eski ve Yeni Ahit – Tevrat, Zebur (Mezmurlar) ve İncil* (İbranî, Kildanî ve Yunanî dillerinden tercümedir), Eski Ahit (Tevrat), "Yeremyanın Mersiyeleri", Bap 3, 1-22, 1997, İstanbul, s. 777; *Kutsal Kitap – Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil)*, Tevrat, "Ağıtlar", 3. Ağıt, Kitabı Mukaddes Şirketi, 3. basım, Mart 2003, İstanbul, s. 1014. (ed. n.)
- 3 *Kuran-ı Kerim*, "Kamer Suresi"

(1) Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı. (2) Onlar bir mucize görürlerse hemen yüz çevirirler ve: Eskiden beri devam edegelen bir büyüdür, derler. (3) Yalandılar ve kendi heveslerine uydular. Halbuki her işin ulaşacağı yeri vardır. (4) Andolsun onlara, kötülükten önleyecek nice önemli haberler gelmiştir. (5) Bu büyük bir hikmettir. Fakat (yüz çevirene) uyarılar ne fayda verir! (6) Çağırının görülmemiş bir şeye çağırdığı gün, sen de onlardan yüz çevir. (7, 8) Sanki etrafa yayılmış çekirge sürüsü gibi bakışları perişan (utançtan yere bakar) bir halde ve davetçiye koşarak kabirlerden çıkarlar. O esnada kâfirler: Bu, çok çetin bir gündür! derler. (9) Onlardan önce Nuh'un kavmi de yalanladı, hem de kulumuzun yalancı olduğunda ısrar ederek: O, delirdi, dediler. Ve (Nuh, davetten vazgeçmeye) zorlandı. (10) Bunun üzerine, Rabbine: Ben yenik düştüm. bana yardım et! diyerek yalvardı. (11) Biz de derhal nehir gibi devamlı akan bir su ile göğün kapılarını açtık. (12) Yeryüzünde kaynaklar fışkırttık. (Her iki su, takdir edilmiş bir işin olması için birleşmişti. (13) Nuh'u da tahtalardan yapılmış, çivilerle çakılmış gemiye bindirdik. (14) İnkâr edilmiş olana 'Nuh'a' bir mükâfat olmak üzere gemi, gözlerimizin önünde akıp gidiyordu. (15) Andolsun ki onu bir ibret olarak bıraktık, ibret alan yok mudur? (16) Benim azabım ve uyarılarım nasılmış! (17) Andolsun biz Kur'an'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. (Ondan) öğüt alan yok mu? (18) Âd kavmi (Peygamberleri

Hûd'u) yalanladı da azabım ve tehdidim nasılmış (gördüler). (19) Biz onların üstüne, uğursuzluğu devamlı bir günde dondurucu bir rüzgâr gönderdik. (20) O rüzgâr, insanları, sökûlmüş hurma kütükleri gibi yere seriyordu. (21) Nasılmış benim azabım ve uyarılarım! (22) Andolsun biz Kur'an'ı düşünüp öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mu? (23) Semûd kavmi de uyarıcıları yalanladı. (24) "Aramızdan bir beşere mi uyacağız? O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve çılgınlık etmiş oluruz" dediler. (25) "Vahiy, aramızda ona mı verildi? Hayır o, yalancı o şımarığın biridir" (dediler.) (26) Yarın onlar, yalancı ve şımarığın kim olduğunu bileceklerdir. (27) Gerçekten onları imtihan etmek için dişi deveyi gönderen biziz. Sen onları gözetle ve sabret. (28) Onlara, suyun aralarında paylaştırıldığını haber ver. Her biri kendi içme sırasında gelsin. (29) Arkadaşlarını çağırdılar, o da (bundan cür'et alarak) kılıcını kaptı ve deveyi kesti. (30) (Bu azgınlara) azabım ve uyarılarım nasıl oldu! (31) Biz onların üzerlerine korkunç bir ses gönderdik. Hemen hayvan ağılına konan kuru ot gibi oluverdiler. (32) Andolsun biz Kur'an'ı, anlaşılıp öğüt alınması için kolaylaştırdık. O halde düşünüp öğüt alan yok mu? (33) Lût'un kavmi de uyarıcı peygamberleri yalanladı. (34, 35) Biz de üstlerine taş (yağdıran bir fırtına) gönderdik. Ancak Lût ailesi müstesna, katımızdan bir nimet olarak onları seher vaktinde kurtardık. Biz şükredeni işte böyle mükâfatlandırırız. (36) Andolsun ki, Lût onları bizim şiddetli azabımızla uyardı. Fakat onlar bu tehditleri kuşkuyla karşıladılar. (37) Onlar Lût'un misafirlerine karşı kötülük yapmayı plânlamışlardı. Hemen biz onların gözlerini silme kör ettik. "Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!" (dedik). (38) Bir sabah kendilerine, yakalarını bir daha bırakmayacak olan bir azap gelip çattı. (39) İşte azabımı ve uyarılarımı tadın! (denildi). (40) Andolsun biz Kur'an'ı, öğüt almak için kolaylaştırdık. O halde düşünüp ibret alan yok mu? (41) Şüphesiz Firavun'un kavmine de uyarıcılar gelmişti. (42) Lâkin onlar bütün âyetlerimizi yalanladılar. Biz de onları güç ve kudretimize lâyık bir şekilde yakaladık. (43) Şimdi sizin kâfirleriniz, onlardan daha mı iyidirler? Yoksa kitaplarda sizin için bir berât mı var? (44) Yoksa "Biz, intikam almaya gücü yeten bir topluluğuz" mu diyorlar? (45) O topluluk yakında bozulacak ve onlar arkalarını dönüp kaçacaklardır. (46) Bilâkis kıyamet onlara vâdedilen asıl saattir ve o saat daha belâhı ve daha acıdır. (47) Şüphesiz suçlular sapıklık ve çılgınlık içindedirler. (48) O gün yüzüstü ateşe sürüklendiklerinde "Cehennemini elemiini tadın!" denir. (49) Biz, her şeyi bir ölçüye göre yarattık. (50) Bizim buyruğumuz, bir anlık bakış gibi, bir tek sözden başka bir şey değildir. (51) Andolsun biz, sizin benzerlerinizi hep helâk ettik. Düşünüp ibret alan yok mu? (52) Yaptıkları her şey kitaplarda (amel defterlerinde) mevcuttur. (53) Küçük büyük her şey satır satır yazılmıştır. (54, 55) Takvâ sahipleri cennetlerde ve ırmakların kenarlarında, güçlü ve Yüce Allah'ın huzurunda hak meclisindedirler. (ed. n.)

- 4 Kur'an-ı Kerim, Arâf Suresi, 13. Ayet: Tanrı şeytana dedi ki: "Bu makamdan aşağı in, kibirlendin, üstünlük tasladın, artık alçakgönüllüler arasında yerin yok." 14. Ayet: Şeytan dedi ki: "Yaratıklarının dirileceği vakte kadar bana mühlet ver." 15. Ayet: Tanrı buyurdu: "Elbette mühlet veriyorum sana." (y. n.) [13. Ayet: Al-

- lah: Öyle ise, "İn oradan!" Orada büyüklük taslamak senin **haddin değildir. Çık!** çünkü sen aşağılıklardansın! buyurdu. 14. Ayet: İblis: Bana, (insanların) **tekrar** dirilecekleri güne kadar mühlet ver, dedi. 15. Ayet: Allah: Haydi, **sen mühlet ver-** lenlerdensin, buyurdu. (ed. n.)]
- 5 *Kuran-ı Kerim*, A'râf Suresi, 12. Ayet: Tanrı ona (Şeytan'a) buyurdu: "Emrettiğimiz halde seni Âdem'e secde etmekten alıkoyan nedir?" (Şeytan) cevap **verdi: "Ben** ondan üstünüm, değil mi ki beni ateşten onu topraktan yarattın." (y. n.) [12. Ayet: Allah buyurdu. Ben sana emretmişken seni secde etmekten alıkoyan nedir? (İblis): Ben ondan daha üstünüm çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan **yarattın.** dedi. (ed. n.)]
- 6 *Kuran-ı Kerim*, Fussilet Suresi, 17. Ayet: "Ve biz Semûd kavmine de **peygamber** gönderdik, hidayeti gösterdik, lakin onlar körlüğü, cehaleti, yoldan sapmayı hi- dayete tercih ettiler. Sonra alçaltıcı azap yıldırımları düştü üzerlerine." (y. n.) [17. Ayet: Semûd'a gelince onlara doğru yolu gösterdik, ama onlar körlüğü doğru yola tercih ettiler. Böylece yapmakta oldukları kötülükler yüzünden alçaltıcı azabın yıl- dırımı onları çarptı. (ed. n.)]
- 7 *Kuran-ı Kerim*, Sâffât Suresi, 64-66. Ayetler: "O zakkum gerçekten bir ağaçtır ki ce- hennemde bitmiştir. Meyveleri, kötülükten, şeytanların kafalarıdır sanki. Cehen- nem ehli, o ağaçtan o kadar yiyeceklerdir ki karınları dolacaktır." (y. n.) [62-63. Ayetler: Şimdi, ziyafet olarak cennet ehli için anılan bu nimetler mi daha hayırlı yoksa zakkum ağacı mı? Biz onu (zakkumu) zalimler için bir fitne (imtihan) kıl- dık. 64. Ayet: Zira o, cehennemin dibinde bitip yetişen bir ağaçtır. 65. Ayet: Tomur- cukları sanki şeytanların başları gibidir. 66. Ayet: (Cehennemdekiler) ondan yerler ve karınlarını ondan doldururlar. (ed. n.)]
- 8 *Kuran-ı Kerim*, Sâffât Suresi, 67. Ayet: "Zakkum yedikten sonra onlara şarapla karıştırılmış yakıcı hamim [kaynar su; ateş kıvılcımları; sıcaktan sonra bastıran yağmur; cehennemdeki ırmaklardan biri (ç. n.)] olacaktır" (y. n.) [67. Ayet: Son- ra zakkum yemeğinin üzerine onlar için, kaynar su karıştırılmış bir içki vardır. (ed. n.)]
- 9 *Kuran-ı Kerim*, Vâkıa Suresi, 42. Ayet: "Ve onların üstüne olsun yakıcı rüzgârların ve kaynar suların azabı." (y. n.) [42. Ayet: İçlerine işleyen bir ateş ve kaynar su içinde, (ed. n.)]
- 10 *Kuran-ı Kerim*, Nebe' Suresi, 23-26 Ayetler: "Cehennemde içtikleri su pis, iğrenç bir sudur." (y. n.) [21, 22. Ayetler: Şüphesiz, azgınların barınağı olacak cehennem pusuda beklemektedir. 23-26 Ayetler: (Azgınlar) orada çağlar boyu kalırlar, **orada** bir serinlik ya da (susuzluk gideren) bir içecek tatmazlar, ancak (dünyada **yapık-** larına) uygun karşılık olarak kaynar su ve irin tadarlar. (ed. n.)]
- 11 *Kuran-ı Kerim*, Kâria Suresi, 8-11. Ayetler: "Ve amelleri ne kadar küçük ve **hafif** olsa da onların yeri cehennemin dibindeki Hâviye'dir. Sen Hâviye'nin **ne olduğunu** nasıl tasavvur edebilirsin ki? Hâviye o kızgın ve yakıcı ateştir. (y. n.) [8, 9. Ayetler: Ameli yeğni olana gelince işte onun anası (yeri, yurdu) Hâviye'dir. 10, 11. Ayetler: Nedir o (Hâviye) bilir misin? Kızgın ateş! (ed. n.)]
- 12 *Kuran-ı Kerim*, Zuhurf Suresi, 71. Ayet: "O müminler için **altın kâselerde çeşitli** leziz yiyecekler; arındırıcı, halis şarapla dolu kristal sūrahiler dolaştırılır..." (y. n.)

[71, 72, 73. Ayetler: Onlara altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canlarının istediği, gözlerinin hoşlandığı her şey vardır. Ve kendilerine: Siz, orada ebedi kalacaksınız, işte yaptıklarınıza karşılık size miras verilen cennet budur. Orada sizin için bol bol meyveler vardır, onlardan yersiniz, denilir. (ed. n.)]

- 13 *Kuran-ı Kerim*, Duhân Suresi, 54. Ayet: “Ve işte böyle, biz onları hûrilerle ve güzel gözlülerle evlendirmişizdir.” (y. n.) [54. Ayet: İşte böyle. Bunun yanı sıra biz onları iri gözlü hûrilerle evlendiririz. (ed. n.)]
- 14 *Kuran-ı Kerim*, İnsan Suresi, 18. Ayet: “Orada Selsebil adında bir pınar vardır. Ve onun şarabının iyiliğini tanımlamak mümkün değildir.” (y. n.) [18. Ayet: (Bu şarap) orada bir pınardandır ki adına Selsebil denir. (ed. n.)]
- 15 *Kuran-ı Kerim*, Vâkıa Suresi, 27-29. Ayetler: “Doğrular ve amel defteri sağ elinde olanlar ne güzel günler görecekler. Dikensiz, bol meyveli sedir ağaçlarının ve bol yapraklı ağaçların gölgesinde.” (y. n.) [27. Ayet: Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere! 28. Ayet: Düzgün kiraz ağacı, 29. Ayet: Meyveleri salkım salkım dizili muz ağaçları, 30. Ayet: Uzamış gölgeler, (ed. n.)]
- 16 “Bir buğday tanesine sattı babam cennet bahçesini/ Babamın oğlu değilim bir ar-paya satmazsam onu” - Hâfız. (y. n.)
- 17 *Kuran-ı Kerim*, Vâkıa Suresi, 17. Ayet: “Güzellikleri ve gençlikleri ebedi olan oğlanlar, onların etrafında hizmet ederler.” (y. n.) [17. Ayet: Çevrelerinde, (hizmet için) ölümsüz gençler dolaşır; (ed. n.)]
- 18 *Kuran-ı Kerim*, Arâf Suresi, 178. Ayet: “Tanrı kimi doğru yola iletirse, odur doğru yolu bulan. Kimleri de saptırırsa, işte onlar, âlemin ziyankârlarıdır.” (y. n.) [178. Ayet: Allah kimi hidayete erdirirse doğru yolu bulan odur. Kimi de şaşırtırsa, işte asıl ziyana uğrayanlar onlardır. (ed. n.)]

Yeniden Doğuş

Tevellod-e Digər, ilk baskı: 1963 (1342), Morvarid, Tahran
Çeviriye temel alınan baskı: 5. baskı, 1972 (1351), Morvarid, Tahran

İ.G.'ye

tüm varlığım karanlık bir âyettir benim
seni
kendinde tekrarlayarak
yeşermenin ve çiçeklenmenin sonsuz gündeğumuna götürecekt.

ben bu âyette senin için âh çektim, âh!
ben bu âyetle
ağaçla ve suyla ve ateşle birleştirdim seni

O GÜNLER

o günler geçip gitti
 o güzel günler
 o dopdolu, esenlik içindeki günler
 o pul pul ışıldayan gökyüzü
 o kiraz dolu dallar
 yemyeşil sarmaşıklarla kaplı birbirine yaslanmış o evler
 oyunbaz uçurtmaların süzüldüğü o çatılar
 akasya kokularından başı dönen o sokaklar

o günler geçip gitti
 o günler, kirpiklerimin arasından
 şarkılarım, hava kabarcıkları gibi kaynayıp coşardı
 gözlerim, taze sütü içer gibi içerdi
 bakışlarımın değdiği her şeyi
 sanki gözbebeklerimde
 her sabah ihtiyar güneşle
 arayışın keşfedilmemiş çölüne koşan
 her gece karanlığın ormanına dalan
 mutluluğun huzursuz tavşanı vardı

o günler geçip gitti
 o sessizlik içindeki karlı günler
 sımsıcak odada, pencereden
 dışarıyı seyre daldım, başım dönerek
 saf, beyaz kar tanelerim
 tüy gibi yumuşak
 usulca yağardı
 köhne ahşap merdivene
 aşınmış çamaşır ipine
 kocamış çamların saçlarına
 ve ben yarını düşünürdüm, âh!
 yarın...
 kaygan, beyaz boşluk

büyükannemin çarşafının hışırtılarıyla başlardı
 ve onun kapı aralığında beliren titrek gölgesiyle
 –ki ansızın ışığın soğuk dünyasına bırakırdı kendini–
 vitraylardaki güvercin suretlerinin
 ürkek kanat çırpışlarında başlardı
 yarın...

uyku, mangalla ısınan yatakta gözlerime yürürdü
 ben çarçabuk ve korkusuzca
 annemin bakışlarından uzakta
 eski ödevlerimden hatalarımı gösteren çizgileri silerdim
 kar yağışı dindiğinde
 bahçede dolaşmaya çıkardım hüznle
 yaseminleri kurumuş saksıların dibine
 ölü serçelerimi gömerdim

o günler geçip gitti
 o esrik, şaşırtan
 uykuyla uyanıklık arasında geçen günler
 o günler, her gölge bir giz taşırdı
 ağzı kapalı her kutu bir hazine saklardı
 sandık odasının her köşesi öğlen sessizliğinde
 başka bir dünya oluverirdi sanki
 kimse karanlıktan korkmazdı
 gözlerimde bir kahraman vardı.

o günler geçip gitti
 o bayram günleri
 o güneş ve çiçek bekleyişleri
 kışın son sabahında şehre çıkagelen
 suskun ve mahcup kır nergislerinin
 burcu burcu kokuları...
 yeşil gölgelerin uzayıp giden caddesinde
 seyyar satıcıların sesleri
 çarşının baş döndüren kokuları içinde yüzerdi
 keskin kahve ve balık kokuları içinde
 çarşı, ayaklar altında genişler, uzar,
 yolun her ânına karışırdı
 ve dönüp dururdu oyuncak bebeklerin gözlerinde

anneydi çarşı
 akışkan, renkli oylumlara hızla akan
 hediye paketleri ve dolu filelerle geri dönen
 çarşı yağmurdu, yağan, yağan, yağan...

o günler geçip gitti
 o bedeninin gizleri içinde kaybolunan günler
 mavi damarların güzelliğiyle
 çekingen tanışma günleri

bir el, bir dal çiçekle
 duvarın ardından uzanırdı
 öteki ele
 ve küçük mürekkep lekeleri
 bu kıvranan, ürkek, kaygılı elin üzerinde
 ve aşk
 utangaç bir selamla kendini anlatırdı
 sıcak, dumanlı öğle saatlerinde
 sokağın tozunda aşkımızı dillendirirdik
 âşinâyдық karahindibaların saf diline

kalplerimizi masum sevgiler bahçesine götürür
 ağaçlara ödünç verirdik
 ve top
 öpücük sözleriyle dolaşırdı
 elden ele
 ve aşktı, o tanımlanamaz duygu
 sofanın karanlığında bizi ansızın kuşatan
 yakıcı nefeslerin, hızlı kalp atışlarının, kaçak gülüşlerin arasından
 bizi kendine çekip sürükleyen

o günler geçip gitti
 o günler, güneşte kuruyan otlar gibi
 kuruyup soldular güneşin altında
 ve yitip gittiler akasya kokularından başı dönen sokaklar

dönüşü olmayan yolların hayhuyunda
 kayboldular
 ve yanaklarını
 sardunya yapraklarıyla al al eden o kız âh!
 şimdi yalnız bir kadın
 şimdi yalnız bir kadın

GEÇİŞ

ne zamana kadar dolanıp durmalı
 diyardan diyara
 yapamam, durmaksızın
 bir aşk arayamam, bir başka sevgili
 keşke o iki kırlangıç olsaydık biz
 bir ömür gezinseydik bahardan bahara

âh nicedir
 yüklü bir buluttan gelmişçesine
 bir karanlık devrilmiştir bende
 senin öpüşünle karıştığım da
 dudaklarımda sanki
 can çekişir uçucu bir koku

yok olma korkusuna öylesine bulanmıştır ki
 kederli aşkım
 titrer bütün hayatım.
 sana baktığımda,
 bir pencereden
 yaprak dolu tek ağacıma
 güzün sarı sıcağında bakar gibiyim.
 suyun bulanık akışında
 bir surete dalar gibiyim

gece ve gündüz
 gece ve gündüz
 gece ve gündüz

bırak da
unutayım

nesin sen bir andan başka, bir an ki
gözlerimi
açan uyanma vadisine

bırak da
unutayım

GÜNEŞ OLUYOR

bak gözlerimin derinliklerindeki keder
 nasıl da eriyor damla damla
 başına buyruk gölgem nasıl da
 tutsağı oluyor güneşin
 bak
 yıkılıyor tüm varlığım

bir kıvılcım, içine çekiyor beni
 doruğa taşıyor
 tuzaga sürüklüyor
 bak nasıl
 yıldızlarla doluyor
 bütün gökyüzüm

çok uzaklardan geldin sen
 kokular ve ışıklar ülkesinden
 bir kayığa oturtmuşsun şimdi beni
 fildişinden, buluttan, kristalden
 götür beni şefkatli umudum
 götür şiirler ve coşkular ülkesine

yıldızlarla dolu bir yola çekiyorsun beni
 yıldızlardan da üstün görüyorsun beni

bak
 yıldızlardan yandım ben
 yıldızlarla yanıp tutuştum
 masum, kırmızı balıklar gibi
 gecenin göletlerinde yıldız toplayıcısı oldum

önceleri ne uzaktı yeryüzümüz
 gökyüzünün bu turkuaz odacıklarından
 şimdi bir kez daha kulaklarıma ulaşıyor
 senin sesin
 meleklerin kardan kanatlarının sesi
 bak nereye varmışım ben
 samanyoluna, ölümsüzlüğe, sonsuzluğa

mademki doruklara ulaştık şimdi
 dalgaların şarabıyla yıka beni
 öpücüklerinin ipeğine sar
 beni arzula uzayan gecelerde
 bırakma artık beni
 bu yıldızlardan ayırma

bak gecenin mumu yolumuzda
 nasıl da eriyor damla damla
 senin sıcak ninnilerin
 gözlerimin siyah sürahisini
 uyku şarabıyla dolduruyor ağzına kadar
 şiirlerimin beşiğine üfleyince sen
 bak
 güneş oluyor

TOPRAĞIN ÜSTÜNDE

hiç istemedim
 gökyüzü serabında bir yıldız olmayı
 ya da seçilmiş ruhlar gibi
 suskun meleklerle aynı safta durmayı
 hiç ayrılmadım yeryüzünden
 tanışmadım yıldızlarla

toprağın üstünde duruyorum
 bitki saplarını andıran bedenim
 rüzgârı, güneşi, suyu
 emiyor yaşamak için

iştahla dolu
 acıyla dolu
 toprağın üstünde duruyorum
 yıldızlar övsün
 rüzgârlar okşasın diye beni

penceremden bakıyorum, neyim
 bir şarkının yankısından öte bir şey değilim
 ölümsüz değilim
 bir şarkının yankısından öte bir şey değil aradığım
 kederin yalın suskunluğundan daha saf
 bir haz çılgınlığında
 yuva aramıyorum bir bedende
 o beden ki bir çiy tanesidir
 benim bedenimin zambağında

hayatın ta kendisi olan kulübemin duvarlarına
 aşkın kara yazısıyla
 hatıralar bırakmışlar
 gelip geçenler:
 ok saplanmış kalp
 devrilmiş mum
 solmuş, suskun noktalar
 çılgınlığın birbirine girmiş harfleri üzerinde

dudağıma ulaşan her dudak
 döl oldu bir yıldıza.
 anılar ırmağının üstünde
 oturan gecemde
 ne diye yıldız isteyeyim artık ben?

bu, benim şarkım
 içe sinen, kabul gören
 bundan önce de şimdikinden fazla bir şey olmayan

YOLCULUK ŞİİRİ

bütün gece biri gönlüme
 “onunla görüşmek allak bullak ediyor seni
 gün ağarırken tan yıldızıyla beraber
 gidiyor, gidiyor, tut onu” diyordu.

senin kokunla kendimden geçmişim ben
 habersizim yarınların hilesinden
 gözlerin, altın tozları gibi
 dökülüyordu zarif kirpiklerime.
 bedenim, ellerinin dokunuşuyla kavruluyordu
 saçlarım, soluklarına bırakılmış öylece
 aşkla çiçekleniyordum ve diyordum ki:
 “bir sevgiliye gönül verenler
 onu incitmeye kastetmesinler
 gitsin, gözlerim takip ediyor onu
 gitsin, aşkım korur onu”

âh gittin, yoksun şimdi sen ve günbatımı
 yolun göğsüne yayıyor gölgesini
 kederin karanlık tanrısı
 yavaşça ayağını koyuyor bakışlarımın mabedine
 her duvara yazıyor
 kapkara âyetlerini

RÜZGÂR BİZİ GÖTÜRECEK

küçük gecemde benim, yazık
 rüzgârın ağaç yapraklarıyla randevusu var
 küçük gecemde benim, yıkım ıstırabı var

kulak ver
 duyuyor musun esişini karanlığın
 ben yapayalnız, bu mutluluğu seyre diyorum
 bağımlıyım kendi umutsuzluğuma
 kulak ver
 duyuyor musun esişini karanlığın

gecede bir şey geçiyor şimdi
 ay kızıl, perişan
 her an çökme korkusundaki bu çatıda
 bulutlar matemli kalabalıklar gibi
 yağacakları ânı bekliyorlar sanki

bir an
 ve sonrası, hiç
 bu pencerenin ardında gece ürpermekte
 ve yeryüzü gitgide daha yavaş dönmekte
 bu pencerenin ardında bir bilinmez
 beklemekte seni ve beni

ey tepeden tırnağa yeşil
 yakıcı bir hatıra gibi
 bırak ellerini,
 âşık ellerime
 varlığın sımsıcak duygusu dudaklarını
 âşık dudaklarımın okşayışına bırak
 rüzgâr bizi götürecektir
 rüzgâr bizi götürecektir

GAZEL

*“Her gece gönlümün masalını okuyorsun
Ertesi gün beni bir masal gibi unutuyorsun”*

*H. E. Saye**

sesimi taşlar gibi dinliyorsun
taştansın ve duymaksızın unutuyorsun

ilkyaz sağanağı gibisin ve pencerenin uykusunu
vesvese darbeleriyle darmadağın ediyorsun

okşayışın yeşil dalı elimi
ölü yaprakların kucağına atıyorsun

şarabın ruhundan daha sapkınsın ve gözü
aleve kesip kendinden geçiriyorsun

ey kanımın bataklığının altın balığı
sarhoşluğun hoş olsun zira beni içiyorsun

sen gurubun menekşe rengi vadisisin ve gündüzü
göğsüne bastırıp söndürüyorsun

senin Furuğ'un gölgelerde kaldı soldu
onu neden Saye ile karartıyorsun”

* Gerçek adı Huşeng İbtihac (d.1927) olan ve şiirlerinde Saye (gölge) takma adını kullanan İran edebiyatının önde gelen şairlerinden biri. (ç. n.)

** Şair bu beyitte Furuğ'u ışık anlamını ve Saye'yi de gölge anlamını çağrıştıracak şekilde iki anlamıyla birlikte kullanmaktadır. Arap alfabesinde büyük harf, küçük harf ayrımı olmadığından beyitte, Saye ve Furuğ sözcükleri sanatlı kullanılmış hem özel ad gibi okunmaya hem de ışık ve gölge anlamlarıyla okunmaya açık hale gelmiştir. (ç. n.)

YAZIN YEŞİL SULARINDA

unutulmuş sevinçlerimin yüküyle
 bir yapraktan daha yalnız
 sürükleniyorum yavaşça
 yazın yeşil sularında
 ölüm ülkesine
 güz kederleri sahiline

bir gölgede bıraktım kendimi
 aşkın güvenilmez gölgesinde
 mutluluğun firari gölgesinde
 gelip geçiciliğin gölgesinde

efkârlı, dar gökyüzünde
 sersemlemiş rüzgârın dönüp durduğu geceler
 sokakların mavi damarlarında
 kanlı bir ayın dolandığı geceler
 yalnız kaldığımız geceler
 ruhumun ürpetileriyle yalnız
 nabız atışlarında çağılıyor
 varlığın idraki, hasta varlığın idraki

“vadilerin bekleyişinde bir sır vardır”
 dağ zirvelerine
 ürkütücü taşlara kazıldılar o sırrı
 onlar ki bir gece zirveden aşağı yuvarlanırken
 acı yalvarışlarıyla doldurdular
 dağların sessizliğini

“ne arar boş ellerdeki dinginlik
 dolu ellerin ıstırasında
 güzeldir virânelerin sessizliği”
 bu şarkıyı söylüyordu bir kadın sularda
 yazın yeşil sularında
 virânelerde yaşıyormuşçasına

nefeslerimizle kirletiyoruz birbirimizi
 mutluluğun kurallarıyla
 rüzgâr sesinden korkuyoruz
 şüphenin gölgesi düşecek diye öpücük bahçelerimize
 ödümüz kopuyor
 ılık köşklerine ne zaman misafir gitsek
 titriyoruz şarkının dehşetinden

şimdi buradasın sen
 akasya kokuları gibi dağılmışsın
 sabahın sokaklarına.
 göğsümde bir ağırlık
 ellerimde yangı
 saçlarımdasın, kendinden geçmiş, yanmış, baygın
 şimdi buradasın sen

bir şey, geniş, karanlık, küme küme
 bir şey, karmakarışık, günün uzak sesleri gibi
 azap içindeki gözbebeklerime
 yayılıyor ve dönüyor öylece
 belki bir çeşmeden alırlar beni
 bir daldan toplarlar belki
 belki bir kapı gibi görürler beni, sonralara açılan
 belki...
 görmüyorum artık

bu rezil yeryüzünde yeşerdik
 bu rezil yeryüzüne yağıyoruz
 yollarda rastladık “hiç”e
 kanatlı, sarı atının üstünde
 bir padişah gibi gidiyordu

heyhat mutlu ve huzurluyuz
 heyhat mahzun ve suskunuz
 mutluyuz çünkü seviyoruz
 mahzunuz çünkü bir bedduadır aşk

KARANLIĞIN ORTASINDA

karanlığın ortasında
 sana seslendim
 sessizlik hüküm sürüyordu
 ve perdeyi uçuran rüzgâr.
 kederli gökyüzünde
 bir yıldız yanarak sönüyordu
 bir yıldız batıyordu
 bir yıldız ölüyordu

sana seslendim
 sana seslendim
 bütün varlığım
 bir kadeh süt gibi
 ellerimin arasındaydı
 ayın mavi bakışı
 camlara vuruyordu

kederli bir ezgi
 ağustosböceklerinin şehrinden
 yükseliyordu duman gibi
 pencerelerde titreşiyordu
 duman gibi

orada, gece boyunca
 göğsümde nefes nefese soluyan biri, umutsuzca
 ayağa kalkıp
 seni isteyen birinin
 soğuk ellerini
 itiyordu bir kez daha.

orada, gece boyunca
kara dallardan aşağıya
keder dökülüyordu.
kendinden kopup
seni çağıran birinin üzerine
hava, enkaz gibi çöküyordu

küçük ağacım
rüzgâra âşıktı
yersiz yurtsuz rüzgâra
hani rüzgârın evi?
hani rüzgârın evi?

BAĞIŞLAYIN ONU

bağışlayın onu
 o ki varlığının durgun sularla
 ve boş çukurlarla çileli bağıını unutuyor zaman zaman
 ve yaşama hakkı olduğunu
 sanıyor saf saf

bağışlayın onu
 imkânsız bir arzunun etkisiyle doğan
 görüntünün kayıtsız öfkesi
 su oluyor sahte gözlerde

bağışlayın onu
 ayın kızılığı
 boydan boya akıp geçiyor tabutundan
 ve gecenin insanı allak bullak eden kokuları
 dağıtıyor bedeninin bin yıllık uykusunu

bağışlayın onu
 kalbi paramparçayken
 gözkapakları ışık zerrelerinin hayaliyle yanıyor hâlâ
 ve anlamsız saçları
 aşkın soluğundan umudunu kesmiş, titriyor

ey mütevazı mutluluk ülkesi sakinleri
 ey yağmurda pencerelerini açanlar
 bağışlayın onu
 bağışlayın onu
 çünkü büyülenmiştir o
 çünkü varlığımızın verimli kökleridir
 onun gurbet toprağında derinlere yol alan
 ve onun kolay kanan kalbi kabardıkça kabarıyor
 göğsünde
 özlemin yıkıcı darbeleriyle

İDRAK

küçük bir hava kabarcığında
 solarken aydınlık
 geceyle doldu birden pencere
 anlamsız seslerin öbek öbek yığıldığı bir geceyle
 zehirli nefeslerin buğusuyla ağulanmış bir geceyle
 ...geceyle

kulak verdim
 karanlığın korkunç caddelerinde
 sanki biri, ayağının altına alıp
 ezdi kalbini
 karanlığın korkunç caddelerinde
 bir yıldız patladı
 kulak verdim...

kanın gürül gürül akışıyla şişmişti damarlarım
 ve bedenim
 bedenim, parçalanma arzusuyla.

tavandaki eğri büğrü çizgilerde
 gözlerimi gördüm
 bir örümcek gibi ağır
 kurumaktaydı oyukta, sarılıkta, boğuntuda

kımıldadıkça
 dibe çöküyordum yavaş yavaş
 durgun bir su gibi
 dibe çöküyordum
 çukurumda

kulak verdim
 kulak verdim bütün hayatıma
 iğrenç bir fare, deliğinde
 saçma, çirkin bir şarkıyı
 arsızca söylüyordu
 ısrarcı, anlamsız bir cıyırıtı
 bitimli bir ânı atlayıp geçiyor
 unutkanlığın yüzeyine akıyordu

âh, şehvetle doluydum ben, ölmek şehvetiyle
 memelerim sancımakta takatimi kesen duygularla
 âh
 aklıma
 ergenliğe adım attığım gün geldi
 bütün bedenim
 masum bir şaşkınlıkla açılıyordu
 o belirsizliğe, dilsizliğe, bilinmezliğe karışmak için

küçük su damlalarında
 gerinip esnedi aydınlık
 titrek bir çizgide.

KAVUŞMA

âh o karanlık gözbebekleri
 inzivalarına çekilmiş dervişlerim benim
 onun gözlerini dinlemenin cazibesine kapılıp
 kendilerinden geçmişlerdi

gördüm ki tüm varlığım
 dalgalanıyordu ateşin kızıl piramidi gibi
 suyun yansımaları gibi
 yağmurlarla çırpınan bir bulut gibi
 sıcak mevsimlerin nefesinden bir gökyüzü gibi
 sonsuzluğa
 yaşamın ötesine dek
 genişleyip yayılmıştı

gördüm ki ellerinin esişinde
 eriyor bedenim
 gördüm ki kalbi
 büyüleyen, başıboş tınılarla
 büsbütün sarmış kalbimi

saat kanatlandı
 perde rüzgâra kapılıp gitti.
 ateşin hâlesinde
 kıstırmıştım onu
 söylemek istiyordum...
 ama hayret
 ipek perdenin püsküllerini andıran kirpiklerinin
 yayılıp genişlemiş gölgesi
 aktı karanlığın derinliklerinden
 ve o kalçaların devamında,
 o ölümle iç içe geçmiş esriklikte
 benim yitik sonum...

gördüm ki özgürleşiyorum
gördüm ki özgürleşiyorum

gördüm ki aşkın genişlemesiyle çatlıyor tenim
gördüm ki ateşten varlığım
eridi yavaşça
ve döküldü, döküldü, döküldü
aya... çukura düşüp kararan aya.

ağlamıştık birbirimizde
bir oluşun bütün anlarını birbirimizde
yaşamıştık çılgıncasına

ÂŞIKANE

ey düşüyle geceyi renklendiren
 kokunla ağırlaştı göğsüm
 ey kendini gözümün üstüne yayan
 hüznün çokluğundan mutluluk bağışlayan
 topraktan varlığı yıkayan yağmur gibi
 varlığımı kirlerinden arandıran
 ey yanan tenimin zonklayışı
 kirpiklerimin gölgesindeki ateş
 ey mezarların berbat kokusuyla kuşatılan
 ey daha değerli altın dallardan
 ey güneşlere açılan kapı
 tereddütlerin karanlık akınında
 seninleyim artık, korkum yok dertten yana
 mutluluk derdindendir bir korkum varsa da

benim bu bunalmış kalbim ve bu ışığın yükü?
 âh mezarın dibinde hayatın hayhuyu?

ey gözleri benim çimenliğim
 senin gözlerin dağlamış gözlerimi
 benim olsaydın daha önceleri
 sen sanmazdım gördüğüm herkesi

bir beladır istemek
 gitmek ve kendini boş yere küçültmek
 başını koymak art niyetlilerin göğsüne
 kalbi kirletmek nefret çamurlarıyla
 okşayışlarda yılan dişleriyle karşılaşmak
 dostların gülüşünde zehir bulmak
 yankesicilerin avcuna altın koymak
 menfaat pazarlarının enginliğinde kaybolmak

âh ey ruhuma karışan
 ey beni mezarımdan kaldıran
 altın işlemeli kanatlarla
 gökyüzünün enginliğinden bir yıldız gibi gelen
 senden sonra suskunlaştı yalnızlığım
 sevişme kokusu aldı gövdem
 göğsümün kurumuş ırmağında senin suyun
 damarlarımın yatağında senin selin
 bu soğuk ve kapkara dünyada
 adımlarım, senin adımlarınla yolda

ey derimin altına gizlenip
 kan gibi çağıldayan
 saçlarım yandı okşayışlarla
 yanaklarım tutuştu arzunun hararetiyle
 âh ey gömleğime yabancı
 tenimin çimenliğine âşinâ
 âh ey batışı olmayan doğuşun aydınlığı
 güney ülkelerinin güneşi
 âh ey seherden daha sevinçli
 en taze baharlardan daha doygün
 aşk değil artık bu hayasızlık
 çilçerağ* sessizlikte, karanlıkta
 içimde aşk uyandığında
 canımdan geçesiye arzuluyorum seni

bu, ben değilim artık, ben değilim
 yazık o ömre ki kendimle yaşadım
 ey dudaklarımı öpücüğüne mesken kıldığım
 o öpücüğün yoluna dikili gözlerim
 ey tenimdeki haz kasılmaları
 ey vücudunun çizgileri gömleğimde kalan
 âh parçalanmak istiyorum
 kedere bulansın diye sevincim bir anlığına
 âh, kalkıp gözyaşı dökmek istiyorum
 bir bulut gibi hıçkırma hıçkırma

* Çihilçerâğ kelimesinin bozulmuş hali. İran'da çok genç birinin ölümünde yas işareti olarak çün kamasının önüne konulan kırk kolly hüyük camdan. (s. n.)

benim bu bunalmış kalbim ve bu üzerlik dumanı?
çengin ve nehrin çırpınışları çilehanede?
bu boş gökyüzü ve kanatlanmalar?
bu suskun gece ve şarkılar?

ey bakışları sabah ninnisi
huzursuz çocukların beşiği
ey nefesi, yarım kalmış uykuların meltemi
beni ıstıraplı titreyişlerden kurtaran
yarınlarımın gülümseyişinde uyuyan
dünyalarımın ta derinliklerine ulaşan

ey beni şiirin coşkusuyla harmanlayan
bütün ateşleri şiirime döken
bunca alevlendirerek aşkı
ateşe veriyorsun şiirimi de

SORU

selam balıklar... selam balıklar
 selam allar, yeşiller, sarılar
 söyleyin bana
 ölülerin gözbebekleri gibi soğuk
 ve şehrin gecelerinin sonları gibi çıkışsız ve ıssız
 o cam odada
 yalnızlık ve korku perileri diyarından çıkarak
 yatak odalarının tuğladan güvenine
 ve saatlerin tik taklarının ninnisine
 ve ışıktan camların özüne ulaşan
 kaval sesini duydunuz mu hiç?

o ses duyulduğunda
 taç misali yıldızlar, yeryüzüne düşerler gökyüzünden
 ve küçük, oyunbaz kalpleri çatlar
 ağlama hissiyle

SINIR DUVARLARI

suskun gecede şimdi yeniden
 boylanıyor sınır duvarları
 otlar gibi
 aşkımın tarlasını korumak için

şehrin çirkin kargaşası şimdi yeniden
 tedirgin bir balık sürüsü gibi
 göç ediyor karanlık ufkumdan

pencereler şimdi yeniden
 dağılmış kokulara dokunmanın hazzında buluyorlar kendilerini
 bütün ağaçlar deri değiştiriyor şimdi, uykuya dalmış bahçede
 ve toprak binlerce çatlağıyla
 içine çekiyor ayın şaşkın zerrelerini

şimdi
 biraz daha yaklaş
 ve dinle
 aşkın
 siyahilerin davullarının tamtamları
 organlarımın kabilesinin hu hu hu'ları gibi
 etrafa saçılacak acı dolu vuruşlarını

hissediyorum
 biliyorum
 namaz ânının ne zaman olduğunu
 işte şimdi!
 yıldızlar sevişiyorlar aynı anda hep birlikte

ben gecenin sığınağında
 bütün rüzgârların son bulduğu yerden başlıyorum esmeye
 ben gecenin sığınağında
 delicesine dökülüyorum
 senin ellerine ağır saçlarımla
 ve armağan ediyorum sana ateşli, diri gençliğimin tropik güllerini

benimle gel
 benimle gel o yıldıza
 donmuş topraktan ve yeryüzünün içi boş kıyaslamalarından
 yüz binlerce yıl uzaktaki o yıldıza
 ki orada kimse
 korkmaz aydınlıktan

yüzen adalar gibi suyun üstünde nefes alıyorum
 uçsuz bucaksız gökyüzünde bir parçanın arayışındayım
 seviyesiz düşünceler yığınınından arınmış bir parçanın

geri dön benimle
 geri dön benimle
 varlığın ilk haline
 bir embriyonun mis kokulu merkezine
 senden yaratıldığım âna
 geri dön benimle
 ben yarım kaldım senden

şimdi güvercinler
 memelerimin zirvelerinde
 uçmaktalar
 şimdi dudaklarımın ipeği arasında
 kaçış düşüncesine dalmışlar öpücük kelebekleri
 şimdi
 varlığımın mihrabı
 hazır aşka ibadete

geri dön benimle
 gücüm kalmadı seni seviyorum, demeye
 “seni seviyorum” da
 içi boş, köhne, tekrarlar dünyasından değil mi nihayetinde
 gücüm kalmadı
 geri dön benimle, demeye

bırak gecenin sığınağında nasipleneyim aydan
 bırak dolayım
 küçük yağmur damlalarıyla
 olgunlaşmamış kalplerle
 hiç doğmamış çocuklarla
 bırak dolayım
 belki benim aşkım
 beşiği olur doğacak başka bir İsa'nın.

CUMA*

sessiz cuma

ıssız cuma

yıkık dökük sokaklar gibi hüznü uyandıran cuma

mızızlanan, hasta cuma

uzun, sancılı esnemeler cuması

bekleyişsiz cuma

teslim olunan cuma

boş ev

kasvetli ev

kapısı, gençliğin hücumuna kapalı ev

karanlık ev ve güneş hayali

ıssızlık, fal açma, tereddüt evi

perde, kitap, büfe, resimler evi

âh ne ağır ve mağrur geçiyordu hayatım

garip bir dere gibi

bu ıssız, sessiz cumalarda

bu kasvetli, boş evlerde

âh ne yavaş ve mağrur geçiyordu

* İran'da cuma günü, hafta sonu tatilinin ikinci ve son günüdür. (ç. n.)

KURMALI BEBEK

âh evet, bunlardan önce
sessiz kalınabilirdi, bunlardan önce

ölülerin bakışları gibi sabit bakışlarla
bir sigara dumanına dalıp gidilebilirdi
saatler boyu.

dalıp gidilebilirdi bir fincanın şekline
halıdaki solmuş çiçeğe
duvardaki hayali çizgiye

kurumuş ellerle perde açılabilir
sokağın ortasına yağmurun hızla yağdığı
bir çocuğun rengârenk uçurtmasıyla
bir çatının altına sığınıp beklediği
köhne bir arabanın boş meydandan
telaş içinde hızla geçip gittiği
görülebilirdi

sonsuzda dek bir yerde kalınabilirdi
perdenin yanı başında ama kör ve sağır olmak kaydıyla

bağrılabilirdi pek yalancı pek yabancı bir sesle:
“Seviyorum!”

güzel ve sağlıklı kalınabilirdi
bir adamın kollarında
deri bir örtüye benzeyen bir bedenle
diri ve iri göğüslerle
bir sarhoşun, bir delinin, bir aylağın yatağında
kirletilebilirdi bir aşkın masumiyeti

zekâyâla aşağılanabilirdi
hayret uyandıran bütün bilinmezlikler
yalnızca bulmaca çözülebilir
işe yaramaz bir cevap bulmakla dahi hoşnut olunabilirdi
evet, beş altı harften ibaret işe yaramaz bir cevap

dizini kırıp oturmak mümkün olabilirdi, bütün bir ömür.
 öne eğilmiş bir başla, soğuk bir türbenin ayak ucunda
 Tanrı görülebilirdi meçhul bir mezarda.
 iman bulunabilirdi lafı bile edilmeyecek bir parayla.
 çürünebilirdi bir mescidin hücrelerinde
 dua okuyup duran bir ihtiyar gibi.

sıfır gibi olunabilirdi
 toplama, çıkarma ve çarpmada
 sonucu hiç değiştirmeyen
 onun öfkesinin kozasında senin gözlerin
 eski bir ayakkabının solgun tokası sayılabılırdi
 su gibi kurumak mümkün olabilirdi kendi çukurunda

bir ânın güzelliği mahcubiyetle
 şipşak çekilmiş siyah beyaz komik bir fotoğraf gibi
 sandığın dibinde saklanabilirdi.
 bir günün boş kalmış çerçevesine
 resmi yerleştirilip asılabılırdi bir mahkûmun, bir mağlubun ya da
 bir idamlığın
 duvardaki çatlaklar küçük resimlerle kapatılabilir
 anlamsız nakışlarla birleştirilebilirdi

kurmalı bebekler gibi olunabilirdi
 camdan gözlerle kendi dünyalarına bakan
 çuha bir kutuda
 içi saman dolu bir bedenle
 yıllarca uyunabilirdi tüller, pullar içinde
 hovarda bir el ne zaman sıkırsa
 durduk yere
 “âh ne mutluyum!”
 diye bağrılabılırdi!

AYIN YALNIZLIĞI

karanlık boyunca
bağırıp durdu cırcırböcekleri:
“ay, ey büyük ay!”

karanlık boyunca
şehvetli bir âhın yükseldiği
o uzun kollarıyla dallar
gökyüzüne uzanıyordu
gizli tanrıların buyruklarına
teslim olmuş rüzgârda
ve toprağın mahrem hayatında saklı binlerce nefes
ve yanıp sönen o ışıklı çemberinde ateş böceği
tahta tavanda tıkırtılar
perdede gece
bataklıkta kurbağalar
hep beraber, hep beraber, durmaksızın
bağırıyorlar, gün ağarıncaya dek
“ay, ey büyük ay!”

karanlık boyunca
ay, ay ışığında parladı
ay
kendi gecesinin yalnızlığına gömülmüş
altın rengi karmaşasında patlamaktaydı.

BENİM SEVGİLİM

benim sevgilim
o çıplak, pervasız bedeniyle
güçlü baldırları üzerinde
ölüm gibi durdu

uyumsuz, paralel çizgiler
onun âsi organlarını
güçlü duruşunda
takip ediyorlardı

benim sevgilim
artık unutulmuş bir nesilden sanki

sanki bir Tatar'dır
gözlerinin son bulduğu yerde
pusuya yatmış, bir atlıyı beklemektedir daima
sanki bir barbardır
dişlerinin tazelik fışkıran pırıltısı
tutkundur bir avın sıcak kanına

doğa gibidir
benim sevgilim
yadsınamaz, açık bir anlamı var
benim yenilgimle o
gücün gerçek yasasını
onaylamış oluyor

o vahşice özgürdür
güvenilir bir sezgi gibidir
ıssız bir adanın derinliklerinde
Mecnun'un çadırının yırtıklarıyla
yolun tozunu siliyor ayakkabısından

benim sevgilim
 bir tanrıdır Nepal tapınağında
 sanki var olduğundan beri
 günahsızdır.

o
 geçmiş zamanlardan bir adam
 güzelliğın asaletini hatırlatan

o kendi evreninde
 çocuk kokusunu andıran
 masum anıları
 uyandırır daima
 hoş, âmiyane bir şarkı gibi
 çıplak ve hoyrattır

içtenlikle seviyor o
 hayatın her zerresini,
 her zerresini toprağın
 katışıksız, insani kederleri

içtenlikle seviyor o
 köyün yemyeşil bir sokağını
 bir ağacı
 bir külâh dondurmaya
 bir çamaşır ipini

benim sevgilim
 yapmacıksız bir insan
 sade, yalın. ben onu
 bu uğursuz, tuhaf ülkede
 garip bir mezhebin son işareti gibi
 memelerimin çalıları arasında saklıyorum.

GECENİN SOĞUK CADDELERİNDE

pişman değilim
 yenilgiyi düşünüyorum, bu acı yenilgiyi
 katledildiğim tepelerin doruğunda öptüm ben
 alınyazımın haçını

gecenin soğuk caddelerinde
 çiftler hep tedirgin ayrılıyorlar
 birbirlerinden
 gecenin soğuk caddelerinde
 bir ses yok hoşça kal, hoşça kal dışında

pişman değilim
 zamanın ötesinde akıyor sanki kalbim
 tekrarlayacak hayat kalbimi
 ve beni tekrarlayacak
 rüzgârın göllerinde sürüklenen karahindiba

âh görüyorsun
 nasıl da çatlıyor derim
 süt nasıl da mayalanıyor mavi damarlarında soğuk memelerimin

ve kan
 sabrımın belinde nasıl da kıkırdak olmaya
 başlıyor

ben, senim, sen!
 seven,
 kendi içinde
 binlerce belirsiz eğilim ve hevesle
 anlaşılmaz bir bağ bulur ansızın.
 ve yeryüzünün kıvrak şehvetiyim ben
 bütün suları kendine çeken
 bütün düzlükleri bereketlendiren

kulak ver
 uzaklardan gelen sesime
 sabah dualarının yoğun sisinde.
 ve beni aynaların sessizliğinde gör
 nasıl dokunabiliyorum yine de ellerimden artakalanla
 bütün uykuların karanlık derinliklerine.
 ve varlığın masumane saadetlerinin üstüne
 kan lekesine benzer bir dövme yapıyorum
 kalbimden

pişman değilim
 benden söz et ey sevgilim, başka bir ben'e
 gecenin soğuk caddelerinde
 âşık gözleriyle karşılaşacağın
 benden.
 ve beni hatırla onun hüzünlü öpücüklerinde
 senin gözlerinin altındaki şefkatli kırıksıklıkların arasındaki beni.

SONSUZ GÜNBATIMI

— gündüz mü gece mi?
 — hayır, ey dost, sonsuz günbatımı
 iki güvercinin rüzgârda geçip gidişi
 iki beyaz tabut gibi
 ve uzaklardan gelen sesler, o tuhaf bozkırdan
 şaşkın ve kararsız, rüzgârın hareketi gibi

— bir şey söylemeli
 bir şey söylemeli
 karanlıkla çiftleşmek istiyor kalbim
 bir şey söylemeli

ne ağır bir unutuş
 bir elma daldan yere düşüyor.
 sarı keten tohumları
 âşık kanaryalarımın gagaları arasında kırılıyor.
 bakla çiçeği, mavi damarlarını sabah rüzgârının esrikliğinde
 dönüşümün belirsiz kaygısından kurtuluşa bırakıyor
 ve burada, bende, kafamda?

âh...
 bir şey yok kafamda koyu, kırmızı zerrelerin dönüşünden başka
 ve bakışım
 yalancı sözcükler gibi
 mahcup, yerde.

— bir ay'ı düşünüyorum ben
 — şiirin bir sözcüğünü
 — bir pınarı düşünüyorum ben
 — toprağın tasasını
 — yoğun kokusunu buğday tarlasının
 — ekmeğin hikâyesini

- oyunların masumiyetini
ve akasya kokuları içindeki
o uzun, dar sokağı
- ben oyundan sonraki uyanışı
ve sokaktan kalan şaşkınlığı
ve akasya kokularının bıraktığı uzun boşluğu
- kahramanlıklar
- âh
- atlar yaşlanmış
- aşk?
- yalnızdır ve ufak bir pencereden
Mecnunsuz çöllere bakıyor
karmakarışık hatıralarla dolu
halhallı, zarif bir bileğin salınışından bir geçide bakıyor
- arzular?
- yitip gittiler
acımasız binlerce kapının elbirliğiyle.
- kapalı mı?
- evet hep kapalı, kapalı
- yorulacaksın
- bir ev düşünüyorum ben
sarmaşıkların nefesleriyle rehavete gömülmüş
ışıklarla, aydınlık gözbebekleri gibi
geceleri düşünceli, tembel, tasasız
ve gülümsemesi bir bebeğinki gibi uçsuz bucaksız
sudaki dalga dalga halkalar gibi
ve bedeni kanla dolu, bir üzüm salkımı gibi
- bir harabeyi düşünüyorum ben
ve yağmasını
kapkara esintilerin
ve şüpheli bir ışığı
geceleri camları tırmalayan
ve küçük, bir bebek bedeni kadar küçük bir mezarı

- iş... iş?
- evet ama o büyük masayı
mesken tutmuş gizli bir düşman
ve seni yavaş yavaş kemirmekte
defteri ve tahtayı
ve başka binlerce gereksiz yüzü kemirir gibi
ve sonunda bir fincan çayda dibe çökeceksin
girdaba kapılan kayık gibi
ve ufkun derinliklerinde koyu sigara dumanından
ve anlamsız çizgilerden başka bir şey görmeyeceksin
- bir yıldız mı?
- evet, yüzlerce... yüzlerce ama
hepsi mahsur kalmış geceler tarafında
- bir kuş mu?
- evet, yüzlerce, yüzlerce ama
hepsi uzak hatıralarda
kanat çırpmalarının boş gururuyla
- ben sokaktaki bir çığlığı düşünüyorum
- arada sırada duvardan geçen
zararsız fareyi
- bir şey söylemeli
bir şey söylemeli
tan vakti, titreşen anlarda
ki evren, buluşa erme hissiyle
birden birleşiverir belirsiz bir şeyle
yürekten istiyorum
bir isyana kapılmayı
yürekten istiyorum
o koca buluttan yağmayı
yürekten istiyorum
hayır, hayır, hayır, hayır demeyi
- gidelim
- bir şey söylemeli
- kadehe mi yatağa mı yalnızlığa mı uykuya mı?
- gidelim.

BATAKLIK

hastalığa tutuldu gece, karardı
 gözler uyanıklık isyanı başlattı
 geri durmuyor göz görmekten, yazık ki
 kapanmak nedir bilmiyor göz, yazık ki
 gitti ve o defter kapandı
 benliğimi eski bir bekleyiş sardı

o çöl gördü yalnızlığımı
 sahte güneşimi, ayımı
 savaşıyor ihtiyar bir cenin gibi
 yırtıp parçalıyor rahmin çeperlerini
 diri ama onda doğmak arzusunda
 ölü ama onda ölmek arzusunda
 kibirli, bundan hoşnut olmasa da
 uyumuş, yerinden kalkma sevdasıyla
 gülüşüm, anlamsız kederden
 dillere düşüşüm, işe yaramaz temiz kalplilikten
 ağır yalnızlığım, gönül verdiğimden
 sevişmemde ölümün dört nala coşkusu.
 damdan aşağı inmedi asla
 kendi idamına tanıklık etmenin doruğunda.
 kokuşmuş olsa da iyiliğin toprağı
 mis kokulu olsun evrende onun rüzgârı.
 bir muamma gizli yarısı
 utanç verici insani çehresi
 diğer yarısını arıyor orada burada
 koşuyor, bağımlı onun kokusuna
 zaman zaman onu arıyor inanmasa da varlığına
 diğer yarısı kendinden daha yalnız olsa da
 ikisi de birbirinden korkup ürkmüş öylesine
 dertliler, acılar yaşatmışlar birbirlerine
 aşkları, mahkûm olmuş bir sevda
 kavuşmaları hayali muhal adeta

âh eğer denize çıksaydı yolum
 denizde batmaktan olur muydu hiç korkum
 bataklık, suyun durağanlığından doğmuşsa da
 suyun suskunluğunun payı yok mu bunda
 yokoluşa doğru gidecek suyun hayatı
 balıkların mezarlığına dönüşecek kuytuları
 eyvah ey çimenlikler
 yemyeşil bir vadide eğer
 bir nehir bulursam çağıldayan
 denizlerin yüce gönüllülüğüne doğru akan
 ipeksi akışıyla yol alan
 kendi isyanının çarkına gözünü kapatan
 rüzgârın atının kuyruğu onun pençesinde
 ayın kızıl ruhu onun peşinde
 yeşil gövdeleri aralıyordu
 çalıların bâkir kokusunu çalıyordu
 güneşin kusursuz yansıması
 her hava kabarcığındaydı
 hatırlayın o uykusuzun uykusunu
 hatırlayın bataklıkta ölümü

YERYÜZÜ ÂYETLERİ

güneş soğuduğunda
bereket yeryüzünden uçup gitti

ve çayırlar kurudu ovalarda
ve balıklar kurudu denizlerde
ve toprak ölülerini
kabul etmez oldu

gece, rengi solmuş pencerelerde
durmaksızın birikip taşan
kuşkulu bir hayaldi
ve yollar sonlarını
karanlığa bıraktı

kimse aşkı düşünmez
kimse fethi düşünmez oldu artık
ve kimse
hiçbir şey düşünmez oldu artık

yalnızlığın mağaralarında
kan, esrar ve afyon kokuları yayarak
beyhudelik geldi dünyaya
gebe kadınlar
başsız çocuklar doğurdular
ve beşikler
utançlarından
mezarlara sığındılar

ne acı günlerdi, ne kara...
 ekmek, tanrısal görevin şaşırtıcı kudretini
 mağlup etmişti
 talihsiz, aç peygamberler
 kutsal buluşma yerlerinden kaçtılar
 ve İsa'nın kayıp kuzuları
 çöllerin hayretinde
 kendilerini çağıran çoban seslerini işitmez oldular

sanki devinimler, renkler, görüntüler
 tersten yansıyordu
 aynaların gözlerine
 ve alçak soytarıların başları üzerinde
 ve fahişelerin arsız yüzlerinde
 tutuşup yanan bir şemsiye gibi
 kutsal bir hâle ısıldıyordu

zehirli, kekre buharlarıyla
 alkol bataklıkları
 miskin aydınlar kalabalığını
 derinliklerine çekip sürükledi
 ve sinsi fareler
 altın yaldızlı varakları
 köhne dolaplarda kemirdi

güneş ölmüştü
 güneş ölmüştü ve yarın
 çocukların belleğinde
 belirsiz, yitik bir imgeydi
 onlar bu eski kelimenin garipliğini
 iri, kara bir lekeyle betimliyorlardı ödevlerinde

insanlar
 düşmüş insanlar güruhu
 lanetli cesetlerinin ağırlığı altında
 yılgın, yorgun ve şaşkın
 gurbetten gurbete koşuyordu
 cinayetin acıtan isteği
 avuçlarında kabarıyordu

bir kıvılcım, ufacık bir kıvılcım bazen
 ansızın
 bu suskun, cansız kalabalığı içten parçalıyor
 birbirine düşürüyordu
 erkekler, birbirinin gırtlığına bıçak dayıyor
 kandan bir yatağın ortasında
 buluşa ermemiş kızlarla
 yatıyordu

onlar, kendi vahşetlerine gömülmüştü
 ve ürkütücü günahkârlık duygusu
 kör ve budala ruhlarını
 felç etmişti

idam törenlerinde daima
 urgan
 mahkûmun gözlerini
 basınçla yuvalarından fırlattığında
 onlar
 kendilerine dönerdi
 yorgun ve yaşlı sinirleri
 şehvetli bir hayalle sancırdı

ama meydanların dört bir yanında
 fiskiyelelerden dökülen sulara dalıp gitmiş
 bu küçük caniler
 görülürdü
 her zaman

belki hâlâ
 sönük gözlerinde, donukluğun derinlerinde
 su sesindeki saflığa inanmak isteyen
 yarı canlı, kırık dökük bir şey
 cansız bir kımıldanış
 vardı
 belki
 fakat ne sonsuz bir boşluk...
 güneş ölmüştü
 ve yüreklerden havalanıp uçan
 o kederli güvercinin adının
 iman olduğunu bilmiyordu kimse

âh, ey tutuklu ses
 umutsuzluğun heybeti
 bu lanetli gecenin hiçbir yerinden
 ışığa doğru bir tünel kazamayacak mı?
 âh ey tutuklu ses
 ey seslerin en sonuncusu...

HEDİYE

gecenin sonundan söz ediyorum ben
karanlığın sonundan
ve gecenin sonundan söz ediyorum ben

eğer evime gelirsen ey sevgili
bir lamba getir bana
ve küçük bir pencere
ki oradan
mutlu sokağın kalabalığını seyredeyim

GECEDE GÖRÜŞME

ve şaşkınlık içindeki yüz
 pencerenin ötesinden bana
 “hak görenledir
 ben kaybolmuşluk duygusu kadar korkuncum
 ama Allah aşkına
 nasıl korkulabilir benden
 ben, ben ki hiçbir zaman
 gökyüzünün sisli çatılarında
 başıboş ve hafif bir uçurtmadan başka
 bir şey değildim
 ve aşkımı ve hevesimi ve nefretimi ve derdimi
 mezarlığın gecedен yalnızlığında
 adına ölüm denen fare kemirmektedir” dedi

ve
 akışkan suretini rüzgârın,
 anbean silip değiştirdiği o şaşkınlık içindeki yüz
 ince uzantılı sarkık çizgileriyle
 ve gecenin تنها kımıldanışlarının çalıp kendi genişliğine serdiği
 deniz dibi bitkileri gibi yumuşak saçlarıyla
 pencerenin öte yanından akıyordu
 ve haykırdı:
 “inanın
 canlı değilim ben”
 ben onun ötesinden karanlığın birikmesini
 ve gümüşten çam kozalaklarını
 görüyordum hâlâ, âh, fakat o...

o, kayıp gidiyordu tüm bunların üzerinden
 ve zirveye tırmanıyordu sınır tanımayan yüreği
 sanki yeşil hisleriydi ağaçların
 ve gözleri sonsuza dek var olacaktı

“haklısınız
 ben ölümümünden sonra
 aynaya bakmaya yeltenmedim hiç
 ve o kadar ölüyüm ki
 ölümünden başka hiçbir şey
 kanıtlayamaz varlığımı
 âh
 acaba siz
 gecenin himayesinde, bahçenin bitiminden aya doğru koşan
 bir ağustosböceği sesi
 duydunuz mu hiç?

sanırım bütün yıldızlar
 yitik bir göğe göçüp gitmişler
 ve şehir, şehir ne sessizdi
 yol boyu
 solgun heykellerden
 ve süprüntü ve tütün kokan birkaç çöpçüden
 ve uykulu, yorgun bir bekçiden başka
 hiçbir şey çıkmadı karşıma

yazık
 ölüyüm ben
 ve gece hâlâ
 o anlamsız gecenin devamı sanki”

sustu
 ve ağlama isteği
 gözlerinin sınırsız evrenini
 sızlattı, kederlendirdi

“ey sizler, yüzlerini
 hayatın hüznünlü örtüsünün gölgesinde saklayanlar
 acaba ara sıra da olsa
 keder uyandıran bu gerçeği
 bugünün dirilerinin, bir dirinin posasından başka bir şey
 olmadıklarını
 düşünüyor musunuz?

sanki bir çocuk
daha ilk gülümsemesiyle birlikte yaşlanmıştı
ve kalp –doğruluğunu yitirmiş bu kitabe–
kendi taşan itibarına
güvenmeyecektir artık

belki var olmaya bağımlılık
ve durmaksızın kullanılan sakinleştiriciler
insani, saf, temiz istekleri
yokluğa sürüklemiştir.
belki ruhu
ıssız bir adanın yalnızlığına
sürdüler
belki de ben ağustosböceği sesini düşümde gördüm.

öyleyse tahta süngülerine yaslanan bu piyadeler
o rüzgâr bacaklı atlılar mı?
ve bu zayıf, kamburlu afyonkeşler
o yüce gönüllü ârifler mi?
öyleyse doğru, doğru
insanların artık zuhuru beklemediği
ve sevdalı kızların
gergef işledikleri iğneleriyle
tez kanan gözlerini oydukları?

şimdi seher vakti uykularının derinliklerinde
karga seslerinin yankıları duyulmakta
aynalar ayılmakta
ve yapayalnız suretler
kendilerini uyanışın ilk gerinmesine
ve uğursuz kâbusların yıkıcı hücumuna
bırakmakta

yazık
 ben
 kandan, kanlı destanlardan başka sözü olmayan
 ve gururdan, kendini hiç bu kadar alçaltmamış olan gururdan
 ibaret
 bütün hatıralarımla
 şansımın son deminde beklemekteyim
 ve kulak veriyorum: ses yok
 uzun uzun bakıyorum: yaprak kımıldamıyor
 ve bütün sâfiyetin benliği olan adım
 “mezarların tozunu bile
 kımıldatmıyor artık”

sarsıldı
 ve yıkıldı ve kendi içine döküldü
 ve talepkâr elleri,
 çatlaklardan
 uzun ahlâr gibi
 uzandı bana doğru

“soğuk
 ve rüzgâr çizgilerimi kesiyor
 acaba bu diyarda
 yok olmuş yüzüyle tanışmaktan
 korkmayan var mıdır hâlâ?

acaba zamanı gelmedi mi
 bu küçük pencerenin ardına kadar açıl açıl açılmasının
 ve gökyüzünün yağmasının
 ve bir adamın kendi cenazesinde gözyaşı dökerek namaz
 kılmasının?”

belki bir kuştı inleyen
 ya da rüzgâr, ağaçların arasında
 ya da bendim, kendi yüreğimin çıkmazında
 kederden, utançtan ve üzüntüden dalgalarla yükseliyordum
 ve pencere aralığından görüyordum
 o iki el
 o iki acı serzeniş
 öylece
 yalancı şafağın aydınlığında
 iki elime uzanan o iki el
 eriyordu
 ve soğuk ufukta bir ses
 haykırdı:
 “Allahısmarladık!”

YEŞİL EVHAM

bütün gün ağlıyordum aynada
 bahar penceremi
 ağaçların yeşil evhamına bırakmıştı.
 tenim, sığmıyordu yalnızlığımın kozasına
 ve naylon tacımın kokusu
 kirletmişti güneşsiz ülkenin fezasını.

yapamazdım, artık yapamazdım
 sokağın sesleri, kuşların sesi
 kadife topların kaybolma sesi
 koşuşan çocukların hayhuyu
 bir tel çubuğun ucundan sabun köpükleri gibi havalanan
 balonların dansı
 ve rüzgâr, rüzgâr sanki
 bir sevişmenin en kuytusundaki karanlık anların derinliklerinde
 nefes alıp veriyordu.
 sarsıyorlardı güvenimin suskun kalesini
 ve eski çatlaklardan kalbime adıyla sesleniyorlardı.

bakışım, bütün gün
 dalıp kalmıştı hayatımın gözlerine
 o gözler ki acı dolu, ürkek
 sabit bakışlarımdan kaçıp
 yalancılar gibi
 kirpiklerimin korunaklı inzivasına sığınan

hangi dağ, hangi doruk?
 bu dolambaçlı yolların hepsi
 o soğuğu emen ağızda son bulmayacak mı?
 ne verdiniz bana ey aldatan, basit kelimeler
 ve ey heveslerin, bedenlerin perhizi
 saçlarıma bir çiçek taksaydım eğer
 bu aldatmacadan ve başımda kokuşmuş bu sahte taçtan
 daha iyi değil miydi?

çölün ruhu nasıl da çekip aldı
 ve ayın büyüğü nasıl kurtardı
 sürüye iman etmekten
 beni
 nasıl da büyüdü
 kalbimin yarımılığı
 ve hiçbir yarı, tamamlayamadı bu yarımı
 ayaklarımın altındaki toprak kayıyordu
 ve eşimin tenindeki sıcaklık
 cevap vermiyordu
 tenimin boş bekleyişine.

hangi dağ, hangi doruk?
 ey puslu lambalar alın beni sığınağınıza
 ey aydın gölgeli evler,
 ıtırli buharların kucağında yıkanmış çamaşırlar
 güneşli damlarınızda salınıyor

alın beni sığınağınıza ey sade, olgun kadınlar
 ki zarif parmaklarınız
 derinizin ardında bir ceninin
 keyif veren kımıldanışlarını izliyor
 ve yakanızın kıvrımlarında hep
 taze süt kokusu havayla birleşiyor.

hangi dağ, hangi doruk?
 alın beni sığınağınıza ey mutluluk nalları
 ve ey mutfakın karanlığında bakır kapların şakımaları
 ve ey dikiş makinelerinin tedirgin tıkırtıları
 ey süpürgelerin halılarla gece gündüz kavgaları
 alın beni sığınağınıza ey bütün ihtiraslı aşklar
 ki ölümsüzlüğe kederli meylliniz
 elde ettiklerinizin yatağını
 büyüğü sular ve taze kan damlalarıyla süslüyor.

bütün gün
 bütün gün
 bırakılmış bir leş gibi suya
 sürükleniyorum
 ürkütücü kayalıklara
 denizin en diplerindeki mağaralara
 en etobur balıklara doğru
 ve sırtımın ince omurları
 gerildi
 ölüm hissiyle.

yapamazdım artık yapamazdım
 yolun inkârından geliyordu ayak seslerim
 ve umutsuzluğum daha büyüktü ruhumun direncinden
 ve o bahar ve o yeşil evham
 penceremin önünden geçen
 gönlüme
 “bak” diyordu
 “hiç yol almamışsın sen, batmışsın...”

ÇİFT

gece başlıyor
ve gecedен sonra karanlık
ve karanlıktan sonra
gözler
eller
ve nefesler ve nefesler ve nefesler...
ve su sesi
musluktan tıp tıp tıp damlayan

sonra iki kırmızı nokta
iki yanan sigaradan
saatin tik takları
ve iki kalp
ve iki yalnızlık

BAHÇENİN FETHİ

başımızın üstünden uçan
ve avare bir bulutun dağınık düşüncesine dalan
ve sesi kısa bir mızrak gibi ufkun genişliğini aşıp giden o karga
haberimizi şehre götürecektir

herkes biliyor
herkes biliyor
sen ve ben o abus çehreli soğuk pencereden
bahçeyi gördük
ve elin ulaşamayacağı o oyunbaz daldan
elmayı kopardık

herkes korkuyor
herkes korkuyor ama sen ve ben
ışığa, suya ve aynaya bağlandık
ve korkmadık

iki ismin birleşmesinden
ve bir defterin yıpranmış sayfalarında kucaklaşmaktan söz etmiyoruz
bahtiyar saçlarımdan söz ediyorum
senin öpüşünün yanık gelinciklerinden
ve ayartırken tenlerimizin içtenliğinden
ve sudaki balıkların pullarına benzeyen
çıplaklığımızın ısıltısından
sabahları küçük fıskiye'nin söylediği
bir şarkının gümüşsü yaşantısından söz ediyorum

biz o yemyeşil akan ormanda
bir gece yaban tavşanlarına
ve o soğukkanlı, acılı denizde
inci dolu istiridyelere
ve o yapayalnız, muzaffer dağda
genç kartallara sorduk
ne yapmalı?
herkes biliyor

herkes biliyor
 simurgların sessiz ve soğuk düşlerine yol bulduğumuzu
 gerçeği bahçede
 adsız bir çiçeğin utangaç bakışında
 ve ölümsüzlüğü
 iki güneşin birbirine dalıp gittiği
 sonsuzluğun bir ânında bulduk biz

karanlıktaki ürkek fısıltıdan değil
 gündüzden ve açık pencerelerden söz ediyorum
 ve tertemiz havadan
 ve gereksiz her şeyin yanıp durduğu ocaktan
 ve her türlü ekinden daha verimli bir topraktan
 ve doğumdan, olgunluktan, gururdan söz ediyorum
 ve gecelerin üstüne
 kokunun, ışığın ve meltemin mesajıyla
 bir köprü kuran
 sevdalı ellerimizden söz ediyorum

kırlara gel
 uçsuz bucaksız kırlara
 ve fesleğenlerin nefesleri ardından çağır beni
 eşini çağırın bir ceylan gibi

perdeler gizli hıçkırıklarla dolu
 ve masum güvercinler
 beyaz burçlarının yücelerinden
 aşağı bakmaktalar.

KIRMIZI GÜL

kırmızı gül
 kırmızı gül
 kırmızı gül

o, kırmızı bir gül bahçesine götürdü beni
 ıstırap yüklü saçlarıma kırmızı gül taktı, karanlıkta
 ve sonra
 sevişti benimle kırmızı bir gül yaprağı üstünde

ey kötürüm güvercinler
 ey âdet görmemiş ağaçlar. ey kör pencereler,
 kalbimin altında ve karnımın kuytusunda, şimdi
 bir kırmızı gül bitmekte
 kırmızı gül
 kırmızı
 bir bayrak gibi
 göndere çekilmekte

âh, gebeyim. gebe. gebe.

BİR GÜN ANNESİ ALİ'YE DEDİ Kİ

küçük Ali
huysuz Ali
sıçrayarak uyandı gece yarısı
gözlerini ovuşturdu
birkaç kez esnedi
kalkıp oturdu

ne görmüştü?
ne görmüştü?
bir balığın düşünüyormuştu
iki kuruşluk yığını andıran bir balık
etrafı boncuk işlemeli
bir top ipek sanki
dersin ki iğne oyalı
akşam sefâsı yaprağı
gözlerindeki pürüzsüz, yuvarlak iki elmas
saklambaç oynamaktaydı
usul
usul
uzanıyordu suya
sanki Avrupa malı bir yelpaze
suyun yüzünü okşamakta

teninin kokusu, yeni kitapların kokusu
büyük bir sıfır ve arkasında da iki kokusu'
bayram akşamları ve mutfak ve pişen adağın kokusu''
damda, yatakta yıldızları saymak
yağmurun yağışı tuğla döşeli avluya
pestil kokusu, çikolata kokusu

* İran'da ilk ve orta öğretimde 20'lik not sistemine göre ölçme-değerlendirme yapılmaktadır. Dolayısıyla en yüksek not 20'dir. (ç. n.)

** Bir istegın gerçekteşmesi durumunda veya gerçekteşmesi dileğiyle konu komşuya, fakir fukaraya dağıtılan tuz, çorba, et, tatlı gibi her türlü yiyecek. (ç. n.)

mücevherden yapılmış bir lamba yol alıyordu sanki suda
 sanki peri padişahının küçük kızı
 camdan bir tahtırevanda
 gezmeye gidiyordu bağlara, bahçelere
 etrafına çiçekler saçarak
 başında bir ılık yağmuruyla
 belki cinler periler tayfasından bir balıktı
 belki attaya giden balıklardan biriydi.
 belki de gelip geçici bir hayaldi
 her ne ise
 her kim ise
 küçük Ali
 onu seyretmekten bitkin düşmüş
 tutkunu, delisi olmuştu onun

elini uzattı ona
 akan renge
 taze ışığa
 gümüşten nişana
 dokunmaya
 şimşek çaktı, yağmur patladı, sular karardı
 balığın altındaki yerin karnı ağzını açtı
 çiçek demetleri toza dumana karışıp kayboldu
 ışığın altın külçeleri yandı, yok oldu
 her gece olduğu gibi küçük Ali'nin başının üstünde
 gökyüzünün mendili armutla dolu
 ne pınar ne balık ne uyku

evlerin rüzgâr kulelerinde uğulduyordu rüzgâr
 söğüdün saçlarını yoluyordu
 iki seksen uzanıp yatmış Gülağa'nın üstünden
 namaz çarşafını* kaldırıp atıyordu

* Kadınların namaz kılarken ev giysilerinin üstüne alıp büründükleri desenli pamuklu ve çoğunlukla açık renk kumaşlardan yapılan dikdörtgen biçimindeki örtü.
 (ç. n.)

çamaşır ipinde
fanilalar, iç çamaşırları
birbirlerini okşuyor, fena oluyorlardı
sanki sakıncalı fikirlerle
dolup dolup boşalıyorlardı

böcekler
sazlarını akort etmiş, çalıyorlardı
rüzgâr dinince
kurbağalar bahçenin kuytusunda bir türküdür tutturuyorlardı
gece, geçip giden diğer geceler gibiydi
ama Ali
başka bir dünyadaydı
küçük Ali
büyülenmişti
halis gümüşünü istiyordu
düşündeki balığı istiyordu
su yolu ve su şırıltısıydı
küçük Ali ve su dolu havuz

küçük Ali
küçük Ali
yerinden kıpırdama sakın
Kamer Hanım'ın söylediklerini
aklından çıkarmayasın, aman ha aldanmayasın düşünce
balık gördüysen hayır olsun
uyku nere su dolu havuz nere
adını kitaplara yazdıracak
talihini küstürecek
bir şey yapmayasın.
su, düşe benzemez ki
insan şuradan dalıp
oradan çıkıversin,
tehlike ânında
polis düdüğünü duyabilsin kavşakta.
çok şükür ayakların sağlam basıyor yere
kör topal değilsin ali, sapasağlamsın, neyin eksik senin?

Şabdülazim'e' gidebilirsin
 dumanlı arabaya binebilirsin
 boy atabilirsin, dövme yaptırıp Pamınar'ın" kabadayı **olabilirsin**
 yazık değil mi insan bütün bu güzellikleri görmese
 tahterevalliye binmese
 kaleydoskopu bakmasa
 mevsim şimdi elma, erik, salatalık, dondurma mevsimi
 birkaç gün sonra tekkede sine dövme zamanı"
 ey ali, ey akılsız ali
 yaylı yataklar mı iyi gasilhanedeki musalla taşı mı
 tut ki atladın tuzlu suya
 gittin ve o çingene kızını avladın
 balık dediğin nedir? balıktan ne köy olur ne kasaba
 onun bir karış derisinden don çıkmaz kimseye
 balığa dokunduğunda
 baştan ayağa kokarsın
 burnunun direği kırılır milletin
 dünya yüz çevirir senden
 yat uyu, yat uyu ki
 abesle iştigal etmeyesin
 üç kuruşluk fikirlerle
 meseleyi halletmeye girişmeyesin
 koy başını yumuşak yastığa, bırak kapansın gözlerin
 dizginleri sıkı tut yeter, at binmen geride kalsın!

suyun tahammülü kalmamıştı artık
 iç içe havuzlardan geçerek kaçıyordu
 sanki karanlıkta
 bağırarak istiyordu: Hay ahmak!
 bu sözler şans eseri hayatında bir kez düş görenlerin
 düşlerinde de soğan, turşu, ayran, çelo kebab görenlerin
 sözleri değildi

* Rey şehrinde ünlü bir türbe. (ç. n.)

** Tahran'ın eskiden kimsenin girmeye cesaret edemediği tekinsiz mahallelerinden biri. (ç. n.)

*** Şiilikte Muharrem ayında Kerbela şehitlerini anmak üzere düzenlenen törenlerdeki ağıt ritüellerinden biri. (ç. n.)

balık nere şiş göbeklik, dombililik nere
 bırak balığı köpek bile ar eder dombililikten
 balık döner dolanır suda, yıldızları toplar
 ve sonra kimin düşüne girerse onun uykusunu
 ağırlaştırır yıldızinkinden bile
 alıp götürür, alıp götürür onu
 bu kalbi ölü dünyanın dört duvarı arasından
 uğursuz saatlerin tik taklarından, yorgunluklardan, işsizliklerden
 boş konuşmalar, erişte çorbaları, pasaklılıklar dünyasından
 sırt ağrısından, oburluk derdinden, kısırlık illetinden
 parmak şaklatmalar, yaltaklanmalar dünyasından
 gelin-damat oyunlarından, namusçuluktan
 boş boş caddelerde dolaşmalar dünyasından
 başına bir tülbent alıp ayın çatlatmaya* bayılmalardan,
 gün ağarırken
 tophanede
 idamları seyretme
 gece yarıları
 Ağa Balahan'ın hikâyesine** ağlamalar dünyasından
 her daim kendisinin
 sokakları arşınladığı bir dünyaya
 bir avuç komşu hanım teyze ardı sıra
 bir avuç külhanbeyi ise önü sıra yürür
 öyle bir dünya ki her yandan
 radyo sesi gelir
 pislik, solucan, hastalık yuvasından alıp götürür onu, alıp götürür
 tertemiz sulara, berrak gökyüzüne
 samanyolunun yalnlığına

* Ayın çatlatmak: Arapçaya özgü ayın harfinin gırtlakta abartılı şekilde boğumlandırılması. (ç. n.)

** Muhammet Ali Şah'ın hükümetinde yer alan Meşrutiyet karşıtı bir bürokrat. (ç. n.)

su, bir kelebeğin başının üstünden geçmişti ve şimdi fışkırıyordu
 küçük Ali
 havuzun yanına oturmuştu
 suyun anlattıklarını dinliyordu
 sanki derinlerden
 Nora'nın çiçekliğinin ardından biri ona sesleniyor ve
 âh çekiyordu
 terli ve soğuk elini yavaş yavaş dizine vuruyor
 sanki bir, iki, üç diyordu
 atlamadın mı?! Ha ha ha!
 inan olsun ben suyun dibindeki o karanlıklardayım
 inan bana Ali
 düş balığıym ben, yemin ederim
 avluyu sildirip süpürttüm
 inci perdeleri ters yüz ettirdim
 sadık hizmetkârlara tembihledim ki
 camdan mahfemi getirsinler
 buradan iki üç ev gittik miydi vardık demektir
 hep yemyeşil denizin yeşiline
 çobansız köpükler sürüsüne
 uçsuz bucaksız ışık tüneline
 sonsuz inci köşklerine.
 aklında olsun yola çıkmadan
 yedi sekiz tane inci
 toplayasın ki sonra işimiz olmadığında onlarla
 beş taş oynarız
 ey Ali, ben deniz çocuğuyum, iyi niyetliyim Ali
 deniz oracıkta, oracıktaki denizin sona erdiği yer karadır Ali
 ömründe hiç deniz görmemiş kimse
 ne anlamıştır hayattan?
 yoruldum, midem bulandı bu leş kokusundan
 o kadar iki gönüllü olma yoksa ikimiz de
 dibe batacağız bu mezbelelikte
 atla gel, gelmezsen eğer küçük Ali
 sen yoluna, ben yoluma

su birden kabardı, buruldu ve geri çekildi
 eşini bulmuş, alıp gitmişti sanki
 gümüşsü daireler
 kendi içlerinde
 döndüler, döndüler ve bitkin düştüler
 dalgalar yükseldiler ve yeniden
 havuzun dibindeki zincirlere bağlandılar
 gluk gluk gluk şıllank şıllank
 gluk gluk gluk şıllank şıllank
 suyun üstündeki birkaç hava kabarcığı
 dönüp durdu karanlıkta

“Ali nerede?”

“bahçede”

“ne etmede?”

“erik dermede”

yukarı bahçenin eriğini

cesaretin varsa haydi bakalım bismillah!

KUŞ SADECE BİR KUŞTU

kuş, ne koku, ne güneş âh! dedi
 bahar gelmiş
 ve eşimi bulmaya gideceğim ben

kuş sofanın kenarından
 uçtu, bir haber gibi uçtu ve gitti
 kuş küçücüktü
 kuş düşünmüyordu
 kuş gazete okumuyordu
 kuşun borcu yoktu
 kuş insanları tanımıyordu

kuş havada
 tehlike ışıklarının üstünde
 bihaberliğin irtifasında uçuyordu
 ve mavi anları
 çılgınca deniyordu

kuş, âh, sadece bir kuştı

EY TAŞI TOPRAĞI ALTIN VATAN

fethettim
 kaydettirdim kendimi
 bir adla, bir kimliği süsledim
 ve varlığım somutlandı bir numarayla
 öyleyse yaşasın 678 sayılı, Tahran'ın 5 no'lu bölgesinde kayıtlı
 sakini

her yönden içim rahat artık
 anavatanın şefkatli kucağı
 gurur dolu geçmişin emziği
 medeniyetin ve kültürün ninnisi
 ve yasanın çingırağının şıkırtısı
 âh
 her yönden içim rahat artık

içime sığmayan sevinçle
 pencerenin önüne gittim
 ve tozan hayvan pisliklerinin
 çöp ve idrar kokularının birbirine karıştığı havayı
 içime çektim istekle
 678 kere
 ve 678 borç makbuzuna
 678 iş dilekçesine yazdım:
 Furuğ Ferruhzad

gül, bülbül ve şiir ülkesinde
 yaşamak bir nimettir
 hele ki
 varlığın, yıllar yıllar sonra kabulleniliyorsa

öyle bir yer ki
 perdenin aralığında ilk resmi bakışım
 678 şairi görüyorum
 ki bu hokkabazlar, garip dilenci kılıklarıyla
 vezin ve kafiye peşindedirler çöplükte
 ve ilk resmi ayak sesimden ürküp
 birdenbire kara bataklıklardan havalandan
 iş olsun diye karga kılığına girmiş, rumuzlu 678 bülbül
 uyuşuklukla, aylak aylak gündüzün kıyısına uçuyor
 ve aldığım ilk resmi nefese
 heybetli Plasko fabrikalarının mahsulü
 678 kızıl gülün kokusu karışıyor

yaşamak bir nimettir, evet
 hızlı kemankes Şeyh Ebu Palyaço
 ve dümbelekzadelerden tamburi, şarkı mırıldamcısı Şeyh'in
 yurdunda
 baldır, bacak, göğüs yıldızlarından ağır topların
 ve sanat dergilerinin arka sayfalarının şehrinde
 “aman canım bana ne, boş ver!” felsefesi müelliflerinin beşiği
 zekâ olimpiyatları tahtırevanı, aman!
 sesli, görüntülü, taşınabilir neye el atsan
 sivri zekâ bir aceminin korna sesi geliyor
 ve milletin seçkin fikir adamları
 ekâbir sınıfında arz-ı endam ettiklerinde
 göğüslerinde 678 elektrikli ızgara ile
 ve iki bileklerinde 678 Navzer saat diziliyken
 anlıyorlar ki
 güçsüzlüğün nedeni, kesenin boşluğudur, cahillik değil

fethettim evet fethettim
 şimdi bu fethin sevinciyle
 aynanın önünde, iftiharla, 678 veresiye mumu yakıyorum
 ve rafa zıplayıp çıkıyorum ve izninizle
 hayatın yasal faydaları üzerine
 iki çift kelam etmek istiyorum huzurunuzda
 hayatımın yüksek binasının ilk kazmasını
 kendi tepeme indiriyorum
 coşkulu alkışlar eşliğinde
 ben yaşıyorum evet bir zamanlar yaşayan Zayenderud' gibi
 ve halkın tekelindeki bütün imkânları kullanacağım ben de

yarından itibaren
 milli nimetlerle dolu şehrin sokaklarında
 ve telgraf direklerinin akan gölgeleri arasında
 gezip dolaşabilirim
 ve gururla umumi helaların duvarına 678 defa
 “yazı yazdım eşekler gülsün, diye”
 yazabilirim

yarından itibaren
 gayretli bir vatansever gibi
 her çarşamba öğleden sonra toplumun
 şevk ve heyecanla peşinden gittiği
 yüce idealden bir hisseyi
 kalbimde ve beynimde taşıyabilirim
 o bin riyalık bin hevesperverden
 buzdolabı, mobilya, perde masrafı
 ya da 678 doğal oyun karşılığı sayılabilecek hisseyi alıp
 bir gece 678 vatan evladına bağışlayabilirim

* İsfahan'a görkem katan büyük ırmağın adı. Günümüzde suları epeyce azalmış, kura raddesine gelmiştir. (ç. n.)

yarından itibaren
 Haçık'ın dükkânındaki zulada
 birkaç gram birinci kalite halis maldan birkaç nefes çekip
 birkaç kâse dalavereli pepsi cola içtikten sonra
 ve birkaç ya hak ya hû ve vah vah ve hû hû savurduktan sonra
 mütefekkir fazıllar ve münevver faziletliiler
 ve lay lay lom mektebi müdavimleri arasına resmen katılabilirim
 ve 1678 Şems-i Tebrizi yılı dolaylarında
 yoksul tezgâhlarda resmen basıma yollanacak olan
 hayatımın büyük romanının ilk eskizlerini
 678 orijinal, özel Oşno sigara paketinin iki yüzüne yazabilirim

yarından itibaren
 kendimi 678 devre için kadife kaplı bir makamda
 toplanma ve geleceği garantileme meclisine
 ya da şükürler olsun meclisine
 sarsılmaz bir güvenle
 konuk edebilirim
 zira ben
 kültür-sanat-dalkavukluk dergilerinde ne var ne yok okurum
 ve “doğru yazma” kaidesini bilirim
 ben gözlerimi öyle yaratıcı bir kitle içinde açtım ki hayata
 ekmekleri yoktu ama ufukları açtı, geniş meydanları vardı
 ve şimdiki coğrafi sınırları
 kuzeyden yemyeşil Tir Meydam'na
 güneyden kadim İdam Meydam'na
 ve izdihamın bol olduğu yerlerde Tophane Meydanı'na dek
 ulaşmıştır.

* İdam Meydanı Kaçar hanedanı döneminden kalma Tahran'ın en önemli beş meydanından biri kabul edilir. Kaçarlar döneminde idamların, kırbaçlamaların yapıldığı bir meydandır. (ç. n.)

ve emniyet ve asayişin parlak göklerinin sığınağında
 sabahtan akşama alçıdan yapılmış 678 güçlü kuvvetli, yapılı
 678 melek eşliğinde
 –hem de balçıktan yaratılmış melekler–
 sükûn ve sükût projelerini tebliğ etmekle görevliler.
 fethettim evet fethettim
 öyleyse yaşasın 678 doğumlu Tahran'ın 5 no'lu bölgesinde kayıtlı
 sakini
 ki azim ve iradesi sayesinde
 öyle yüksek makamlara erişmiştir ki
 yerden 678 metre yükseklikteki
 bir pencere pervazında karar kılmıştır
 ve kendini
 işte bu pencereden –merdivenlerden değil–
 bir çılgın gibi anavatanın şefkatli kucağına
 atma onuruna sahiptir
 ve son vasiyeti şudur:
 678 altın karşılığında
 Üstad Abraham Sahba'
 bir ağıt yaksın kendi hayatının ağıtı olmak üzere
 hassstir uyağında

* Klasik tarzda şiir yazan İranlı şair. (ç. n.)

YENİDEN MERHABA DİYECEĞİM GÜNEŞE

yeniden merhaba diyeceğim güneşe
 gövdemden akan ırmaklara
 uzayıp giden düşüncelerime benzeyen bulutlara
 bahçemde benimle birlikte kurak mevsimlerden geçen
 akkavakların bâdireli büyümesine
 gece tarlalarının kokusunu
 bana armağan getiren
 karga sürülerine
 yaşlanmış halim olan ve
 aynada yaşayan anneme
 yinelenen şehvetimin
 yanıp tutuşan derinliklerini
 yemyeşil tanelerle doldurduğu
 yeryüzüne
 yeniden merhaba diyeceğim

geliyorum, geliyorum, geliyorum
 yeraltı kokularının uzantısı saçlarımla
 karanlığın kıvamlı tecrübesi gözlerimle
 duvarın öte yanından kopardığım çalılarla
 geliyorum, geliyorum, geliyorum
 ve eşik aşkla doluyor
 ve ben eşikte onlara, sevenlere
 ve henüz orada
 aşk dolu eşikte duran
 küçük kıza
 yeniden merhaba diyeceğim

BEN SENDEN ÖLÜRDÜM

ben senden ölürdüm
oysa sen
hayatımdın benim

sen, benimle giderdin
sen, şarkı söylerdin bende
bulvarları amaçsızca arşınlarken
sen benimle gelirdin
sen, şarkı söylerdin bende

sen kara ağaçlar arasından sevdalı serçeleri
sabahın penceresine çağırırdın
gecenin yeniden, yeniden başladığı,
sonlanmadığı zamanlarda sen
karaağaçlar arasından sevdalı serçeleri
sabahın penceresine çağırırdın

sokağımıza lambalarınla gelirdin sen
lambalarınla gelirdin
çocuklar gittiğinde
akasya salkımları uykuya daldığında
ve ben aynalarla baş başa kaldığımda
ışığınla gelirdin

ellerini bağışlardın
gözlerini bağışlardın
şefkatini bağışlardın
ben açken
hayatını bağışlardın
ışık gibi cömerttin

laleleri toplardın sen
ve saçlarımı yayardın
saçlarım çıplaklıktan ürperdiğinde
sen laleleri toplardın

sen yüzünü yaslardın
memelerimin ıstırabına
ben söyleyecek başka söz bulamadığımda
sen yüzünü yaslardın
memelerimin ıstırabına
ve dinlerdin
inleyerek akan kanımı
gözyaşlarıyla can veren aşkımı
sen dinlerdin
ama görmezdin beni.

YENİDEN DOĞUŞ

İbrahim Gülistan'a

tüm varlığım karanlık bir âyettir benim
 seni
 kendinde tekrarlayarak
 yeşermenin ve çiçeklenmenin sonsuz gündeğümüne götürecekt.

ben bu âyette senin için âh çektim, âh!
 ben bu âyetle
 ağaçla ve suyla ve ateşle birleştirdim seni

hayat belki
 bir kadının her gün filesiyle geçtiği uzun bir caddedir
 hayat belki
 bir adamın kendini dala astığı iptir
 hayat belki
 okuldan dönen bir çocuktur
 hayat belki
 iki sevişme arası rehavetinde yakılan bir sigaradır
 ya da
 yoldan geçen birine
 şapkasını kaldırarak anlamsız bir gülümseyişle
 “günaydın” diyen adamın
 şaşkınca karşıya geçişidir.

hayat, bakışlarımın
 senin gözbebeklerinde
 kendini paramparça ettiği
 o tutuklu andır belki
 ve bakışım kendisini,
 aydınlığın ve karanlığın idrakiyle
 karıştıracağım duygusu içindedir.

yalnızlık boyutlarındaki bir odada
 tek aşkılık kalbim,
 kendi mutluluğunun yalın bahanelerine
 saksıdaki çiçeklerin güzelce soluşuna
 evimizin bahçesine senin diktiğin fidana
 ve bir tek pencere için öten kanaryaların şarkısına
 bakıyor.

âh!
 bana düşen budur
 bana düşen budur
 bana düşen
 bir perdenin asılışının benden aldığı gökyüzüdür
 bana düşen terk edilmiş bir merdivenden inmek
 ve yalnızlık içinde çürüyen bir şeye ulaşmaktır
 bana düşen hatıralar bahçesinde hüznle dolaşmaktır
 ve “ellerini seviyorum”
 diyen sesin kederinde ölmektir

ellerimi bahçeye dikiyorum
 yeşereceğim biliyorum, biliyorum, biliyorum
 ve kırlangıçlar mürekkepli parmaklarımla arasına
 yumurtlayacaklar

küpeler takacağım kulaklarıma
 kıpkırmızı kirazlardan
 ve tırnaklarıma yıldız çiçeği yaprakları yapıştıracağım
 çocukları bir zamanlar bana âşık
 bir sokak var orada
 aynı dağınık saçları, ince boyunları ve sıska bacaklarıyla o çocuklar,
 bir gece rüzgârın alıp götürdüğü
 o küçük kızın masum tebessümünü düşünüyorlar hâlâ

bir sokak var
 kalbimin
 çocukluğumun mahallelerinden çaldığı

zaman çizgisinde bir oylumun yolculuğu
 ve bir oylumla gebe bırakmak zamanın kuru çizgisini
 bir aynaya misafir gidip dönen
 bilinçli imgenin oylumuyla

ve işte böyledir
 biri ölür
 ve geride kalır biri
 hiçbir avcı
 çukura dökülen sığ dere
 inci avlayamaz

hüzünlü, küçük bir peri tanıyorum ben
 okyanusta yaşayan
 ve yüreğini ahşap neyinde
 usul usul çalan
 hüzünlü, küçük bir peri
 geceleri bir buseyle ölen
 gün ağarırken bir buseyle yeniden doğacak olan

İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına

İNANALIM SOĞUK MEVSİMİN BAŞLANGICINA

ve bu, benim
yalnız bir kadın
soğuk bir mevsimin başlangıcında
yeryüzünün kirlenmişliğini
ve gökyüzünün yalın, kederli umutsuzluğunu
ve bu beton ellerin güçsüzlüğünü
anlamanın eşiğinde

zaman geçti ve saat dört kez vurdu
dört kez
bugün aralığın yirmi biri
mevsimlerin sırrını biliyorum ben
ve anlıyorum anların dilini
kurtarıcı, uyumaktadır mezarında
ve toprak, bağrına basan toprak
dinginliğe işaretler.

zaman geçti ve saat dört kez vurdu
rüzgâr esiyor sokakta
rüzgâr esiyor sokakta
ve ben çiçeklerin döllenmesini düşünüyorum
cılız, kansız saplarıyla goncaları
ve bu verimli, yorgun zamanı
ve bir adam geçip gidiyor ıslak ağaçların yanından
damarlarının mavi şeritleri
boynunun iki yanından ölü yılanlar gibi yukarı asılıyor
ve perişan şakaklarında o kanlı kelimeyi tekrarlayıp duruyor:
— merhaba!
— merhaba!

ve ben çiçeklerin döllemesini düşünüyorum
soğuk bir mevsimin başlangıcında
aynaların matem heyetinde
ve solmuş tecrübelerle ağıt yakanlar meclisinde
ve sessizliğin bilgisiyle donanmış bu gurup vakti
yola koyulup giden
sabırlı
vakur
derbeder
o adama
nasıl dur emri verilebilir
ve o adama yaşamıyor olduğu
hiç yaşamamış olduğu
nasıl söylenebilir?
rüzgâr esiyor sokakta
inzivanın yalnız kargaları
miskinliğin yaşlı bahçelerinde dönüp duruyor
ve merdivenin yüksekliği
ne değersizdir

onlar bir kalbin bütün masumiyetini
masallar sarayına götürdüler beraberlerinde
ve artık
nasıl dans edebilir insan
ve çocukluğunun saçlarını
nasıl döker akan sulara
ve sonunda koparıp kokladığı elmayı
nasıl ezer ayaklarının altında

sevgili, ey biricik sevgili
ne çok kara bulut beklemekte güneşin şölenini.
gözle görülür bir çimenlikten
havalanan o kuş bir gün beliriverdi sanki
hayalin yeşil çizgilerinden doğmuştu.
ve pencerenin lekesiz belleğinde yanıp sönen o menevişli alev
sanki lambanın masum hayalinden başka bir şey değildi.

rüzgâr esiyor sokakta
 bu yıkımın başlangıcıdır
 ellerinin yıkıldığı gün de rüzgâr esiyordu
 sevgili yıldızlar
 sevgili sahte yıldızlar
 gökyüzünde yalanlar uçuşmaya başladığında
 sığınılabilir mi artık
 başları yarılmış peygamberlerin surelerine
 binlerce yıllık binlerce ölü gibi
 birbirimize kavuştuğumuzda
 güneş yargılayacak çürümüş cesetlerimizi

üşüyorum
 üşüyorum ve sanki bir daha hiç ısınmayacağım
 sevgili
 ey biricik sevgili “o şarap ne kadar yıllanmış meğer”
 bak burada
 zaman ne ağır
 ve balıklar nasıl da didikliyor etlerimi
 neden beni hep deniz diplerinde tutuyorsun?

üşüyorum ve nefret ediyorum sedef küpelerden
 üşüyorum ve biliyorum ki
 bir yabani gelinciğin kızıl evhamlarından geriye
 birkaç damla kandan başka
 hiçbir şey kalmayacak

çizgileri bırakacağım
 ve sayı saymayı da
 ve sınırlı geometrik şekillerden
 genişliğin duygudan alanlarına sığınacağım
 ben çıplığım, çıplığım, çıplak
 sevgi sözleri arasındaki sessizlikler gibi çıplak
 ve bütün yaralarım aşktandır
 aşktan, aşktan, aşktan...
 ben bu başına buyruk adayı
 okyanusun kasırgasından
 ve yanardağ patlamalarından geçirdim
 ve paramparça olmak, o parçalanamaz varlığın sırrıydı
 ki en küçük zerresinden güneşler doğdu.

merhaba ey masum gece
 merhaba ey bozkır kurtlarının gözlerini
 güvenin kemikten oyuklarına dönüştüren gece.
 ve senin ırmaklarının kıyısında söğüt ağaçlarının ruhları
 baltaların merhametli ruhlarını kokluyor.
 seslerin, sözlerin, düşüncelerin birbirinden farksız olduğu
 bir dünyadan geliyorum ben
 yılan yuvasına benzeyen
 seni öperken
 asılacağın urganı da kafalarında örmeye başlayan
 insanların
 ayak sesleriyle doludur bu dünya

merhaba ey masum gece
 pencereyle görmek arasında
 daima bir mesafe vardır
 niçin bakmadım?
 bir adam, ıslak ağaçların yanından geçip giderken
 yaptığım gibi

niçin bakmadım?

sanki annem ağlamıştı o gece
acıya aktığım ve dölün can bulduğu o gece
akasya salkımlarının gelini olduğum o gece
İsfahan'ın, mavi çinilerin yankılarıyla çınladığı o gece
diğer yarım, can suyuma geri dönmüştü
ve ben aynada görüyordum onu
ayna gibi dupduruydu, aydınlıktı
ve ansızın seslendi bana
ve ben akasya salkımlarının gelini oldum

sanki annem ağlamıştı o gece
ne faydasız bir aydınlıktı kapalı pencereden sızan

niçin bakmadım?

bütün mutluluk anları biliyordu
ellerinin yıkılacağını
ve ben bakmadım
ta ki
saatin penceresi açılıp o hüzünlü kanarya dört kez ötene dek
dört kez
ve ben o küçük kadınla karşılaştım
gözleri boş Simurg yuvaları gibiydi
sanki yürürken kalçasının devinimlerinde
görmeli düşümün bekâretini de
kendisiyle birlikte
gecenin yatağına götürüyordu

yine tarayabilecek miyim saçlarımı rüzgârda
yine menekşe dikebilecek miyim bahçelere
ve sardunyaları
pencerenin ardındaki gökyüzüne dizebilecek miyim?
dans edebilecek miyim yine kadehler üzerinde
acaba yine kapının zili bir ses beklemeye sürükleyecek mi beni?
anneme dedim ki: "bitti artık!
hep düşündüğünden önce gerçekleşir olacak olan
gazeteye başsağlığı ilanı vermeliyiz"

boş insan
 güvenle dolu boş insan
 dişleri
 çiğnemekle meşgulken bak nasıl da marş okuyor
 ve gözleri
 nasıl da yırtıyor uzun uzun bakarken
 ve o nasıl geçip gidiyor ıslak ağaçların yanından
 sabırlı
 vakur
 derbeder

saat dörtte
 damarlarının mavi şeritleri
 boynunun iki yanından ölü yılanlar gibi
 yukarı asıldığında
 ve perişan şakaklarında o kanlı kelimeyi tekrarlayıp duruyor:
 — merhaba!
 — merhaba!

sen
 hiç kokladın mı
 o dört mavi laleyi
 zaman geçti
 zaman geçti ve çıplak akasya dallarına düştü gece
 pencere camlarının ardında kayıyor
 geçip giden günden artakalanları
 soğuk diliyle
 içine çekiyor gece

ben nereden geliyorum
 ben nereden geliyorum ki bunca
 bulanmışım gecenin kokusuna?
 mezarının toprağı henüz sıcaktır
 o iki genç yeşil elin mezarından söz ediyorum
 ne sevecendin sevgili, ey biricik sevgili
 yalan söylerken ne sevecendin
 ne sevecendin aynaların gözlerini kapatırken
 ve avizeleri
 gümüş saplarından koparıp
 zalim karanlıkta aşk ovasına alıp götürürdün beni
 susuzluk yangınının peşinden gelen
 o başı dönmüş buğu, uykunun kırlarına çökerdi sonra.

ve o sahte yıldızlar
 dönüp dururdu sonsuzluğun etrafında
 neden sözü sesle dillendirdiler
 bakışı neden görüşmenin evine misafir ettiler
 neden okşayışı
 zavallı bâkire saçların utancına sakladılar
 sözcüklerle konuşan
 ve bakışla okşayan
 ve ürküntüsünden okşayışla sıyrılan,
 bak burada
 direkleri kaygıdan darağacında
 can vermiştir.
 ve hakikatin beş harfine benzeyen parmağının beş dalı
 nasıl da iz bırakmıştır onun yanağında.

sessizlik nedir, nedir ey biricik sevgili?
 sessizlik, söylenmemiş sözlerden başka nedir?
 ben susuyorum ama serçelerin dili
 doğanın şöleninde akıp giden cümlelerin hayat dilidir
 serçelerin dili, yani bahar. yaprak. bahar.
 serçelerin dili, yani meltem. koku. meltem.
 serçelerin dili ölüyor fabrikalarda.

kimdir bu, sonsuzluk caddesinde
 birlik ânına doğru yol alan
 ve daimî saatini
 matematiğin çıkarmalar, bölmeler mantığıyla kuran
 kimdir bu, horoz ötüşlerini günün değişiminin başlangıcı değil
 kahvaltı kokusunun başlangıcı bilen
 kimdir bu, başında aşk tacı taşıyan
 ve gelinlikler içinde çürüyen

işte bu yüzden güneş
 umutsuz iki kutupta
 aynı anda
 ışımadı
 sen mavi çinilerin çınlamalarından boşaldın.

ve ben öyle doluyum ki namaz kılıyorlar sesimin üstünde

mutlu ölümler
 kederli ölümler
 düşünceli, sessiz ölümler
 iyi huylu, iyi yiyimli, iyi giyimli ölümler
 belirlenmiş zamanların duraklarında
 ve geçici aydınlıkların şüpheli ikliminde
 ve beyhudeliğin çürük meyvelerini satın almanın şehveti
 âh...

kavşaklarda kaza endişesi içinde kıvranan onca insan
 ve bu dur düdükleri
 ıslak ağaçların yanından geçip giden bir adamın
 zamanın çarkları arasında ezilmesi
 gerektiği, gerektiği, gerektiği bir anda...

ben nereden geliyorum?
 anneme dedim ki: “bitti artık!
 hep düşündüğünden önce gerçekleşir olacak olan
 gazeteye başsağlığı ilanı vermeliyiz”
 merhaba ey yalnızlığın garabeti
 odayı sana bırakıyorum
 çünkü karabulutlar daima
 arınmanın yeni âyetlerinin peygamberleridir.
 ve bir mumun şهادetinde
 nurlu bir sır gizlidir
 onu en iyi
 uzayıp giden o en sonuncu alev bilir.

inanalım
 soğuk mevsimin başlangıcına inanalım
 inanalım düş bahçelerinin yıkıntılarına
 işsiz, devrik oraklara
 ve tutsak tohumlara
 bak nasıl yağıyor kar...

belki gerçek, o iki genç eldi,
 durmaksızın yağan kar altında gömülü
 o iki genç el
 ve gelecek yıl
 bahar, pencerenin ardındaki gökyüzüyle yatağa girdiği vakit
 o gökyüzünün teninde yeniden hayat bulduklarında
 çiçeğe duracaklar
 o yeşil saplı, narin fısıkiyeler sevgili, ey biricik sevgili

inanalım soğuk mevsimin başlangıcına

SENDEN SONRA EY YEDİ YAŞ

ey yedi yaş
 ey yola çıkmanın mucizevi ânı
 senden sonra ne varsa yok olup gitti, cehalet ve çılgınlık içinde

senden sonra
 kuşlarla
 rüzgârla
 aramızda
 güçlü bir aydınlık ve zindelik bağı olan o pencere
 kırıldı

kırıldı

kırıldı senden sonra o

su, su, sudan başka tek kelime etmeyen
 topraktan bebek
 suda boğuldu

senden sonra ağustosböceklerinin sesini öldürdük
 ve alfabenin harflerinden yükselen zil sesine
 ve silah fabrikalarından yükselen düdük seslerine bel bağladık

senden sonra oyun yerimiz olan
 masaların altından
 masaların ardına
 masaların ardından
 masaların üstüne ulaştık
 ve masaların üstünde oynadık
 ve yitirdik, senin rengini, ey yedi yaş

senden sonra biz ihanet ettik birbirimize
 senden sonra biz bütün yadigârları
 kurşunlarla ve saçılmış kan damlalarıyla sildik
 sokak duvarlarının alçılanmış şakaklarından

senden sonra meydanlara yürüdük, bağırdık:

“yaşasın!”

“kahrolsun!”

ve meydanların hayhuyunda, uyanıklık edip şehre gelen

şarkıcıya, üç beş kuruş kazandırmak için, el çırttık

senden sonra birbirimizin katili olan bizler

aşkı yargıladık

ve öyle ki kalplerimiz

ceplerimizde endişeliyken

aşkın payını sorguladık

senden sonra biz, mezarlıklara yüz sürdük

ve ölüm, büyükannenin çarşafının altında nefes alıp veriyordu

ve ölüm, öyle güçlü bir ağaçtı ki

başlangıcın bu tarafındaki diriler

kederli dallarına adak çaputu bağlıyorlardı onun

ve sonun öbür tarafındaki ölümler

fosforlu köklerini kemiriyorlardı onun

ve ölüm, o kutsal türbenin üstüne oturmuştu

ansızın dört mavi lale beliriverdi

dört yanında

rüzgâr sesi geliyor

rüzgâr sesi geliyor ey yedi yaş

kalktım ve su içtim

ve ansızın hatırladım

körpe ekinlerin

çekirgelerin hücumundan nasıl korktuklarını

daha ne kadar ödenmeli

ne kadar ödenmeli daha

bu beton küpün tamamlanması için

yitirmemiz gereken ne varsa
yitirmişiz
ışksız, yola düşmüşüz
ve ay, ay, o şefkatli kadın, oradaydı hep
ve çekirgelerin hücumundan korkan körpe ekinlerin üzerinde
kâgir bir damın ardında kalan çocukluk hatıralarına

ne kadar ödenmeli daha

PENCERE

bir pencere bakmak için
 bir pencere duymak için
 bir pencere kuyunun ağzına benzeyen
 bitiminde yeryüzünün yüreğine ulaşan
 ve bu tekrarlanan mavi şefkatin enginliğine açılan
 bir pencere ki
 yalnızlığın küçük ellerini
 iyiliksever yıldızların gece ihsanlarının kokusuyla
 dolduran
 ve güneş oradan
 konuk edilebilir sardunyaların gurbetine
 bir pencere yeter bana

oyuncak bebekler diyarından geliyorum ben
 resimli bir kitaptaki bahçenin
 kâğıt ağaçlarının gölgesinden
 masumiyetin toprak yollarındaki
 aşkın ve dostluğun kısır deneyimlerinin kurak mevsimlerinden
 veremli okul sıralarında
 alfabenin silik harflerinin büyüdüğü yıllardan
 çocukların tahtaya “taş” sözcüğünü yazabildiği
 ve telaşlı sığırcıkların, yılanmış ağaçtan kanatlandıkları bir andan
 etobur bitkilerin kökleri arasından geliyorum ben
 ve zihnim henüz
 bir defterde toplu iğneyle çarمیha gerilen
 bir kelebeğin korkulu sesiyle dolu

güvenim, adaletin çürük ipiyle asıldığında
 ve bütün şehirde
 kalbimin lambalarını paramparça edip
 aşkımın çocuksu gözlerini
 yasanın kara mendiliyle bağladıklarında
 arzumun kahır yüklü şakaklarından
 kan fıskiyeleleri patladığında
 ve hayatım
 duvardaki saatin tik taklarından ibaret hale geldiğinde
 anladım, sevmem. sevmem. sevmem
 çılgıncasına sevmem gerektiğini!

bir pencere yeter bana
 bir pencere bilinç ve bakış ve sessizlik ânına açılan
 şimdi ceviz fidanı
 öyle boy atmıştır ki
 genç yapraklarına duvarın ne olduğunu anlatabilir
 aynaya sor
 kurtarıcının adını.
 ayaklarının altında titreyen yer
 senden daha yalnız değil mi?
 peygamberler yıkım çağrısıyla geldiler çağımıza
 bu ardı ardına patlamalar
 ve zehirli bulutlar
 kutsal âyetlerin yankıları değil mi?
 ey dost, ey kardeş, ey kandaş
 aya vardığında
 soykırım tarihini yaz çiçeklerin

düşler daima
 kendi saflıklarının yücelerinden düşüp ölürler.
 köhne anlamların mezarları üstünde biten
 dört yapraklı yoncayı kokluyorum ben
 saflığın ve bekleyişin kefeninde toprak olan o kadın gençliğim
 miydi yoksa benim?
 merakımın basamaklarından bir kez daha yukarı çıkarak
 evin damında dolanıp duran o iyi tanrıya merhaba diyebilecek
 miyim?

hissediyorum vakit geçti
 hissediyorum “an”dır, tarihin yapraklarından benim payıma düşen.
 hissediyorum, saçlarımla şu kederli yabancı
 arasındaki masa, aldatıcı bir mesafeden ibarettir

bir şey söyle bana
 sana yaşayan bir varlığın sevecenliğini bağışlayan biri
 yaşıyor olmanın ne olduğunu anlamandan başka ne isteyebilir
 senden

bir şey söyle bana
 pencerenin sundurmasındayım
 bir bağ var güneşle aramda

İÇİM ACIYOR BAHÇEYE

çiçekleri düşünmüyor kimse
 balıkları düşünmüyor kimse
 kimse
 kalbi güneşin altında iltihaplanan
 hafızası yeşil hatıralardan usul usul boşalan bahçenin
 ölmekte olduğuna
 inanmak istemiyor
 ve bahçenin duygusu sanki soyut bir şeydir
 çürümüştür kendi yalnızlığında

evimizin avlusu تنها
 evimizin avlusu
 bilinmez bir buluttan yağmur bekleyerek
 esnemekte
 ve boştur evimizin havuzu
 tecrübesiz küçük yıldızlar
 yere düşüyorlar ağaçların üstünden
 balık yuvalarının rengi uçmuş pencerelerinin aralığından
 öksürük sesleri geliyor geceleri
 evimizin avlusu تنها

baba:
 “benden geçti” diyor
 “benden geçti
 unumu eledim eleğimi astım”
 ve odasında
 sabahtan akşama
 ya *Şehname* okuyor
 ya *Nasihü't-Tevarih*
 baba anneye diyor ki:
 “kahrolsun balıklar da kuşlar da
 ben öldükten sonra
 bahçe olsa ne olmasa ne
 emeklilik maaşım yeter bana”

annenin bütün hayatı
 cehennem korkusu eşğine serili bir seccadedir
 anne her şeyde günahın ayak izlerini arıyor
 ve bahçeye de bir bitkinin imansızlığının bulaştığına inanıyor
 anne bütün gün dua ediyor
 anne doğuştan günahkâr
 ve bütün çiçeklere okuyup üflüyor
 ve bütün balıklara okuyup üflüyor
 anne zuhuru bekliyor
 ve gökten inecek lutfu

erkek kardeşim bahçeye kabristan diyor
 erkek kardeşim otların karışıklığına gülüyor
 ve suyun hastalıklı derisi altında
 çürümüş parçacıklara dönüşen
 balık ölülerini sayıyor
 erkek kardeşim felsefeye bağımlı
 bahçenin iyileşmesini, yok edilmesinde görüyor
 düşünüyor erkek kardeşim
 sarhoş olup sonra
 duvara yumruğunu geçiriyor
 çok dertli, çok yorgun, çok umutsuz olduğunu
 anlatmaya çalışıyor
 o umutsuzluğunu da
 kimliği, takvimi, mendili, çakmağı, tükenmez kalemi gibi
 çarşı pazar dolaştırıyor
 ve umutsuzluğu
 o kadar küçük ki her gece
 meyhanenin kalabalığında kayboluveriyor

* Şiilerin kıyamet günü habercisi olarak gördükleri 12. İmam Mehdi'nin geri dönüşü. (ç. n.)

çiçeklerin dostu olan ve
 anne ona vurduğunda
 yüreğinin yalın sözcüklerini
 çiçeklerin şefkatli, suskun kalabalığına götüren kız kardeşim
 zaman zaman balık ailelerini
 güneşe ve tatlıya davet ederdi
 onun evi şehrin öteki ucunda
 o naylon evinde
 kırmızı naylon balıklarıyla
 eşinin naylondan aşkının sığınağında
 ve naylon elma ağaçlarının dalları altında
 naylon şarkılar söylüyor
 ve sahici çocuklar doğuruyor
 ne zaman bizi ziyarete gelse
 eteğinin ucuna bahçenin fakirliği bulaştığında
 kolonyayla yıkanıyor
 ne zaman bizi ziyarete gelse
 gebe

evimizin avlusu تنها
 evimizin avlusu تنها
 bütün gün kapının ardından parçalanma sesleri geliyor
 ve patlama sesleri
 komşularımız bahçelerinin her köşesine
 çiçek yerine
 şarapnel ve makineli tüfek dikeyiyor
 komşularımız fayans havuzlarının üstünü kapatıyorlar
 ve fayans havuzlar istemeye istemeye
 gizli barut ambarına dönüşüyor
 ve mahallemizin çocukları okul çantalarına
 küçük bombalar dolduruyor
 evimizin avlusu şaşkın

yüreğini yitirmiş bu zamandan korkuyorum ben
bunca elin boşunalığını düşünmekten
bunca yüzün yabancılaştmasından
korkuyorum
geometri dersini delicesine seven bir öğrenci kadar
yalnızım
ve bahçe hastaneye kaldırılabilir sanıyorum.

sanıyorum...

sanıyorum...

sanıyorum...

ve bahçenin kalbi güneşin altında iltihaplanmakta
hafızası yeşil hatıralardan usul usul boşalmakta.

HİÇ KİMSEYE BENZEMEYEN KİMSE

düşümde birinin geldiğini gördüm
 ben bir kızıl yıldızın düşünüyordum
 ve gözüm seğirip duruyor
 ve ayakkabılarım çiftleşip duruyor
 ve kör olayım
 yalanım varsa
 ben o kızıl yıldızın düşünüyordum
 daha uykuya dalmamışken gördüm

biri geliyor
 biri geliyor
 başka biri
 daha iyi biri
 hiç kimselere benzemeyen
 baba gibi değil
 Ensi gibi değil
 Yahya gibi değil
 anne gibi değil
 olması gereken kimse gibi
 ve boyu mimarın evinin ağaçlarından daha uzun
 ve yüzü İmam Zaman'ın* yüzünden daha nurlu
 ve gidip polis üniforması giyen Seyyid Cevad'ın kardeşinden de
 korkmayan
 evimizin bütün odalarının sahibi Seyyid Cevad'dan da
 korkmayan biri

* Şiilerin kıyamet günü habercisi olarak geri döneceğine inandıkları kayıp imam, Mehdi. (ç. n.)

ve adı annemin
 namazın başında ve sonunda söylediği gibi
 “ya kâziyü'l-kuzat”
 “ya hâcet'ül-hâcat”
 olan
 ve o,
 üçüncü sınıf kitaplarındaki bütün zor sözcükleri
 gözü kapalı okuyabilir
 ve hatta
 bini
 hiç eksiksiz yirmi milyondan çıkarabilir
 ve Seyyid Cevad'ın dükkânından ne gerekiyorsa
 veresiye alabilir
 ve o
 seher vakti yeşili gibi yeşil
 “Allah” ışığının
 Miftahiyan Camii'nin göğünde
 yeniden parlaması için
 uğraşabilir
 âh...
 aydınlık ne güzeldir
 aydınlık ne güzeldir
 ve ben ne çok istiyorum
 Yahya'nın bir el arabası olsun
 ve bir de lüks lambası
 ve ben ne çok istiyorum
 Yahya'nın el arabasında kavunlar, karpuzlar arasında oturmayı
 ve Muhammadiye Meydanı'nın etrafında dönmeyi
 âh...
 meydanın etrafında dönmek ne güzeldir
 damda uyumak ne güzeldir
 Millet Bahçesi'ne gitmek ne güzeldir
 pepsinin tadı ne güzeldir
 ve ben güzel şeyleri ne çok severim
 ve ne çok istiyorum
 Seyyid Cevad'ın kızının saçını çekmeyi

neden caddelerde yitecek kadar küçüğüm ben
 ve caddelerde yitecek kadar küçük olmayan babam neden
 düşüme girenin gelişini çabuklaştırmak için bir şey yapmıyor
 ve bahçelerinin toprağı kandan
 ve havuzlarının suyu kanlı
 ve ayaklarının altı kanlı
 mezbaha mahallesi halkı
 neden hiçbir şey yapmıyor
 neden hiçbir şey yapmıyor

kış güneşi ne tembel
 dama çıkan merdivenleri süpürdüm
 pencerelerin camlarım sildim
 baba neden
 yalnız uyurken düş görmeli?

dama çıkan merdivenleri süpürdüm
 pencerelerin camlarını sildim

biri geliyor
 biri geliyor
 gönlüyle bizi çağıran
 soluğuyla bizi çağıran
 sesiyle bizi çağıran
 biri ki önlenemez gelişi
 ve kelepçelenip zindana atılamaz
 biri ki
 Yahya'nın ulu ağaçlarının altında
 çocuk yapmıştır
 ve günbegün
 büyüyor, büyüyor
 biri ki
 yağmurdan, şırıl şırıl yağmur sesinden
 kaktüs fısıltıları arasından
 donanma gecesinde
 tophane göğünden
 geliyor

ve sofrayı kuruyor
 ve ekmeği bölüştürüyor
 ve pepsiyi bölüştürüyor
 ve Millet Bahçesi'ni bölüştürüyor
 ve lastik çizmeleri bölüştürüyor
 ve boğmaca şurubunu bölüştürüyor
 ve okula kayıt gününü bölüştürüyor
 ve hastane sıra numaralarını bölüştürüyor
 ve Ferdin'in* filmlerini bölüştürüyor
 Seyyid Cevad'ın kızının ağaçlarını bölüştürüyor
 ve elde kalmış ne varsa bölüştürüyor
 ve bizim payımıza düşeni de veriyor
 düş görmüşüm ben

* Muhammed Ali Ferdin: 1931-2000 yılları arasında yaşamış, İran sinemasının jönlükleri arasında yer alan ünlü oyuncu. (ç. n.)

YALNIZ SESTİR KALAN

niçin durayım niçin?
 kuşlar, mavilikleri bulmaya gitmişler
 ufuk dikeydir
 ufuk dikeydir ve hareketse fıskiye gibi
 ve görüş alanında dönmektedir
 ışıktan yıldızlar

yeryüzü tekrarlanıyor yüksekte
 ve göksel kuyular
 bağlantı tünellerine dönüyor
 ve gün geniştir
 gazete kurdunun dar hayal gücüne sığmaz

niçin durayım, niçin?
 hayatın kılcal damarları arasından geçiyor yol
 ayın rahminin çevre koşulları
 öldürecek kusurlu hücreleri
 ve şafak söktükten sonraki kimyasal atmosferde
 yalnız sestir
 zaman zerrelereince soğurulacak olan

niçin durayım
 bataklık ne olabilir
 bataklık, kokuşmaya yol açan haşerelerin
 yumurtalarını bıraktıkları yerden başka ne olabilir?
 morgun düşüncelerini cesetler kayda geçirirler
 alçak, karanlıkta saklar mertlikten yana nasipsizliğini
 ve hamamböceği... âh
 hamamböceği konuşur oldu.
 niçin durayım?
 kurşun harflerin işbirliğinin faydası yok
 kurşun harflerin işbirliği
 küçük düşünceleri kurtaramayacak
 ağaçların soyundanım ben
 bayatlamış havayı solumak hüznlendiriyor beni
 ölü bir kuş, uçmayı hatırlamamı öğütledi bana

tüm güçlerin sonu bağlanmaktır, bağlanmak
 güneşin aydınlık özüne
 ve dökülmektir ışığın bilincine.
 doğaldır
 yeldeğirmenlerinin çürümesi
 niçin durayım?
 ben, olgunlaşmamış buğday başaklarım
 memelerime yaklaştırıp
 emziriyorum

ses, ses, yalnız ses
 berrak suyun akmayı isteyen sesi
 yıldız ışığının dökülme sesi
 toprağın dişi çeperine
 anlam dölünün tutunma sesi
 ve ortak aşk belleğinin genişlemesi
 ses, ses, ses, yalnız sestir kalan

cüceler ülkesinde
 ölçüm değerleri
 hep sıfır çizgisine göç etmiştir
 niçin durayım?
 dört elemente itaat ediyorum
 ve kalbimin yasalarını düzenlemek
 körlerin yerel yönetimlerinin işi değil.

hayvanın cinsel organındaki
 vahşi, uzun ulumadan bana ne!
 bana ne etin boşluğunda kurtçuğun sefil kımıldanışından!
 çiçeklerin kanlı soyu mecbur etmiştir beni yaşamaya
 çiçeklerin kanlı soyunu bilir misiniz?

KUŞ ÖLÜMLÜDÜR

içim sıkılıyor
içim sıkılıyor
avluya çıkıyorum ve parmaklarımı
gecenin gergin teninde gezdiriyorum

hiç ışık yok
hiç ışık yok

kimse güneşle tanıştırmayacak beni
kimse serçelerin şölenine
götürmeyecek beni
uçmayı anımsa
kuş ölümlüdür.

Furuğ'a Ağıtlar

MERSİYE

seni arayarak
ağlıyorum dağların dergâhında
denizin ve çimenlerin eşğinde

seni arayarak
ağlıyorum rüzgâr geçitlerinde
mevsimlerin kavşağında
bir pencerenin kırık çerçevesinde
bulutlu gökyüzüne
eski bir çerçeve alıyorum
.....
senin suretini bekleyerek

bu boş defterin
ne zamana dek
ne zamana dek
çevrilip duracak sayfaları?

rüzgâr akımını kabullenmek
ve aşkı
ki ölümün kız kardeşidir
ve ölümsüzlük,
sırrını
seninle ortaya koydu

sonra bir hazineye döndün
gereksinim duyulan ve özenilen
o, öyle bir hazinedir
ki onu ele geçirmek, toprakları, ülkeleri ele geçirmek gibidir
öylesine
makbuldür

adın, gökyüzünün alnından geçen gündoğumdur
kutlu olsun adın!
ve biz öylece
dönüp duruyoruz
gecenin, gündüzün ve hâlâ'nın etrafında

AHMED ŞAMLU

BİR ÇİY TANESİ VE ÂH...

ey bahçenin unutuş çiçekleri
ölüm bizim ıssız bahçemizden geçiyor, elinde orağıyla
ve bir gülüşe benzeyen çiçeği
alıp götürüyor bizden

yolun, ayağa düğümlemesinin
rüzgârın, mis kokulu nefesiyle göğüste tıkanıp kalmasının
suyun, berrak gözlerden gözyaşı olup akmasının
kardelen çiçeğinin cesaretini yitirmesinin nedeni
buydu, evet.

bir günde ölür
aydınlık evet.
bir çiy tanesi her şeyle canlanıyordu âh...
yıldızların birbirleriyle fısıldaştıklarını gördüm
bulutlar telaşla
bir tahtırevan götürüyorlardı karanlıkta
ve dumana, aleve benzeyen dualar
gökyüzüne yükseliyordu yeryüzünün kuytularından
dünyanın sırtından, okşayan elini çekiyordu bir şair
zincirini koparıyordu kötülük.

“günah”ın âsi ve güzel kızı
sabır taşıyla bir başına kaldı:
gelmeyecek o
“gelmeyecek o” bir şarkıdır şimdi.
ki çöllerde yankılanacak
“gelmeyecek o”
yalnızlık kokusu var onda.

baharın sevinçli kervanına yoldaş olup
şehrin çıkış kapısına varmıştır şimdi o

gelmeyecek o

ve bir şemsiye açmıştır üstümüze onun hatırası bu mecliste
onu zihninden silebilecek bir bâde yok
bu en kızıl gülün dağlayan acısı, feryat

bu siste bir çocuk

saçlarına bir taç takmak için çiçeklerden
rengârenk bir kelebeği almak için keder ormanından
yola düşmüştür yabana doğru
hangi sözle hangi masalla kandırabilir
nasıl çekip getirebiliriz şehrimize onu.

boş bir beşiğin başında ne abestir

bundan böyle ninni

ağırdır onun uykusu

ve siz ey ortalığı vâveylaya veren kuşlar, özgürsünüz.

şiir, ay ışığıyla aydınlanan pencerede

ağlamaya başladı ve garip, mahzun oturdu.

SİYAVUŞ KİSRAÎ

YAZIK OLDU SANA EY FURUĞ

ona yazık değil
 hayır ona yazık değil
 bana yazık ve kalanlara
 ve onun ardından iç yakan methiyeler okuyanlara
 hararet ve aşktı o
 âh ve inleyiştı o
 acı ve kahırdı o
 bu harabedeki
 en değerli hazineydi o
 iç yakan bir azaptı, toprağın üstünde yaşadı
 bilinmeyen bir hazineydi, toprağın altına gitti.
 o,
 ışıktı, sonsuz bir aydınlıktı
 alev alev
 kadınların coşkusundan ve temennisindendi
 ama:
 öyle bir kadındı ki o gönlünden geçeni söyleyen ve yapan
 ve erkek geçinenlerden uygunsuz sözler işiten
 keşke
 ondaki cesareten bir parça da bizim erkeklerimizde olaydı
 ya da
 onun dert dağından bir zerreyi çekebilseydi bizim gamsızlar
 illallah, görünüşte görkemli “fahişe”lerden
 bozgunculuk ve utanç dağından
 gösteriş yapmak için
 kötü oldular Furuğ'larıyla
 savaşın
 kör baykuşu gibi
 o, kendi ruhunun ve gönlünün eşiğinden başka bir dergâha
 yüz sürmedi
 yahut büyüklük, güç, görkem, ısıltı
 değersizdi onun gözünde
 o,
 bahtsız halkın kara evinden başka
 bir yere ayak basmadı, gözünün ucuyla bakmadı saraylara

ya da
 okşayan, şefkatli elini
 yaralı gönüllerden başka yere koymadı
 onun
 yaşamı kendi hayrına değildi
 ölümü de zararına olmadı kimsenin
 ne acı
 ne yazık
 ne kahredici
 kara bulutlar örttü
 onun sevgi ışığını
 ey yaşamın ve ölümün kahramanı
 benim adım Kahraman sense vücut bulmuş halisin kahramanlığın
 keşke
 benim keder, eziyet ve acıyla dolu ömrüm son bulsaydı
 senin mutlu yaşamın yerine
 ben,
 yorgunum hüznün yüklü yaşamımdan
 ama
 sen henüz şevkle, coşkuyla doluydun
 lakin,
 ne yazık ne acı ki
 ölüm celladı seçiminde
 gafil, gaddar ve kördü
 bir ok
 ölümün yayından çıktı ve saplanıp kaldı.
 düşünür, şanlı şöretli, aydın
 söz ustası
 ki devran ana hiç mi hiç
 yetiştirmede onun gibisini
 gerçi
 devam etse de dünyanın hayatı
 o,
 ülke kadınlarının övüncüdür
 özgür bir aslan kadındı o
 ama
 para pul, mevki makam peşinde değildi ki

yerlere eğilsin namerdin önünde
 gitti o... ve gitti... ve gitti
 o var... ve var... ve var
 takati kalmamıştı nefes alıp vermeye
 sonunda
 parçalandı kafes
 yazık oldu sana ey furuğ
 ey halkının dostu
 ey yalanın düşmanı
 öldün
 ama doğrusu
 senin ölümün, hayatındı
 evet,
 sen halkının kalbinde yaşıyorsun
 zira gerçek ölüm, utancın kölesi olmaktır
 zira
 gerçek ölüm
 utancın kölesi
 olmaktır.

YEZDANBAHŞ KAHRAMAN

Rüzgâr Bizi Götürecek Makbule Aras Eivazi'nin Farsça aslından çevirisiyle, Furuğ'un *Tutsak* (1952), *Duvar* (1956), *İşyan* (1957), *Yeniden Doğuş* (1963), *İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına* (1974) adlı beş şiir kitabını bir araya getiriyor.

Rüzgârın bizi götürdüğü yerde sadece sesin kalıcı olacağına inandığı için şiir yazan, şiir yazmasa yaşayamayacağına inanan modern İran şiirinin öncülerinden Furuğ Ferruhzad "ağaçların soyundanım ben" diyordu: *ben çıplağım, çıplağım, çıplak / sevgi sözleri arasındaki sessizlikler gibi çıplak / ve bütün yaralarım aşktandır / aşktan, aşktan, aşktan...*

"Rüzgâr Bizi Götürecek" şiiri aynı zamanda, İranlı ünlü yönetmen Abbas Kiarostami'nin bir filmine adını vermiş ve esin kaynağı olmuştu: *kulak ver / duyuyor musun esişini karanlığın / ben yapayalnız, bu mutluluğu seyrediyorum*

Trajik bir trafik kazasıyla dünyadan ayrıldığında henüz otuz iki yaşındaydı. Mücadelesiyle İran toplumuna örnek olmuş, yazdığı şiirle yaşadığı zamanın ötesinde, öncü bir kadın olan Furuğ'un kendi tabiatıyla bütünleşen, sahteliklerden arınmış, devrimci şiirini bugün insani duyarlılıktan ve lirizmden ödün vermeyen bir yaşama uğraşı niteliğiyle okumak mümkün:

tüm güçlerin sonu bağlanmaktır, bağlanmak güneşin aydınlık özüne ve dökülmektir ışığın bilincine.

**"ölü bir kuş
uçmayı
hatırlamamı
öğütledi bana"**

Ayazda güneşli, güneş altında
ayazlı bir büyük şiir:
Furuğ Ferruhzad.

ISBN 978-975-08-4468-3

26 TL

9 789750 844683

KID'ın
muafı

